

Fremsat den 11. januar 2024 af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love

(Den nationale sikkerhedskonsulentordning og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold, bemyndigelse til at fastsætte regler vedr. grønlandske og færøske borgere, der er dømt til anbringelse på institution i Danmark, forenkling af reglerne vedrørende børne- og ungeudvalgene m.v.)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1089 af 16. august 2023 som ændret ved § 1 i lov nr. 482 af 12. maj 2023, § 1 i lov nr. 753 af 13. juni 2023 og § 2 i lov nr. 754 af 13. juni 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 2 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Loven finder uanset *stk. 1* anvendelse for personer uden lovligt ophold i Danmark, hvis personen er frifundet for straf efter straffelovens § 16, *stk. 1, 2. pkt.*, eller *stk. 2*, og retten har truffet afgørelse om anbringelse på en institution for personer med vidtgående psykiske handicap efter straffelovens § 68, eller hvis retten har truffet afgørelse om at anbringe personen på en institution for personer med vidtgående psykiske handicap efter straffelovens § 69, jf. § 68.«

2. Efter § 12 b indsættes i *kapitel 3*:

»*Den nationale sikkerhedskonsulentordning samt koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold*

§ 12 c. Sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning bistår kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med gratis vejledende rådgivning i sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Sikkerhedskonsulenterne kan rådgive om risici og kan på kommunalbestyrelsens anmodning udarbejde risikovurderinger. På anmodning fra kommunalbestyrelsen koordinerer sikkerhedskonsulenten endvidere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører, der er i kontakt med borgeren.

Stk. 2. Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes virksomhed og vidensindsamling.

§ 12 d. Sikkerhedskonsulenterne fra den nationale sikkerhedskonsulentordning er ansat i en ansættelseskommune. Sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune skal stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning, jf. §§ 12 c og 12 e, til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og ufrivillige udlandsophold.

Stk. 2. Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes organisering.

§ 12 e. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold bistår kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i sager om ufrivillige udlandsophold, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger. 1. pkt. kan også finde anvendelse i sager, hvor en borger, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, opholder sig ufrivilligt i udlandet som følge af en æresrelateret konflikt. I sådanne sager vil den kommune, som senest har været handlekommune for borgeren i sager efter lov om social service, jf. § 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, være handlekommune.

Stk. 2. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold består af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 12 c, *stk. 1*, Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet.

Stk. 3. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold koordinerer rådgivningen i sag-

er om ufrivillige udlandsophold mellem medlemmerne af koordinationsenheden samt øvrige relevante myndigheder og aktører. Internt i koordinationsenheden koordinerer en repræsentant fra sikkerhedskonsulentordningen den rådgivende indsats på tværs af medlemmerne af koordinationsenheden.

Stk. 4. Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsopholds organisering.«

3. I § 79, stk. 3, indsættes efter »stk. 1«: »på ældreområdet«.

4. I § 79 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Social- og boligministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte regler om betaling for tilbud efter stk. 1 på socialområdet, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.«

5. I § 176, stk. 1, indsættes som *4. pkt.*:

»I opgørelsen af udgifterne efter 1-3. pkt. indgår kommunens udgifter efter §§ 75, 76, 87 og 88 i barnets lov.«

6. I § 176 a, stk. 2, indsættes efter »kommunens«: »samlede«, og efter »udgifter til« indsættes: »ophold og støtte i«.

7. I § 176 a indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Social- og boligministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte nærmere regler om statsrefusion efter stk. 1-3.«

8. I § 181, stk. 3, indsættes efter »døgnophold«: »i et tilbud efter §§ 107, 108 eller 192 i denne lov, eller § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, i barnets lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed«.

9. I § 196, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »sociale myndigheder«: », eller som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelsen af en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland«.

§ 2

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1109 af 24. august 2023 som ændret ved § 2 i lov nr. 482 af 12. maj 2023, § 2 i lov nr. 753 af 13. juni 2023 og § 1 i lov nr. 754 af 13. juni 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 9, stk. 3, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:

»4) indkvarteringssteder under Udlændingestyrelsen,«.

Nr. 4 og 5 bliver herefter nr. 5 og 6.

2. I § 9, stk. 3, nr. 5, der bliver nr. 6, ændres »nr. 1-4« til: »nr. 1-5«.

3. I § 9 c, stk. 6, 2. pkt., udgår »og barnets lov«.

4. Efter § 11 f indsættes før overskriften før § 12:

»*Videregivelse af oplysninger til sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning*

§ 11 g. Indhenter en kommunalbestyrelse som led i behandling af en sag om negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller en genopdragelsesrejse rådgivning fra en sikkerhedskonsulent fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 172 a, stk. 1 og 2, eller § 172 c, stk. 1 og 2, i barnets lov, kan kommunalbestyrelsen uden samtykke videregive de nødvendige oplysninger, herunder om barnets eller den unges rent private forhold, til sikkerhedskonsulenten.

Stk. 2. Sikkerhedskonsulenter kan uden samtykke behandle nødvendige oplysninger om et barns eller en ungs rent private forhold i sager, der behandles efter §§ 172 a og 172 c i barnets lov.

Stk. 3. Sikkerhedskonsulenter kan i forbindelse med rådgivning i sager omfattet af § 172 a, stk. 1 og 2, eller § 172 c, stk. 1 og 2, i barnets lov, videregive de oplysninger om barnet eller den unge, som sikkerhedskonsulenten som led i sit arbejde behandler efter stk. 2, til den kommune, som sikkerhedskonsulenten er udlånt til.

§ 11 h. Indhenter en kommunalbestyrelse som led i behandlingen af en sag om negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller et ufrivilligt udlandsophold rådgivning fra en sikkerhedskonsulent fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 12 c, stk. 1, eller § 12 e, stk. 1, i lov om social service, kræves samtykke fra den berørte borger til videregivelse af de nødvendige oplysninger om borgeren til sikkerhedskonsulenten. Opholder den berørte borger sig i udlandet, og er det ikke muligt at indhente et samtykke fra den pågældende, og er der grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, kan kommunalbestyrelsen uden borgerens samtykke videregive oplysningerne, herunder oplysninger om borgerens rent private forhold, til sikkerhedskonsulenten.

Stk. 2. Sikkerhedskonsulenter kan på baggrund af et samtykke fra den berørte borger behandle nødvendige oplysninger, herunder oplysninger om borgerens rent private forhold i sager omfattet af §§ 12 c og 12 e i lov om social service. Opholder den berørte borger sig i udlandet, og er det ikke muligt at indhente et samtykke fra den pågældende, og er der grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, kan sikkerhedskonsulenten uden borgerens samtykke behandle oplysningerne som nævnt i 1. pkt.

Stk. 3. Sikkerhedskonsulenter kan i forbindelse med rådgivning i sager omfattet af § 12 c, stk. 1, og § 12 e, stk. 1, i lov om social service, på baggrund af den berørte borgers samtykke videregive de oplysninger om borgerens rent private forhold, som sikkerhedskonsulenten som led i sit arbejde behandler efter stk. 2, til den kommune, som sikkerhedskonsulenten er udlånt til.«

5. I § 19, stk. 2, indsættes som *2.-4. pkt.*:

»Kommunalbestyrelsen i kommuner med 55.000 indbyggere og derover kan beslutte, at der udpeges 2 stedfortræ-

dere for hvert medlem af børne- og ungeudvalget. Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune kan beslutte, at der udpeges 3 stedfortrædere for hvert medlem af børne- og ungeudvalget. Indbyggertallet i 2. pkt. opgøres pr. 1. juli i de år, hvor der er valg til kommunalbestyrelsen og gælder for hele den efterfølgende kommunale valgperiode.«

6. I § 19 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Er et medlem efter stk. 1, nr. 1, eller et sådant medlems stedfortræder efter stk. 2 forhindret i at deltage i et møde, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at en stedfortræder for det andet kommunalbestyrelsesmedlem indkaldes til at deltage i mødet.

Stk. 4. Er et sagkyndigt medlem efter stk. 1, nr. 3, eller et sådant medlems stedfortræder efter stk. 2 forhindret i at deltage i et møde, kan kommunalbestyrelsen indkalde en stedfortræder for det andet sagkyndige medlem til at deltage i mødet.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 5.

7. I § 20, stk. 1, indsættes efter »næstformand«: »jf. dog 2. og 3. pkt.«, og som 2. og 3. pkt. indsættes:

»Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune kan beslutte, at i alt 3 personer udnævnes til næstformænd for børne- og ungeudvalget i kommunen. Næstformændene efter 2. pkt. vælges blandt de valgte medlemmer af borgerrepræsentationen, jf. § 19, stk. 1, nr. 1, og stk. 2.«

8. I § 21, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »børne- og ungeudvalget«: », herunder regler om valg af formand og næstformand ved stemmelighed, om udpegning af nye medlemmer eller midlertidige stedfortrædere ved længerevarende fravær eller et medlems udtræden og om virtuel deltagelse i møder i helt særlige tilfælde«.

9. § 69, stk. 1, affattes således:

»Ankestyrelsen kan efterprøve retlige spørgsmål, jf. dog stk. 2.«

10. I § 74 ændres »Social- og ældreministeren« til »Social- og boligministeren«, og efter »beskæftigelsesministeren« indsættes »og ældreministeren«.

11. *Overskriften* til kapitel 12 affattes således:

»Kapitel 12

Indsamling af oplysninger til brug for statistik m.v.«

12. Før § 82 indsættes:

»Social- og boligministerens indsamling af oplysninger, herunder krav til indberetning af oplysninger og udarbejdelse af handlingsplaner«.

13. § 82 affattes således:

»§ 82. Offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud efter lov om social service og barnets lov, kommunalbestyrelser og regionsråd har pligt til inden for en frist, der fastsættes af social- og boligministeren, at tilvejebringe og

indberette oplysninger til brug for statistik, som ministeren anmoder om.

Stk. 2. Social- og boligministeren kan forlange, at offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud efter lov om social service og barnets lov, kommunalbestyrelser og regionsråd, der gentagne gange ikke har overholdt forpligtelsen efter stk. 1, inden for en frist, der fastsættes af ministeren, skal udarbejde en handlingsplan og iværksætte arbejdet, der er beskrevet heri, for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger. Ministeren kan tillige fastsætte retningslinjer for handlingsplanen.

Stk. 3. Social- og boligministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger efter stk. 1 og om, hvordan oplysningerne skal registreres og indberettes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.«

14. Efter § 82 indsættes:

»Ældreministerens indsamling af oplysninger, herunder krav til indberetning af oplysninger og udarbejdelse af handlingsplaner

§ 82 a. Offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud som nævnt i stk. 3, kommunalbestyrelser og regionsråd har pligt til inden for en frist, der fastsættes af ældreministeren, at tilvejebringe og indberette oplysninger til brug for statistik, som ministeren anmoder om.

Stk. 2. Forpligtelsen til at tilvejebringe og indberette oplysninger efter stk. 1 angår hjælp og støtte efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, §§ 192 og 192 a i lov om social service og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Stk. 3. Ældreministeren kan forlange, at offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud som nævnt i stk. 3, kommunalbestyrelser og regionsråd, der gentagne gange ikke har overholdt forpligtelsen efter stk. 1, inden for en frist, der fastsættes af ministeren, skal udarbejde en handlingsplan og iværksætte arbejdet, der er beskrevet heri, for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger. Ministeren kan tillige fastsætte retningslinjer for handlingsplanen.

Stk. 4. Ældreministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger efter stk. 1 og om, hvordan oplysningerne skal registreres og indberettes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.«

15. Før § 83 indsættes:

»Oplysninger om kommunalbestyrelseres beslutninger og forventninger vedrørende udviklingen på social- og ældreområdet m.v.«

16. Før § 84 indsættes:

»Øvrig indsamling af oplysninger«.

17. § 84 affattes således:

»§ 84. Ældreministeren kan efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren fastsætte regler om indsamling

af oplysninger om indsatser for borgere i alderen 18 år og derover efter § 138 i sundhedsloven.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan efter forhandling med ældreministeren fastsætte regler om indsamling af oplysninger om indsatser for borgere i alderen 18 år og derover efter §§ 83-84 og 86 i lov om social service.«

18. Før § 84 a indsættes:

»Danmarkskort med omgørelsesprocenter«.

19. I § 90 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Social- og boligministeren kan fastsætte særlige regler om handlekommuneforholdet efter ophør af en grønlandsk eller færøsk borgers ophold i et tilbud i Danmark på baggrund af en aftale mellem en dansk kommune og en grønlandsk eller færøsk social myndighed efter regler udstedt i medfør af § 196, stk. 2, i lov om social service eller § 214, stk. 3, i barnets lov.«

§ 3

I barnets lov, lov nr. 721 af 13. juni 2023 som ændret ved § 22 i lov nr. 1532 af 12. december 2023, § 2 i lov nr. 1544 af 12. december 2023 og § 1 i lov nr. 1562 af 12. december 2023, følgende ændringer:

1. I § 4, *stk. 3*, udgår »og«, og efter »herfor« indsættes: », og om hvem der kan ansøge og indgive klage«.

2. I § 48, *stk. 2*, indsættes som 2. og 3. *pkt.*:

»Træffer kommunalbestyrelsen på baggrund af en anmodning efter *stk. 1* hverken afgørelse om anbringelse eller en støttende indsats efter denne lov, kan kommunalbestyrelsens beslutning herom indbringes for Ankestyrelsen. § 144 i denne lov og § 25 i forvaltningsloven finder tilsvarende anvendelse for indbringelse efter 2. *pkt.*«

3. I § 95, *stk. 2, nr. 1*, og *stk. 4, 1. pkt.*, indsættes efter »20«: », 25«.

4. I § 108, *stk. 2*, indsættes efter »47«: », hvor den unge er fyldt 16 år«.

5. I § 108 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Der kan udarbejdes én samlet ungeplan for flere unge i familien. Den samlede ungeplan skal i så fald tage højde for de unges individuelle forhold.«

6. I § 111, *stk. 1*, ændres »opholdskommune« til: »handlekommune«.

7. I § 145 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Beslutninger efter § 48, *stk. 2, 2. pkt.*, kan af barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.«

8. Efter § 172 indsættes før overskriften før § 173:

»Den nationale sikkerhedskonsulentordning samt koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold

§ 172 a. Sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning bistår kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med gratis vejledende rådgivning i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at der pågår en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol. Sikkerhedskonsulenterne kan rådgive om risici og kan på kommunalbestyrelsens anmodning udarbejde risikovurderinger. På anmodning fra kommunalbestyrelsen koordinerer sikkerhedskonsulenten endvidere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelse, andre relevante myndigheder og aktører. 1.-3. *pkt.* kan også finde anvendelse i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, er sendt på genopdragelsesrejse. I sådanne sager vil den kommune, der senest var handlekommune for barnet eller den unge forud for udlandsopholdet, jf. § 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, være handlekommune.

Stk. 2. Som led i sikkerhedskonsulentens rådgivning eller oplysning af sagen kan sikkerhedskonsulenten afholde en eller flere samtaler med barnet eller den unge. Samtalerne kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, såfremt hensynet til barnets eller den unges sikkerhed eller bedste taler for det.

§ 172 b. Sikkerhedskonsulenterne fra den nationale sikkerhedskonsulentordning er ansat i en ansættelseskommune. Sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune skal stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning, jf. § 172 a, *stk. 1 og 2*, og § 172 c, *stk. 1 og 2*, til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og genopdragelsesrejser.

§ 172 c. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold bistår kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung er i risiko for at blive eller er sendt på genopdragelsesrejse, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger. 1. *pkt.* kan også finde anvendelse i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, er sendt på genopdragelsesrejse. I sådanne sager vil den kommune, der senest var handlekommune for barnet eller den unge forud for udlandsopholdet, jf. § 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, være handlekommune.

Stk. 2. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold består af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 172 a, Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet.

Stk. 3. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold koordinerer rådgivningen i sag-

er om genopdragelsesrejser for børn og unge mellem medlemmerne af koordinationsenheden samt øvrige relevante myndigheder og aktører. Internt i koordinationsenheden koordinerer en repræsentant fra sikkerhedskonsulentordningen den rådgivende indsats på tværs af medlemmerne af koordinationsenheden.

Stk. 4. Som led i koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsopholds rådgivning eller oplysning af sagen kan der afholdes samtaler med barnet eller den unge. Samtalerne kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, såfremt hensynet til barnets sikkerhed eller bedste taler for det.«

9. I § 203, stk. 3, nr. 1, indsættes efter »døgnophold«: »i et tilbud efter § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6«.

10. I § 213 indsættes som *stk. 7*:

»*Stk. 7.* Udgifter til indsatser og støtte vedrørende kommende forældre, børn, unge og deres forældre, som følger af afgørelser, der er truffet efter lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1089 af 16. august 2023, før den 1. januar 2024, men hvor udgifter afholdes fra og med den 1. januar 2024, og hvor bestemmelsen, som indsatsen eller støtten ydes efter, i medfør af § 1 i lov nr. 753 af 13. juni 2023 er ophævet i lov om social service med virkning fra 1. januar 2024, kan medtages i refusionsopgørelser efter §§ 198, 199, 202 og 203.«

11. I § 214, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »myndigheder«: », eller som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelsen af en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland«.

§ 4

I lov nr. 550 af 26. maj 2010 om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om social service (Sammenhæng mellem visitationskompetence og finansieringsansvar på det specialiserede socialområde), som ændret ved § 3 i lov nr. 754 af 13. juni 2023, foretages følgende ændring:

1. I § 3, stk. 4, indsættes som *4. pkt.*:

»For valgperioden, hvis første år er 2022, vil en afgørelse efter 3. pkt. dog have virkning fra den 1. januar 2025.«

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. marts 2024.

Stk. 2. § 1, nr. 5, og § 3, nr. 10, har virkning fra den 1. januar 2024.

Stk. 3. § 1, nr. 6, finder anvendelse for kommunens samlede udgifter til ophold og støtte i botilbud efter § 107, der er afholdt efter den 1. oktober 2023.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Den nationale sikkerhedskonsulentordning og koordinationsenheden mod genopdragesrejser og ufrivillige udlandsophold i barnets lov
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser
 - 2.1.3. Den foreslåede ordning
 - 2.2. Den nationale sikkerhedskonsulentordning og koordinationsenheden mod genopdragesrejser og ufrivillige udlandsophold i serviceloven
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser
 - 2.2.3. Den foreslåede ordning
 - 2.3. Videregivelse af personoplysninger til sikkerhedskonsulenterne og koordinationsenheden mod genopdragesrejser og ufrivillige udlandsophold samt behandling heraf
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser
 - 2.3.3. Den foreslåede ordning
 - 2.4. Ændringer vedrørende børne- og ungeudvalgene
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 2.4.3. Den foreslåede ordning
 - 2.5. Grønlandske og færøske borgere i tilbud i Danmark
 - 2.5.1. Gældende ret
 - 2.5.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 2.5.3. Den foreslåede ordning
 - 2.6. Tydeliggørelse af eksisterende hjemmel til indsamling og anvendelse af data på social- og ældreområdet
 - 2.6.1. Gældende ret
 - 2.6.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 2.6.3. Den foreslåede ordning
 - 2.7. Etablering af hjemmel til indsamling af oplysninger fra offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud på social- og ældreområdet
 - 2.7.1. Gældende ret
 - 2.7.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 2.7.3. Den foreslåede ordning
 - 2.8. Etablering af hjemmel vedrørende krav om handleplan for rettidige og retvisende dataindsamlinger
 - 2.8.1. Gældende ret
 - 2.8.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 2.8.3. Den foreslåede ordning
 - 2.9. Etablering af hjemmel til indenrigs- og sundhedsministerens indsamling af oplysninger på social- og ældreområdet
 - 2.9.1. Gældende ret
 - 2.9.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
 - 2.9.3. Den foreslåede ordning

- 2.10. Etablering af hjemmel til ældreministerens indsamling af oplysninger på sundhedsområdet
- 2.10.1. Gældende ret
- 2.10.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
- 2.10.3. Den foreslåede ordning
- 2.11. Udbedring af fejl i barnets lov
- 2.11.1. Gældende ret
- 2.11.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
- 2.11.3. Den foreslåede ordning
- 2.12. Statsrefusion efter § 176 a i serviceloven
- 2.12.1. Gældende ret
- 2.12.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser
- 2.12.3. Den foreslåede ordning
3. Forholdet til databeskyttelsesreglerne
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser
7. Klimamæssige konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget indeholder for det første forslag vedrørende den nationale sikkerhedskonsulentordning og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold. Af regeringsgrundlaget ”Ansvar for Danmark” fremgår, at regeringen ikke vil acceptere, at kvinder udsættes for vold og negativ social kontrol, og at regeringen ønsker at styrke den forebyggende indsats, så vi bliver bedre til at hjælpe, oplyse og beskytte de, som udsættes for negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter. Det foreslås derfor at indføre en lovhjemmel i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1089 af 16. august 2023 som ændret ved § 1 i lov nr. 482 af 12. maj 2023, § 1 i lov nr. 753 af 13. juni 2023 og § 2 i lov nr. 754 af 13. juni 2023, og i barnets lov, lov nr. 721 af 13. juni 2023 som ændret ved § 22 i lov nr. 1532 af 12. december 2023, § 2 i lov nr. 1544 af 12. december 2023 og § 1 i lov nr. 1562 af 12. december 2023, til det arbejde, som udføres af den nationale sikkerhedskonsulentordning og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold, således at det vil fremgå, hvornår og hvordan sikkerhedskonsulenterne og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold kan bistå i sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Lovforslaget indeholder for det andet forslag om en tydeliggørelse af omfanget af Ankestyrelsens prøvelse i sager, hvor kommunens afgørelse er påklaget til Ankestyrelsen.

Lovforslaget indeholder for det tredje forslag om forenklings-

ger i de største kommuners adgang til at udpege flere stedfortrædere for børne- og ungeudvalget og særlig adgang for Københavns Kommune til at have flere medlemmer, der kan tiltræde som næstformand for udvalget. Desuden indeholder lovforslaget forslag om adgang for social- og boligministeren til at fastsætte regler i forretningsordenen for børne- og ungeudvalget om valg af formand og næstformand for udvalget ved stemmelighed m.v.

Lovforslaget indeholder for det fjerde forslag om udbedring af mangler i reglerne vedrørende grønlandske og færøske borgere, der anbringes i sociale tilbud i Danmark.

Lovforslaget indeholder for det femte forslag om udvidelse af bemyndigelsen til at fastsætter regler knyttet til at medtage ydelser efter barnets lov under midlertidige ophold i udlandet.

Lovforslaget indeholder for det sjette forslag om at styrke rammerne for arbejdet med at sikre bedre og mere dækkende og valide data på social- og ældreområdet. Dette er væsentligt, idet et godt datagrundlag kan medvirke til tilrettelæggelsen af en bedre social indsats til gavn for borgerne.

Lovforslaget indeholder for det syvende forslag om rettelse af fejl i barnets lov, herunder i reglerne vedrørende opfølgning i barnets eller den unges sag, i reglerne om ungeplaner samt i overgangsbestemmelserne i barnets lov samt tydeliggørelse af, at børn og unge, der er fyldt 10 år, har adgang til at klage over kommunens beslutning, hvis der hverken træffes afgørelse om anbringelse eller en støttende indsats,

når barnet eller den unge har anmodet kommunen om at blive anbragt uden for hjemmet.

Endelig indeholder lovforslaget forslag om udbedring af mangler i reglerne vedrørende statsrefusion i omlægningen af indsatsen mod hjemløshed.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Den nationale sikkerhedskonsulentordning og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold i barnets lov

2.1.1. Gældende ret

Den nationale sikkerhedskonsulentordning blev etableret i 2018 som led i den satspuljefinansierede nationale handlingsplan fra 2016 om forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Det fremgår af handlingsplanen, at der skal ”udvikles og afprøves en model for en styrket og koordineret rådgivning målrettet børn, unge og voksne udsat for alvorlig æresrelaterede konflikter. Koordineringen skal sikre en kontinuerlig indsats centreret omkring den enkelte fra start til slut i den enkeltes forløb. Indsatsen skal modvirke sikkerhedsbrister, støtte den pågældende og sikre koordinering mellem kommunerne, opholdssted, uddannelsessted m.v.” (National Handlingsplan om Forebyggelse af Æresrelaterede Konflikter og Negativ Social Kontrol fra oktober 2016, s. 17).

Sikkerhedskonsulentordningen og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold har ikke hjemmel i lov, men fremgår af finansloven. I medfør af tekstanmærkning nr. 40 ad 14.69.08. til § 14 på finansloven for finansåret 2023 fremgår, at ”i forbindelse med finansloven for 2021 er kontoen forhøjet med 3,5 mio. kr. årligt i 2021 og frem til videreførelse af indsatsen mod æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og ekstremisme. Midlerne afsættes konkret til videreførelse af sikkerhedskonsulentordningen og udmøntes direkte som driftstilskud til Københavns Kommune, Aarhus Kommune, Odense Kommune og Aalborg Kommune, som i dag driver ordningen. Som led i Aftale mellem den daværende S-regering, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om udmøntning af finanslovsramme til styrket indsats mod negativ social kontrol af januar 2021 afsættes 2,5 mio. kr. årligt i perioden 2021-2024 til den kommunale opgavevaretagelse ifm. udvidelse af sikkerhedskonsulentordningen. Midlerne udmøntes direkte som driftstilskud til de fire kommuner, der i dag driver ordningen.”

Med aftale om udmøntning af finanslovsramme til styrket indsats mod negativ social kontrol af 25. januar 2021 mellem den daværende regering (Socialdemokratiet), Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet blev det aftalt at udvide sikkerhedskonsulentordningen fra fem årsværk til ti årsværk med henblik på at imødekomme den store og stigende efterspørgsel på rådgivning fra kommunerne og borgere.

Sikkerhedskonsulenternes og koordinationsenhedens arbejde er ikke nærmere lovreguleret.

Nationalt består korpset af sikkerhedskonsulenter på nuværende tidspunkt af 12 sikkerhedskonsulenter, der er ansat i Odense, Aarhus, Aalborg og Københavns Kommuner. Sikkerhedskonsulenterne bistår med rådgivning både i ansættelseskommunen og i de kommuner, der tilhører samme region som ansættelseskommunen.

Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) understøtter sikkerhedskonsulentordningen med blandt andet løbende opkvalificering, ligesom SIRI sekretariatsbetjener sikkerhedskonsulenterne.

Formålet med sikkerhedskonsulentordningen er dels at rådgive fagpersoner og borgere i sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol og dels at sikre en styrket koordineret sagshåndtering i sagerne ved at understøtte en bedre koordinering af myndighedernes håndtering af de pågældende sager, således at barnet eller den unge får tilbudt den hjælp eller de foranstaltninger, der bedst kan afhjælpe den specifikke situation, som barnet eller den unge befinder sig i.

Konkret yder sikkerhedskonsulenterne således generel, faglig rådgivning af fagpersoner og borgere om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol samt konkret rådgivning i enkeltssager. Derudover kan sikkerhedskonsulenterne forestå koordineringen af en sag på tværs af myndigheder og andre relevante aktører.

Ved en æresrelateret konflikt forstås en konflikt, som knytter sig til opfattelsen i en familie af, at et familiemedlem har krænket familiens ære. Familiens ære er knyttet til en opfattelse af familien som en samlet enhed, hvor den enkeltes handlinger kan påvirke hele familiens ære positivt eller negativt. Negativ social kontrol i forhold til æresrelaterede konflikter omfatter handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Det kan eksempelvis være kontrol eller restriktioner i forhold til livsstil, fritidsaktiviteter, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over egen krop. Det kan få konsekvenser for den enkelte i form af eksempelvis manglende frihed, herunder manglende deltagelse i uddannelse og for børn og unge i skole- og fritidsaktiviteter. I nogle sager ses endvidere, at konflikten eskaleres på en måde, så den enkelte er i fare for at blive udsat for overgreb, herunder alvorlige overgreb. Både piger og drenge kan være udsat for negativ social kontrol eller være i en æresrelateret konflikt.

Som led i den konkrete rådgivning i enkeltssager kan sikkerhedskonsulenterne på kommunalbestyrelsens anmodning koordinere rådgivningen på tværs af myndigheder og relevante aktører. Det kan eksempelvis være på tværs af handlekommunen, barnet eller den unges skole eller uddannelsessted, opholdssted samt andre relevante aktører, som er i kontakt med det berørte barn eller den unge.

Formålet med den koordinerende indsats er at sikre en kontinuerlig indsats centreret omkring barnet eller den unge fra start til slut i den enkeltes forløb, således at væsentlig viden ikke går tabt i overgangen mellem forskellige myndigheder og aktører, samt at minimere risikoen for sikkerhedsbrister.

For barnet eller den unge er der mange vanskeligheder forbundet med at forlade det miljø, der udsætter barnet eller den unge for negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt, og der er endvidere tale om et område, hvor viden og erfaring varierer betydeligt i kommunerne. Derfor kan det uden den rette rådgivning være vanskeligt for sagsbehandlere at opretholde den nødvendige sikkerhed i et sagsforløb omkring et barn eller en ung, som er udsat for negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt. Dette kompliceres yderligere af, at børn og unge, der er udsat for alvorlig negativ social kontrol eller alvorlige æresrelaterede konflikter, ofte må bevæge sig på tværs af kommunegrænser på grund af hensynet til deres sikkerhed og eksempelvis tage ophold eller bosætte sig i andre kommuner end deres hjemkommune. I disse overgange og skift mellem kommuner og/eller bosteder, hvor der er flere sagsbehandlere inde over et sagsforløb, er der en særlig risiko for sikkerhedsbrister i barnets eller den unges forløb. For nogle er et brud med familien og miljøet eksempelvis forbundet med en særlig risiko for at blive opsøgt, udsat for systematisk chikane og trusler af blandt andet familie og netværk – selv efter barnet eller den unge er anbragt eller har taget ophold på et sikkert botilbud. Når sikkerhedskonsulenterne koordinerer rådgivningen på tværs af myndigheder og relevante aktører, minimeres risikoen for disse sikkerhedsbrister, som eksempelvis kan opstå ved, at myndigheder utilsigtet udleverer oplysninger om skoleskift, bankskift, adresse m.v. til familien, som udsætter det pågældende barn eller unge for negativ social kontrol eller som barnet eller den unge er i en æresrelateret konflikt med.

Såfremt sikkerhedskonsulenten ikke selv koordinerer rådgivningen på kommunalbestyrelsens anmodning, kan sikkerhedskonsulenten rådgive relevante myndigheder, herunder handlekommunen, om koordinering på tværs af myndigheder.

Som led i den konkrete rådgivning af kommunalbestyrelsen i enkeltsager kan sikkerhedskonsulenten endvidere i samarbejde med kommunen udarbejde en risikovurdering af barnets eller den unges situation. Formålet med at udarbejde en risikovurdering er at belyse trussels- og risikoniveauet for barnet eller den unge med henblik på at understøtte de kommunale fagpersoner i at vurdere situationen, herunder hvilke foranstaltninger der bør træffes i den konkrete sag for at sikre, at barnet eller den unge ikke udsættes for fare fra de personer, der udøver negativ social kontrol, eller som barnet eller den unge er i en æresrelateret konflikt med.

Endelig forestår sikkerhedskonsulenterne generel rådgivning af aktører om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, ligesom de bidrager til at skabe viden om omfanget

og karakteren af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol på nationalt plan.

Sikkerhedskonsulenterne inddrages i konkrete sager ved henvendelse fra enten kommunalbestyrelsen eller andre myndigheder samt borgere, herunder barnet eller den unge selv.

Sikkerhedskonsulenterne er endvidere en del af koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold (herefter koordinationsenheden), hvor sikkerhedskonsulenten blev etableret i 2020 som en del af et udspil fra den daværende regering med titlen ”Ét Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030”. Koordinationsenheden har til formål at sikre et tæt samarbejde mellem aktører og myndigheder, som er relevante i konkrete sager om genopdragsrejser eller ufrivillige udlandsophold. Koordinationsenheden skal bidrage til, at færre sendes på genopdragsrejse eller ufrivillige udlandsophold som led i en æresrelateret konflikt, og skal i videst muligt omfang hjælpe personer hjem fra sådanne udlandsophold, såfremt borgeren er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark og har ret til indrejse i Danmark. Koordinationsenheden består af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, Udenrigsministeriet og Udlændingestyrelsen. Politiet er ikke fast medlem af koordinationsenheden, men deltager, når det er relevant.

Ved en genopdragsrejse forstås den situation, hvor et barn eller en ung under 18 år sendes til udlandet til forhold, der bringer barnet eller den unges sundhed eller udvikling i alvorlig fare. Der kan godt være tale om en genopdragsrejse, selvom barnet er indforstået med at skulle rejse eller er taget frivilligt afsted. Det afgørende for, om der kan være tale om en genopdragsrejse, er således, om barnets eller den unges sundhed eller udvikling bringes i alvorlig fare på grund af rejsen.

Barnets ”sundhed og udvikling” skal forstås i overensstemmelse med § 47, stk. 1, i barnets lov, jf. lov nr. 721 af 13. juni 2023. Forholdene kan eksempelvis handle om mishandling, svigtende omsorg eller utilstrækkelig opfyldelse af barnets basale behov for f.eks. mad, lægelig behandling eller undervisning.

Ved et ufrivilligt udlandsophold forstås den situation, hvor en borger, der er fyldt 18 år, som er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, opholder sig ufrivilligt i udlandet som følge af en genopdragsrejse, tvangsægteskab, tvungen forlovelse, religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller andet ægteskabslignende forhold, eller som følge af en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol. Hvis en person over 18 år opholder sig i udlandet mod sin vilje som led i en æresrelateret konflikt, og personen ikke selv kan rejse tilbage til Danmark, kan der være tale om et ufrivilligt udlandsophold.

Koordinationsenheden samarbejder i forhold til børn og un-

ge under 18 år om de situationer, hvor der kan være tale om en genopdragelsesrejse. Det er som udgangspunkt socialforvaltningen i den pågældende kommune, der foretager vurderingen af, om der er tale om en genopdragelsesrejse, ofte i samarbejde med en sikkerhedskonsulent.

En sag kan drøftes i koordinationsenheden, når en myndighed eller borger henvender sig til en sikkerhedskonsulent i den region, hvor den berørte borger har eller senest har haft folkeregisteradresse, til Udlændingestyrelsen eller til Udenrigsministeriet. For at koordinationsenheden kan drøfte den pågældende sag, skal der være tale om en dansk statsborger eller en borger, som har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark. I nogle sager er opholdstilladelsen bortfaldet grundet udrejsens varighed. Såfremt der er tale om en genopdragelsesrejse eller et ufrivilligt udlandsophold, kan Udlændingestyrelsen på baggrund af en konkret vurdering give dispensation til genindrejse, såfremt opholdstilladelsen grundet det ufrivillige udlandsopholds varighed er bortfaldet.

Sikkerhedskonsulenterne er ikke en selvstændig myndighed, og har således ikke myndighedsansvar ved rådgivning i konkrete enkeltsager, heller ikke i forbindelse med deres arbejde i koordinationsenheden. Den handlekommune, som sikkerhedskonsulenten bistår med rådgivning, vedbliver at være handlekommune under hele rådgivningsforløbet.

Forældremyndighedsindehaveren kan i almindelighed give samtykke til behandling af barnets eller den unges personoplysninger. For så vidt angår kravene til et gyldigt samtykke i persondataretlig forstand gælder dog blandt andet, at samtykket skal være afgivet frivilligt, jf. artikel 4, nr. 11, i Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen).

Det følger af præambelbetragtning nr. 43 i databeskyttelsesforordningen, at samtykke ikke bør udgøre et gyldigt retsgrundlag for behandling af personoplysninger i et specifikt tilfælde, hvis der er en klar skævhed mellem den registrerede og den dataansvarlige, navnlig hvis den dataansvarlige er en offentlig myndighed, og det derfor er usandsynligt, at samtykket er givet frivilligt under hensynstagen til alle de omstændigheder, der kendetegner den specifikke situation.

Det må lægges til grund, at der er en skævhed mellem en kommunal myndighed og en borger i den situation, hvor den kommunale myndighed undersøger et barns eller den unges familiære situation med henblik på at vurdere, om der skal iværksættes socialretlige tiltag. Deraf følger således også, at samtykke fra en forældremyndighedsindehaver til behandling af et barns eller den unges personoplysninger i en konkret sag om en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol som klart udgangspunkt ikke kan antages at udgøre et gyldigt hjemmelsgrundlag til behandling af personoplysningerne om barnet eller den unge.

Databeskyttelsesforordningen opstiller ikke et alderskriterium ift. anvendelse af samtykke som hjemmelsgrundlag efter forordningens artikel 6, stk. 1, litra a. Hvorvidt et barn eller en ung selv kan afgive et gyldigt samtykke til behandling af egne personoplysninger i en konkret sag om en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol afhænger af en konkret modenhedsvurdering. Børn skal efter databeskyttelsesforordningen have en særlig beskyttelse, fordi de er mindre bevidste om de risici og konsekvenser, der kan være forbundet med behandling af deres personoplysninger. Den relevante handlekommune skal derfor konkret vurdere, om barnet eller den unge har tilstrækkelig modenhed og forståelse til selv at kunne give samtykke. Det følger af Datatilsynets vejledning om samtykke af maj 2021, at et barn på 15 år normalt vil være tilstrækkelig moden til at kunne give samtykke på egne vegne.

Hvis handlekommunen i sager, hvor sikkerhedskonsulenterne yder rådgivning, eller koordinationsenheden i sager, der behandles i regi heraf, vurderer, at barnet eller den unge ikke selv er tilstrækkeligt moden til at kunne afgive et gyldigt samtykke, må handlekommunen eller koordinationsenheden vurdere, om databeskyttelsesforordningens øvrige behandlingsgrundlag kan give hjemmel til at behandle de relevante og nødvendige oplysninger i regi af koordinationsenheden.

I henhold til artikel 6, stk. 1, litra d, i databeskyttelsesforordningen er behandling af personoplysninger blandt andet lovlig, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser. En tilsvarende bestemmelse finder til dels anvendelse for behandling af følsomme oplysninger i medfør af artikel 9, stk. 2, litra c. For så vidt angår behandling af følsomme oplysninger stilles endvidere som betingelse, at den registrerede ikke er fysisk eller juridisk i stand til at afgive samtykke. Udtrykket "vitale interesser" begrænser anvendelsen af bestemmelsen til livsvigtige spørgsmål eller i det mindste trusler, der kan medføre en risiko for personskade eller andre skader for den registrerede. Ved vurderingen af, om bestemmelsen kan anvendes som hjemmelsgrundlag til behandling af personoplysninger, skal der formentlig anlægges en restriktiv fortolkning af, om der er vitale interesser på spil, som retfærdiggør en anvendelse af bestemmelsen som behandlingsgrundlag.

Såfremt barnet eller den unge ikke vurderes moden til selv at kunne afgive samtykke, og betingelserne for at anvende artikel 6, stk. 1, litra d, eller artikel 9, stk. 2, litra c, ikke findes at være opfyldt, kan både sikkerhedskonsulenterne og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold alene rådgive relevante myndigheder på et generelt og overordnet plan. Det betyder, at sikkerhedskonsulenterne og koordinationsenheden ikke vil have hjemmel til at behandle personoplysninger om et barn eller en ung, herunder blive gjort bekendt med oplysninger som kan identificere barnet eller den unge.

I den situation hvor et barn eller ung selv henvender sig til en sikkerhedskonsulent med henblik på at modtage råd-

givning fra denne vedrørende spørgsmål om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, fremgår det af databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 38, at barnet eller den unge selv kan give samtykke, når det drejer sig om forebyggende eller rådgivende tjenester, der tilbydes direkte til et barn. Det bemærkes, at dette alene gælder, når sikkerhedskonsulenten yder rådgivning til barnet eller den unge på barnets eller den unges egen foranledning ved direkte henvendelse til sikkerhedskonsulenten. Det vil således ikke være gældende, når sikkerhedskonsulenten er blevet rekvireret af barnets eller den unges handlekommune til at rådgive i en konkret sag. Her vil det ovenfor beskrevne om en konkret modenhedsvurdering finde anvendelse.

Efter § 133, stk. 1, i barnets lov har personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for støtte efter barnets lov, jf. § 133, stk. 1, nr. 1, eller at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb, jf. § 133, stk. 1, nr. 4. Det betyder, at sikkerhedskonsulenten har pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, såfremt sikkerhedskonsulenten i konkrete tilfælde yder rådgivning til et barn eller en ung, eksempelvis hvis barnet eller den unge retter telefonisk henvendelse til sikkerhedskonsulenten, og sikkerhedskonsulenten i den forbindelse bliver bekendt med ovenstående forhold.

Efter § 135 i barnets lov har den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældrenes eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer barnets eller den unges sundhed eller udvikling i fare, pligt til at underrette kommunen. Det betyder, at sikkerhedskonsulenten ligeledes har pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, såfremt sikkerhedskonsulenten i konkrete tilfælde yder rådgivning til et barn eller en ung, eksempelvis hvis barnet eller den unge retter telefonisk henvendelse til sikkerhedskonsulenten, og sikkerhedskonsulenten i den forbindelse bliver bekendt med ovenstående forhold.

I henhold til § 27 i forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 som ændret ved § 2 i lov nr. 503 af 23. maj 2018, har den, der virker inden for den offentlige forvaltning, tavshedspligt, jf. §§ 152 og 152 c-152 f i straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1760 af 28. september 2022 som senest ændret ved § 32 i lov nr. 753 af 13. juni 2023, med hensyn til oplysninger om bl.a. enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold. Sikkerhedskonsulenterne har således tavshedspligt, både når de behandler en sag for deres ansættelseskommune, men også når de rådgiver i en sag for en anden kommune.

2.1.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser

Forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter har i flere år været et politisk højt prioriteret emne, og der er således igangsat en række indsatser, der

skal være med til at forebygge negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Med National Handlingsplan om Forebyggelse af Æresrelaterede Konflikter og Negativ Social Kontrol fra oktober 2016 blev der igangsat en række nye initiativer, som skulle forbedre hjælpen og støtten til de mennesker, som udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Et af initiativerne var etableringen af den nationale sikkerhedskonsulentordning, som sidenhen er blevet udvidet med Aftale om udmøntning af finanslovsramme til styrket indsats mod negativ social kontrol af 25. januar 2021. Siden lanceringen af sikkerhedskonsulentordningen i 2018 har der været en stigning i antallet af henvendelser fra år til år. I 2022 modtog sikkerhedskonsulenterne i alt 522 henvendelser.

Sikkerhedskonsulentordningen er en vigtig del af arbejdet mod negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Sikkerhedskonsulenterne bistår kommunalbestyrelserne med faglig rådgivning, der kan være med til at forebygge eller forhindre, at et barn eller en ung bliver udsat for overgreb relateret til negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Det er derfor vigtigt, at sikkerhedskonsulenternes arbejde og deres beføjelser til at yde faglig rådgivning bliver forankret i lovgivningen, så det heraf fremgår, hvilke konkrete rådgivningstilbud fagpersoner, herunder kommunale myndigheder, og borgere kan benytte sig af i konkrete sager om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter, genopdragelsesrejser eller ufrivillige udlandsophold.

Samtidig er det vigtigt, at det fremgår af lovgivningen, i hvilke tilfælde sikkerhedskonsulenterne kan bistå, herunder hvornår sikkerhedskonsulenterne kan bistå i konkrete sager.

Den nuværende sikkerhedskonsulentordning er ulovhjemlet, hvilket vanskeliggør det daglige arbejde for sikkerhedskonsulenterne og kommunerne, idet der i hver enkelt sag skal foretages en konkret vurdering af, om barnet eller den unge selv er moden nok til at afgive et gyldigt samtykke som dataretligt behandlingsgrundlag for sikkerhedskonsulenternes behandling af barnets eller den unges personoplysninger, og hvis ikke om databeskyttelsesforordningens betingelser i artikel 6, stk. 1, litra d, og evt. artikel 9, stk. 2, litra c, er opfyldt, og dermed hvor omfattende sikkerhedskonsulentens rådgivning kan være.

Sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er sager, hvor konfliktniveauet kan ændre sig hurtigt, ligesom det kan få meget alvorlige konsekvenser for et barn eller en ung, hvis barnet eller den unge bliver sendt på genopdragelsesrejse. Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at det dels kan være vanskeligt at foretage en konkret vurdering af et barn eller en ungs modenhed, ligesom det derudover kan være vanskeligt og tidskrævende for handlekommunen i en konkret situation at vurdere, om de restriktive betingelser i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra d, og artikel 9, stk. 2, litra c, er opfyldt, således at kommunalbestyrelsen kan indhente konkret råd-

givning fra en sikkerhedskonsulent. Uklarheden hindrer en smidig proces i sagerne og kan få konsekvenser for kommunens indsats over for barnet eller den unge i sager, hvor der ofte kan være behov for at kunne handle hurtigt. Det er derfor vigtigt, at hjemmelsgrundlaget til at gøre brug af sikkerhedskonsulentordningen og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold er klart, således at kommunerne har adgang til den fornødne specialiserede rådgivning i disse sager og kan iværksætte de rette tiltag for at hjælpe det enkelte barn eller unge bedst og hurtigst muligt.

Det er endvidere Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at et klart hjemmelsgrundlag vil understøtte en enklere og mere ensartet forvaltning i disse sager.

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.1.3.1. Sikkerhedskonsulentordningen

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse som § 172 a i barnets lov, hvorefter den eksisterende sikkerhedskonsulentordning indskrives i barnets lov. Det foreslås således, at det hjemles i barnets lov, at sikkerhedskonsulenterne skal kunne bistå kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med gratis vejledende rådgivning i konkrete sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage at der pågår en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol. Det foreslås endvidere, at sikkerhedskonsulenterne skal kunne rådgive om risici og på kommunalbestyrelsens anmodning udarbejde risikovurderinger. Det foreslås som led i dette, at sikkerhedskonsulenterne får hjemmel til på anmodning fra kommunalbestyrelsen at kunne koordinere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelse, relevante myndigheder og aktører. Da barnets lov som udgangspunkt kun gælder for børn og unge, der opholder sig i Danmark, foreslås det, at sikkerhedskonsulenterne også skal kunne rådgive i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, er sendt på genopdragelsesrejse uden for Danmark. I sådanne sager vil den kommune, der senest var handlekommune for barnet eller den unge forud for den pågældendes ophold i udlandet, jf. § 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1109 af 24. august 2023 som ændret ved § 2 i lov nr. 482 af 12. maj 2023, § 2 i lov nr. 753 af 13. juni 2023 og § 1 i lov nr. 754 af 13. juni 2023 (retssikkerhedsloven), være handlekommune for barnet eller den unge.

Endelig foreslås det, at sikkerhedskonsulenterne som led i rådgivningen eller oplysningen af sagen skal kunne afholde en eller flere samtaler med barnet eller den unge. Samtalerne kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedens indehaveren, såfremt hensynet til barnets eller den unges sikkerhed eller bedste taler for det.

Forslaget i § 172 a i barnets lov vil betyde, at sikkerhedskonsulentordningen vil blive forankret i barnets lov, og at

sikkerhedskonsulenternes beføjelser vil fremgå af barnets lov, ligesom det vil fremgå, hvordan og hvornår sikkerhedskonsulenten vil kunne bistå kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere i konkrete sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Den foreslåede ordning vil endvidere medføre, at kommunalbestyrelsen vil få en hjemmel i barnets lov til at benytte sikkerhedskonsulenterne til at koordinere rådgivningen på tværs af relevante myndigheder og aktører.

Forslaget ventes at ville understøtte, at der vil blive sikret en kontinuerlig indsats centreret omkring barnet eller den unge fra start til slut i den enkeltes forløb. Forslaget vil endvidere betyde, at risikoen for sikkerhedsbrister i overgangen mellem forskellige myndigheder og eventuelle andre relevante aktører vil blive minimeret, fordi sikkerhedskonsulenten som koordinator på sagen vil skulle sikre sig, at alle relevante myndigheder og aktører, som behandler sagen på tværs, er bekendte med blandt andet, hvilke oplysninger der skal holdes fortrolige af hensyn til at opretholde sikkerheden omkring det berørte barn eller den unge under hele sagsforløbet.

Den foreslåede ordning vil endvidere betyde, at det vil fremgå af loven, at sikkerhedskonsulenterne som led i rådgivningen, som hidtil, på kommunalbestyrelsens anmodning vil kunne udarbejde risikovurderinger i konkrete sager. Med den foreslåede ordning vil sikkerhedskonsulenterne endvidere få hjemmel til at afholde en eller flere samtaler med et barn eller en ung, såfremt dette vil være påkrævet for, at sikkerhedskonsulenten kan yde rådgivning eller udarbejde en risikovurdering i den konkrete sag.

Med den specialiserede faglige sparring vil kommunalbestyrelsen blive understøttet i at vurdere barnets eller den unges risiko for overgreb og vil derved også blive understøttet i at vurdere, hvilke foranstaltninger der eventuelt vil skulle iværksættes i den konkrete sag for at give barnet eller den unge den nødvendige hjælp og sikre barnets eller den unges tarv.

Det bemærkes, at sikkerhedskonsulenterne som hidtil ikke vil have myndighedsansvar, og det således fortsat vil være handlekommunen, jf. retssikkerhedslovens § 9 a, der vil have ansvar for behandlingen af barnets eller den unges sag.

Det bemærkes endvidere, at der med den foreslåede § 172 a i barnets lov ikke foreslås en ændring af sikkerhedskonsulenternes arbejdsområde. Sikkerhedskonsulenterne vil således som hidtil skulle bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning, faglig sparring og koordinering i sager om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Formålet med den foreslåede bestemmelse er således alene at indføre en lov hjemmel i barnets lov til sikkerhedskonsulenternes arbejde, således at det vil fremgå heraf, hvornår og hvordan sikkerhedskonsulenterne vil kunne bistå med rådgivning og

koordinering af konkrete sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Det foreslås endvidere, at udlændinge- og integrationsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes virksomhed og vidensindsamling.

Den foreslåede ordning vil medføre, at udlændinge- og integrationsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes virksomhed og vidensindsamling. Bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes opgaver, finansiering samt regler om vidensindsamling til brug for blandt andet statistik og vidensudvikling.

Det foreslås endvidere, at der indsættes en ny bestemmelse som § 172 b i barnets lov, hvorefter sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune skal stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning til rådighed for andre kommuner i konkrete sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og genopdragsrejser.

Det foreslås derudover, at der indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes organisering.

Den foreslåede bestemmelse i § 172 b vil betyde, at det vil fremgå af loven, at sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune vil skulle stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og genopdragsrejser. Forslaget vil således sikre klarhed om, at alle kommuner vil kunne benytte sig af sikkerhedskonsulenternes rådgivning, og at sikkerhedskonsulenterne således er et landsdækkende tilbud, selvom sikkerhedskonsulenterne ligesom i dag vil være ansat i en konkret ansættelseskommune.

Forslaget vil endvidere betyde, at udlændinge- og integrationsministeren vil få bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes organisering. Bemyndigelsen vil skulle anvendes til at formalisere den organisering af sikkerhedskonsulentordningen, som i dag sikrer, at sikkerhedskonsulenterne kan rådgive alle landets kommuner efter behov.

2.1.3.2. Koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillig udlandsophold

Det foreslås endvidere at indsætte en ny bestemmelse som § 172 c i barnets lov, hvorefter den eksisterende koordinationsenhed mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold (koordinationsenheden) indskrives i barnets lov. Det foreslås, at det skal fremgå af barnets lov, at koordinationsenheden vil kunne bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i konkrete sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung er i risiko for at blive eller er sendt på genopdragsrejse, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger. Da barnets

lov som udgangspunkt kun gælder for børn og unge, der opholder sig i Danmark, foreslås det, at koordinationsenheden også skal kunne rådgive i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, er sendt på genopdragsrejse. I sådanne sager vil den kommune, der senest var handlekommune for barnet eller den unge forud for barnets eller den unges ophold i udlandet, være handlekommune, jf. § 9 a i retssikkerhedsloven. Det foreslås endvidere, at koordinationsenheden som hidtil skal bestå af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet.

Det foreslås videre, at koordinationsenheden vil kunne forestå koordineringen af rådgivningen i en konkret sag om genopdragsrejser blandt øvrige relevante myndigheder og aktører samt internt mellem koordinationsenhedens medlemmer.

Som led i koordinationsenhedens rådgivning eller oplysning af sagen foreslås det, at der vil kunne afholdes en eller flere samtaler med barnet eller den unge. Samtalerne vil kunne finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, såfremt hensynet til barnets sikkerhed eller bedste taler for det.

Den foreslåede ordning vil indebære, at koordinationsenhedens beføjelser vil fremgå af barnets lov.

Det vil således fremgå af barnets lov, at koordinationsenheden vil kunne bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i sager om genopdragsrejser, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger, samt at koordinationsenheden vil kunne koordinere rådgivningen i sager om genopdragsrejser blandt øvrige relevante myndigheder og aktører og internt mellem medlemmerne af koordinationsenheden.

Forslaget vil endvidere medføre, at sikkerhedskonsulenten eller de andre myndigheder i koordinationsenheden som led i oplysning af sagen vil kunne afholde en eller flere samtaler med barnet eller den unge. Samtalerne vil med forslaget kunne finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, såfremt hensynet til barnets sikkerhed eller bedste vil tale for det.

Børn og unge vil selv kunne give samtykke til at modtage rådgivning fra koordinationsenhedens medlemmer, såfremt de vurderes modne nok til at kunne give det påkrævede samtykke, uden at dette vil kræve inddragelse af forældremyndighedsindehaveren. Et barn eller en ung, der selv henvender sig til koordinationsenheden med henblik på at modtage rådgivning i sin egen konkrete sag, vil fortsat selv kunne give samtykke til, at koordinationsenhedens medlemmer behandler barnets eller den unges personoplysninger.

Det bemærkes, at der med den foreslåede § 172 c ikke foreslås en ændring af koordinationsenhedens arbejdsområde.

de. Koordinationsenheden vil således som hidtil skulle bistå kommunalbestyrelser og andre relevante myndigheder og aktører med blandt andet koordinering, rådgivning og faglig sparring i sager om genopdragelsesrejser. Formålet med den foreslåede bestemmelse er alene at indføre en lovhjemmel i barnets lov til koordinationsenhedens arbejde, således at det vil fremgå heraf, hvornår og hvordan koordinationsenheden vil kunne bistå med rådgivning og koordinering af sagen.

2.2. Den nationale sikkerhedskonsulentordning og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold i serviceloven

2.2.1. Gældende ret

Den nationale sikkerhedskonsulentordning blev etableret i 2018 som led i den satspuljefinansierede nationale handlingsplan fra 2016 om forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Formålet med sikkerhedskonsulentordningen er dels at rådgive fagpersoner og borgere i sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol og dels at sikre en styrket koordineret sagshåndtering i sager om negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter ved at sikkerhedskonsulenterne kan forestå koordineringen af rådgivningen på tværs af myndigheder og relevante aktører.

Som led i den konkrete rådgivning af en kommunalbestyrelse i enkelt-sager kan sikkerhedskonsulenten endvidere i samarbejde med kommunen udarbejde en risikovurdering af borgerens situation.

Endelig forestår sikkerhedskonsulenterne generel rådgivning af myndigheder og relevante aktører om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, ligesom sikkerhedskonsulenterne bidrager til at skabe viden om omfanget af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol på nationalt plan.

Sikkerhedskonsulenterne inddrages i konkrete sager ved henvendelse fra enten en kommunalbestyrelse, andre relevante myndigheder eller aktører samt borgere.

For en nærmere beskrivelse af sikkerhedskonsulentordningen henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger til den tilsvarende foreslåede ordning i barnets lov, afsnit 2.1.1.

Sikkerhedskonsulenterne er endvidere en del af koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold, hvor sikkerhedskonsulenten har den koordinerende rolle. Koordinationsenheden blev etableret i 2020 som en del af udspillet fra den daværende regering med titlen ”Et Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030”.

Koordinationsenheden skal understøtte samarbejdet mellem relevante myndigheder og aktører i konkrete sager om genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold. Koordinationsenheden skal endvidere bidrage til, at færre sendes på genopdragelsesrejse og ufrivillige udlandsophold, ligesom

enheden i videst muligt omfang skal hjælpe personer, der er sendt på genopdragelsesrejser eller ufrivilligt udlandsophold, retur til Danmark, hvis den pågældende borger er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark. Ud over repræsentanter fra sikkerhedskonsulentordningen består koordinationsenheden af repræsentanter fra Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet. Politiet er ikke fast medlem af koordinationsenheden, men deltager, når det er relevant.

Ved et ufrivilligt udlandsophold forstås den situation, hvor en borger, der er fyldt 18 år, som er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, opholder sig ufrivilligt i udlandet som følge af en genopdragelsesrejse, tvangsægteskab, tvungen forlovelse, religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller anden ægteskabslignende forhold, eller som følge af en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol.

En sag kan drøftes i koordinationsenheden, når en myndighed, borger eller anden relevant aktør henvender sig til en sikkerhedskonsulent i den region, hvor borgeren har eller senest har haft folkeregisteradresse, Udlændingestyrelsen eller Udenrigsministeriet. For at koordinationsenheden kan drøfte den pågældende sag, skal der endvidere være tale om en dansk statsborger eller en borger, som har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark. I nogle sager er opholdstilladelsen bortfaldet grundet udrejsens varighed. Såfremt der er tale om en genopdragelsesrejse eller et ufrivilligt udlandsophold, kan Udlændingestyrelsen på baggrund af en konkret vurdering give dispensation til genindrejse, såfremt opholdstilladelsen grundet det ufrivillige udlandsopholds varighed er bortfaldet.

Sikkerhedskonsulenterne har ikke myndighedsansvar ved rådgivning i konkrete enkelt-sager, heller ikke i forbindelse med deres arbejde i koordinationsenheden. Den kommune, som sikkerhedskonsulenten bistår med rådgivning, eller som er handlekommune for borgeren, bevarer således sit myndighedsansvar under hele forløbet.

Sikkerhedskonsulentordningen og koordinationsenheden har ikke direkte hjemmel i lov, men fremgår alene af finansloven. Sikkerhedskonsulenternes arbejde er ikke nærmere lovreguleret.

Databeskyttelsesforordningen regulerer blandt andet, i hvilke konkrete situationer behandling af personoplysninger er lovlig. I henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, er behandling af personoplysninger blandt andet kun lovlig, hvis efter artikel 6, stk. 1, litra a, den registrerede har givet samtykke til behandling af sine personoplysninger til et eller flere specifikke formål, eller efter artikel 6, stk. 1, litra d, behandling er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser.

Kommunalbestyrelsen har efter § 12 a, stk. 1, i serviceloven, pligt til at tilbyde personer over 18 år rådgivning, såfremt den pågældende henvender sig på grund af en æresrelateret

konflikt. I medfør af § 12, a, stk. 2, skal personer over 18 år, der risikerer at blive eller er udsat for en alvorlig æresrelateret konflikt, tilbydes en handleplan, såfremt kommunalbestyrelsen skønner, at der er behov herfor.

Såfremt kommunalbestyrelsen vil gøre brug af sikkerhedskonsulents rådgivning i en konkret sag om æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol for en borger over 18 år, vil kommunalbestyrelsen skulle indhente et samtykke til videregivelse og behandling af den pågældendes personoplysninger hos den pågældende borger. Et udtrykkeligt samtykke vil give mulighed for også at behandle følsomme oplysninger i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, jf. artikel 9, stk. 2, litra a.

Udgangspunktet for medlemmerne af koordinationsenhedens behandling af en sag vil altid være et samtykke fra den borger, der vil være tale om. I nogle sager om ufrivillige udlandsophold vil det i sagens natur dog ikke være muligt at indhente det påkrævede samtykke, idet borgeren eksempelvis vil befinde sig et ukendt sted i udlandet og eventuelt uden mulighed for kontakt til omverdenen.

Hvis det i en konkret sag ikke er muligt at indhente samtykke, kan koordinationsenheden vurdere, om databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra d, og artikel 9, stk. 2, litra c, (følsomme oplysninger) kan finde anvendelse og give den fornødne dataretlige hjemmel til at behandle den pågældende borgers personoplysninger i regi af koordinationsenheden. I henhold til artikel 6, stk. 1, litra d, i databeskyttelsesforordningen er behandling af personoplysninger blandt andet lovlig, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser. En tilsvarende bestemmelse finder anvendelse for behandling af følsomme oplysninger i medfør af artikel 9, stk. 2, litra c. For så vidt angår behandling af følsomme oplysninger stilles endvidere som betingelse, at den registrerede ikke er fysisk eller juridisk i stand til at afgive samtykke.

Udtrykket "vitale interesser" begrænser anvendelsen af bestemmelsen til livsvigtige spørgsmål eller i det mindste trusler, der kan medføre en risiko for personskade eller andre skader for den registrerede. Ved vurderingen af, om bestemmelsen kan anvendes som hjemmelsgrundlag til behandling af personoplysninger, skal der formentligt anlægges en restriktiv fortolkning af, om der er vitale interesser på spil, som retfærdiggør en anvendelse af bestemmelsen som behandlingsgrundlag. Såfremt betingelserne for at anvende bestemmelserne er opfyldt, kan databeskyttelsesforordningen efter gældende regler udgøre det direkte hjemmelsgrundlag i disse sager.

Såfremt det ikke er muligt at indhente samtykke fra den berørte borger, og betingelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra d, og artikel 9, stk. 2, litra c, ikke vurderes at være opfyldt, kan koordinationsenheden alene rådgive kommunalbestyrelsen og andre relevante myndigheder på et overordnet og generelt plan.

I henhold til forvaltningsloven har den, der virker inden for den offentlige forvaltning, tavshedspligt, jf. straffelovens §§ 152 og 152 c-152 f, med hensyn til oplysninger om bl.a. enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold. Sikkerhedskonsulenterne har således tavshedspligt, både når de behandler en sag for deres ansættelseskommune, men også når de behandler en sag for en anden kommune i regionen, herunder når de behandler sager i regi af koordinationsenheden.

Der henvises i øvrigt til beskrivelsen af sikkerhedskonsulentordningen og koordinationsenheden under afsnit 2.1.1.

2.2.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser

Forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter har i flere år været et politisk højt prioriteret emne, og der er igangsat en række indsatser, der skal være med til at forebygge negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Med National Handlingsplan om Forebyggelse af Æresrelaterede Konflikter og Negativ Social Kontrol fra oktober 2016 blev der gennemført en række nye initiativer, som skulle forbedre hjælpen og støtten til de mennesker, som udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Et af initiativerne var etableringen af den nationale sikkerhedskonsulentordning. Siden lanceringen af sikkerhedskonsulentordningen i 2018 har der været en stigning i antallet af henvendelser fra år til år. I 2022 modtog sikkerhedskonsulenterne i alt 522 henvendelser.

Sikkerhedskonsulentordningen er en vigtig del af arbejdet mod negativ social kontrol. Sikkerhedskonsulenterne bistår kommunalbestyrelserne med faglig rådgivning, der kan være med til at understøtte borgeren i at komme ud af en situation, hvor den pågældende udsættes for overgreb relateret til negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt, der kan få alvorlige konsekvenser for borgerens videre liv.

Det er derfor vigtigt, at sikkerhedskonsulenternes arbejde og deres beføjelser til at yde faglig rådgivning bliver forankret i lovgivningen, så det heraf fremgår, hvilke konkrete rådgivningstilbud man som fagperson eller borger kan benytte sig af i sager om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter, genopdragelsesrejser eller ufrivillige udlandsophold.

Samtidig er det vigtigt, at det fremgår af lovgivningen, i hvilke tilfælde sikkerhedskonsulenterne kan bistå, herunder hvornår sikkerhedskonsulenterne kan bistå i sager vedrørende voksne, der udsættes for negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter.

Den nuværende sikkerhedskonsulentordning er ulovhjemlet. Det er vigtigt, at kommunerne er bekendte med, hvor de kan få adgang til den fornødne faglige rådgivning om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, så kommunerne kan tilbyde borgeren de rette tiltag for at hjælpe borgeren. Det er også vigtigt at sikre en styrket koordineret sagshåndtering i sager om negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter, blandt andet af hensyn til at sikre, at der ikke sker sikkerhedsbrister, eller at familiemedlemmer

eller andre, som er involveret i en konkret konflikt, fejlagtigt får oplysninger af myndigheder eller øvrige aktører om den berørte borger, som de af hensyn til borgerens sikkerhed ikke skulle have haft.

2.2.3. Den foreslåede ordning

2.2.3.1. Sikkerhedskonsulentordningen

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse som § 12 c i serviceloven, hvorefter den eksisterende sikkerhedskonsulentordning lovfæstes i serviceloven. Det foreslås således, at det indføres i serviceloven, at sikkerhedskonsulenterne bistår kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med gratis vejledende rådgivning i sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger. Det foreslås som led i dette, at det skal fremgå af loven, at sikkerhedskonsulenterne som hidtil på anmodning fra kommunalbestyrelsen skal kunne koordinere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelse og relevante myndigheder og aktører.

Den foreslåede § 12 c i serviceloven vil betyde, at sikkerhedskonsulenternes beføjelser vil fremgå af loven, ligesom det vil fremgå, hvordan og hvornår sikkerhedskonsulenten kan bistå kommunalbestyrelsen i sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Den foreslåede ordning vil endvidere medføre, at sikkerhedskonsulenterne som hidtil vil kunne koordinere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelse, relevante myndigheder og øvrige relevante aktører. Dette vil betyde, at der vil blive sikret en kontinuerlig indsats centreret omkring borgerens forløb fra start til slut.

Forslaget vil endvidere betyde, at risikoen for sikkerhedsbrister i overgangen mellem forskellige myndigheder og eventuelle andre relevante aktører vil blive minimeret, fordi sikkerhedskonsulenten som koordinator på sagen vil skulle sikre sig, at alle relevante myndigheder og aktører, som behandler sagen på tværs, er bekendte med blandt andet, hvilke oplysninger der skal holdes fortrolige af hensyn til at opretholde sikkerheden omkring den berørte borger under hele sagsforløbet.

Den foreslåede ordning vil endvidere betyde, at det vil fremgå af loven, at sikkerhedskonsulenterne vil kunne bistå kommunalbestyrelsen med at udarbejde risikovurderinger i konkrete sager. Den foreslåede ordning vil således indebære, at kommunalbestyrelsen vil få mulighed for at modtage faglig, specialiseret sparring fra en sikkerhedskonsulent i konkrete enkeltsager om æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol. Den specialiserede faglige sparring vil kunne understøtte kommunalbestyrelsen i at vurdere borgerens risiko for overgreb og vil derved kunne understøtte kommunalbestyrelsen i at vurdere, om kommunalbestyrelsen vil skulle give et tilbud om rådgivning eller et tilbud om udarbejdelse af en handleplan i medfør af § 12 a i serviceloven.

Det bemærkes, at sikkerhedskonsulenterne som hidtil ikke vil have myndighedsansvar, og det således fortsat altid vil være borgerens handlekommune, jf. retssikkerhedslovens § 9, der vil have ansvaret for borgerens sag.

Det bemærkes endvidere, at der med den foreslåede § 12 c ikke foreslås en ændring af sikkerhedskonsulenternes arbejdsområde. Sikkerhedskonsulenterne vil således som hidtil skulle bistå kommunalbestyrelser, borgere og andre relevante aktører med rådgivning, faglig sparring og koordinering i sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Formålet med den foreslåede bestemmelse er alene at indføre en hjemmel i serviceloven til sikkerhedskonsulenternes arbejde, således at det klart fremgår heraf, hvornår og hvordan sikkerhedskonsulenterne vil kunne bistå med rådgivning og koordinering af konkrete sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Det foreslås endvidere, at udlændinge- og integrationsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes virksomhed og vidensindsamling.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke opgaver sikkerhedskonsulenterne vil skulle være ansvarlige for, finansiering samt regler om vidensindsamling til brug for blandt andet statistisk og vidensudvikling.

Det foreslås endvidere, at der indsættes en ny bestemmelse som § 12 d i serviceloven, hvorefter sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune skal stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og ufrivillige udlandsophold.

Det foreslås derudover, at der indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, som giver udlændinge- og integrationsministeren bemyndigelse til at kunne fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes organisering.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at det vil fremgå af loven, at sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune vil skulle stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Forslaget vil således sikre klarhed om, at alle kommuner vil kunne benytte sig af sikkerhedskonsulenternes rådgivning, selvom sikkerhedskonsulenterne ligesom i dag vil være ansat i en konkret ansættelseskommune.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere betyde, at udlændinge- og integrationsministeren vil få bemyndigelse til at kunne fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes organisering. Bemyndigelsen vil kunne anvendes til at formalisere den organisering af sikkerhedskonsulentordningen, som i dag sikrer, at sikkerhedskonsulenterne kan rådgive alle landets kommuner efter behov.

2.2.3.2. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold

Det foreslås endvidere at indsætte en ny bestemmelse som § 12 e i serviceloven, hvorefter den eksisterende koordinationsenhed mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold (koordinationsenheden) lovfæstes i serviceloven. Det foreslås, at det skal fremgå af serviceloven, at koordinationsenheden som hidtil vil kunne bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i konkrete sager om ufrivillige udlandsophold, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger. Da serviceloven som udgangspunkt kun gælder for borgere, der opholder sig i Danmark, foreslås det, at koordinationsenheden også vil kunne rådgive i sager, hvor en borger, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, opholder sig ufrivilligt i udlandet som følge af en æresrelateret konflikt. I sådanne sager vil den kommune, som senest har været handlekommune for borgeren, være handlekommune, jf. § 9 i retssikkerhedsloven. Det foreslås, at koordinationsenheden som hidtil vil skulle bestå af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet.

Det foreslås videre, at koordinationsenheden vil kunne forestå koordineringen af rådgivningen i en konkret sag om ufrivillige udlandsophold mellem medlemmerne af koordinationsenheden samt øvrige relevante myndigheder og aktører. Internt i koordinationsenheden vil sikkerhedskonsulentten koordinere den rådgivende indsats på tværs af medlemmerne af koordinationsenheden.

Den foreslåede ordning vil indebære, at koordinationsenhedens beføjelser vil fremgå af serviceloven.

Det vil således fremgå af serviceloven, at koordinationsenheden vil kunne bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i sager om ufrivillige udlandsophold, herunder rådgive om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger, samt at koordinationsenheden vil kunne koordinere rådgivningen i konkrete sager om ufrivillige udlandsophold blandt relevante myndigheder og aktører og internt mellem medlemmerne af koordinationsenheden.

Udgangspunktet for koordinationsenhedens behandling af en sag vil altid være et samtykke fra den berørte borger. I nogle sager om ufrivillige udlandsophold vil det i sagens natur ikke være muligt at indhente det påkrævede samtykke, idet borgeren eksempelvis vil befinde sig et ukendt sted i udlandet og eventuelt uden mulighed for kontakt til omverdenen.

Der henvises til de i lovforslagets § 2, nr. 4, foreslåede bestemmelser i § 11 h, stk. 1 og 2, i retssikkerhedsloven og bemærkningerne hertil vedrørende videregivelse og behandling af personoplysninger i sager, hvor en borger grundet et ufrivilligt udlandsophold ikke selv er i stand til at meddele samtykke.

Det bemærkes, at der med den foreslåede § 12 e ikke

foreslås en ændring af koordinationsenhedens arbejdsområde. Koordinationsenheden vil således som hidtil skulle bistå kommunalbestyrelser og andre relevante myndigheder og aktører med koordinering, rådgivning og faglig sparring i sager om ufrivillige udlandsophold. Formålet med den foreslåede bestemmelse er alene at indføre en lovhjemmel i serviceloven til koordinationsenhedens arbejde, således at det vil fremgå, hvornår og hvordan koordinationsenheden vil kunne bistå med rådgivning og koordinering i en konkret sag.

2.3. Videregivelse af personoplysninger til sikkerhedskonsulenterne og koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold samt behandling heraf

2.3.1. Gældende ret

Retssikkerhedsloven indeholder ikke i dag regler om videregivelse og behandling af personoplysninger, når en kommunalbestyrelse anmoder en sikkerhedskonsulent fra den nationale sikkerhedskonsulentordning om rådgivning i en konkret sag om en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol. Barnets lov og serviceloven indeholder endvidere ikke regler om videregivelse og behandling af personoplysninger i forbindelse med, at kommunalbestyrelsen anmoder en sikkerhedskonsulent om rådgivning i en konkret sag.

Formålet med den nationale sikkerhedskonsulentordning er dels at rådgive fagpersoner, borgere og andre relevante aktører i sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol og dels at sikre en styrket koordineret sagshåndtering i disse sager ved at understøtte en bedre koordinering af myndighedernes håndtering af de pågældende sager, således at borgeren får tilbudt den hjælp eller de foranstaltninger, der bedst kan afhjælpe den specifikke situation, som borgeren befinder sig i. Konkret yder sikkerhedskonsulenterne således generel, faglig rådgivning af fagpersoner, borgere og andre relevante aktører om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol samt konkret rådgivning i enkeltsager. Som led i den konkrete rådgivning af kommunalbestyrelsen i enkeltsager kan sikkerhedskonsulentten endvidere i samarbejde med kommunen udarbejde en risikovurdering af borgerens situation. Formålet med at udarbejde en risikovurdering er at belyse trussels- og risikoniveauet for borgeren med henblik på at understøtte, at den rådgivning, sikkerhedskonsulenterne yder, bedst muligt tager højde for borgerens situation. Formålet er endvidere at understøtte handlekommunen i at vurdere borgerens forhold, herunder hvilke foranstaltninger der bør iværksættes i den konkrete sag. Det kan eksempelvis være foranstaltninger til at sikre, at et barn eller en ung ikke udsættes for fare fra de personer, der udøver negativ social kontrol mod den pågældende, eller som den pågældende er i en æresrelateret konflikt med.

I sager omfattet af barnets lov vedrørende børn og unge under 18 år er adgangen til, at barnet eller den unge selv kan give samtykke til, at kommunalbestyrelsen kan videregive barnets eller den unges personoplysninger til en sikkerhedskonsulent, og til at sikkerhedskonsulentten kan behandle

oplysningerne, ikke reguleret i hverken retssikkerhedsloven, barnets lov eller serviceloven.

Forældremyndighedsindehaveren kan i almindelighed give samtykke til behandling af barnets eller den unges personoplysninger. For så vidt angår kravene til et gyldigt samtykke i persondataretlig forstand gælder dog blandt andet, at samtykket skal være afgivet frivilligt, jf. artikel 4, nr. 11, i databeskyttelsesforordningen.

Det følger af præambelbetragtning nr. 43 i databeskyttelsesforordningen, at samtykke ikke bør udgøre et gyldigt retsgrundlag for behandling af personoplysninger i et specifik tilfælde, hvis der er en klar skævhed mellem den registrerede og den dataansvarlige, navnlig hvis den dataansvarlige er en offentlig myndighed, og det derfor er usandsynligt, at samtykket er givet frivilligt under hensyntagen til alle de omstændigheder, der kendetegner den specifikke situation.

Det må lægges til grund, at der er en skævhed mellem en kommunal myndighed og en borger i den situation, hvor den kommunale myndighed undersøger et barns eller en ungs familiære situation med henblik på at vurdere, om der skal iværksættes socialretlige tiltag. Deraf følger således også, at samtykke fra en forældremyndighedsindehaver til behandling af et barns eller den unges personoplysninger i en konkret sag om en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol, som klart udgangspunkt ikke kan antages at udgøre et gyldigt hjemmelsgrundlag til behandling af personoplysningerne på barnet eller den unge.

Databeskyttelsesforordningen opstiller ikke et alderskriterium ift. anvendelse af samtykke som hjemmelsgrundlag efter forordningens artikel 6, stk. 1, litra a. Hvorvidt et barn eller en ung selv kan afgive et gyldigt samtykke til behandling af egne personoplysninger i en konkret sag om en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol afhænger af en konkret modenhedsvurdering. Børn skal efter databeskyttelsesforordningen have en særlig beskyttelse, fordi de er mindre bevidste om de risici og konsekvenser, der kan være forbundet med behandling af deres personoplysninger. Den relevante handlekommune skal derfor konkret vurdere, om barnet eller den unge har tilstrækkelig modenhed og forståelse til selv at kunne give samtykke. Det følger af Datatilsynets vejledning om samtykke af maj 2021, at et barn på 15 år normalt vil være tilstrækkelig moden til at kunne give samtykke på egne vegne.

I henhold til artikel 6, stk. 1, litra d, i databeskyttelsesforordningen er behandling af personoplysninger blandt andet lovlig, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser. En tilsvarende bestemmelse finder til dels anvendelse for behandling af følsomme oplysninger i medfør af artikel 9, stk. 2, litra c. For så vidt angår behandling af følsomme oplysninger stilles endvidere som betingelse, at den registrerede ikke er fysisk eller juridisk i stand til at afgive samtykke. Udtrykket "vitale interesser" begrænser anvendelsen af bestemmelsen til livsvigtige spørgsmål eller i

det mindste trusler, der kan medføre en risiko for personskade eller andre skader for den registrerede. Ved vurderingen af, om bestemmelsen kan anvendes som hjemmelsgrundlag til behandling af personoplysninger, skal der formentligt anlægges en restriktiv fortolkning af, om der er vitale interesser på spil, som retfærdiggør en anvendelse af bestemmelsen som behandlingsgrundlag.

Såfremt barnet eller den unge ikke vurderes moden til selv at kunne afgive samtykke, og betingelserne for at anvende artikel 6, stk. 1, litra d, eller artikel 9, stk. 2, litra c, ikke findes at være opfyldt, kan sikkerhedskonsulenterne eller koordinationsenheden alene rådgive relevante myndigheder på et generelt og overordnet plan. Det betyder, at sikkerhedskonsulenterne og koordinationsenheden ikke vil have hjemmel til at behandle personoplysninger om et barn eller en ung, herunder blive gjort bekendt med oplysninger, som kan identificere barnet eller den unge.

På nuværende tidspunkt kan sikkerhedskonsulenterne på børne- og ungeområdet i mange sager derfor som udgangspunkt alene bistå kommunalbestyrelserne med rådgivning på et mere generelt plan, medmindre der er tale om konkrete tilfælde, hvor databeskyttelsesforordningen finder anvendelse. En generel rådgivning vil typisk være mangelfuld, da den ikke kan inddrage viden fra eksempelvis en børnefaglig undersøgelse, ligesom den ikke kan danne grundlag for en tilstrækkeligt dybdegående risikovurdering.

I den situation, hvor et barn eller en ung selv henvender sig til en sikkerhedskonsulent med henblik på at modtage rådgivning fra denne vedrørende spørgsmål om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, fremgår det af databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 38, at barnet eller den unge selv kan give samtykke, når det drejer sig om forebyggende eller rådgivende tjenester, der tilbydes direkte til et barn. Det bemærkes, at dette alene gælder, når sikkerhedskonsulenten yder rådgivning til barnet eller den unge på barnets eller den unges egen foranledning og ved direkte henvendelse til sikkerhedskonsulenten. Det vil således ikke være gældende, når sikkerhedskonsulenten er blevet rekvireret af kommunalbestyrelsen til at bistå med rådgivning i en konkret sag. Her vil det ovenfor beskrevne om en konkret modenhedsvurdering m.v. finde anvendelse.

Ovenstående gør sig ligeledes gældende, for så vidt angår kommunalbestyrelsens eller andre relevante myndigheders anvendelse af koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold i sager vedrørende børn og unge under 18 år.

Det fremgår af artikel 3, stk. 1, i FN's konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen), som Danmark har ratificeret, at i alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række.

I sager omfattet af serviceloven vedrørende voksne gælder, at kommunalbestyrelsen skal indhente samtykke fra den berørte borger til at videregive borgerens personoplysninger til en sikkerhedskonsulent, og til at sikkerhedskonsulenten kan behandle disse. Såfremt der er tale om behandling af følsomme personoplysninger gælder, at samtykket skal være udtrykkeligt, jf. artikel 9, stk. 2, litra a.

Voksne borgere vil selv kunne afgive samtykke til behandling og videregivelse af deres oplysninger til sikkerhedskonsulenten i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a. Kommunalbestyrelsen har alene en forpligtelse til at tilbyde rådgivning og eventuelt en handleplan i medfør af servicelovens § 12 a til en voksen borger, som udsættes for negativ social kontrol eller er i en æresrelateret konflikt, og alene såfremt borgeren selv retter henvendelse til kommunalbestyrelsen herom.

Det er dog ligeledes undtagelsesvist muligt for en sikkerhedskonsulent at behandle personoplysninger om en voksen borger, såfremt det ikke er muligt at indhente et samtykke. I henhold til artikel 6, stk. 1, litra d, i databeskyttelsesforordningen er behandling af personoplysninger lovlig, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser. En tilsvarende bestemmelse finder til dels anvendelse for behandling af følsomme oplysninger i medfør af artikel 9, stk. 2, litra c. For så vidt angår behandling af følsomme oplysninger stilles endvidere som betingelse, at den registrerede ikke er fysisk eller juridisk i stand til at afgive samtykke.

Det bemærkes dog, at udtrykket "vitale interesser" ligeledes i sager, der vedrører voksne, begrænser anvendelsen af bestemmelsen til livsvigtige spørgsmål eller i det mindste trusler, der kan medføre en risiko for personskade eller andre skader for den registrerede. Ved vurderingen af, om bestemmelsen kan anvendes som hjemmelsgrundlag til behandling af personoplysninger, skal der formentligt anlægges en restriktiv fortolkning af, om der er vitale interesser på spil, som retfærdiggør en anvendelse af bestemmelsen som behandlingsgrundlag.

For videregivelse af oplysninger om enkeltpersoner (personoplysninger) til en anden forvaltningsmyndighed finder forvaltningslovens almindelige regler herom anvendelse.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 1-4, at den dataansvarlige har pligt til at oplyse den registrerede om en række oplysninger, såfremt den dataansvarlige har oplysninger om den registrerede, som ikke er indsamlet hos den registrerede selv. Det drejer sig blandt andet om, at den dataansvarlige skal oplyse den registrerede om identiteten og kontaktoplysninger på den dataansvarlige, formålene med behandlingen og retsgrundlaget for behandlingen, de berørte kategorier af oplysninger samt eventuelle modtagere af personoplysningerne, jf. artikel 14, stk. 1. Den dataansvarlige skal endvidere oplyse den registrerede om en række oplysninger, som er nødvendige for at sikre en rimelig og gennemsigtig behandling, for så vidt angår den registrerede,

herunder blandt andet det tidsrum, oplysningerne vil blive opbevaret, jf. artikel 14, stk. 2. Bestemmelsen regulerer endvidere, hvornår den dataansvarlige skal informere den registrerede om ovenstående, jf. artikel 14, stk. 3, og hvordan den dataansvarlige skal forholde sig, hvis oplysningerne skal viderebehandles til andet formål, end det de er indsamlet til, jf. artikel 14, stk. 4.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 15 har den registrerede ret til at få indsigt i, om den dataansvarlige behandler oplysninger om den pågældende, og i givet fald adgang til indsigt i oplysningerne, samt adgang til indsigt i blandt andet formålet med behandlingen, de berørte kategorier af personoplysninger, hvem der er modtagere af oplysningerne, og tidsrummet oplysningerne vil blive opbevaret i m.v.

Databeskyttelsesforordningens artikel 34 beskriver den dataansvarliges forpligtelser i forhold til underretning af den registrerede i tilfælde af brud på persondatasikkerheden.

Efter databeskyttelseslovens § 22, stk. 1, gælder bestemmelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 1-3 (oplysningspligt ved indsamling af personoplysninger hos den registrerede), artikel 14, stk. 1-4, (oplysningspligt hvis personoplysninger ikke er indsamlet hos den registrerede), artikel 15 (indsigtsret) og artikel 34 (underretning ved brud på datasikkerhed) ikke, hvis den registreredes interesse i oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv.

Bestemmelsen medfører, at en myndighed kan undlade at opfylde de ovenstående rettigheder over for en registreret, såfremt afgørende hensyn til private interesser findes at skulle vægte tungere end hensynet til den registreredes interesse i at få kendskab til de oplysninger, som er omfattet af de nævnte bestemmelser.

Af forarbejderne til databeskyttelsesloven, jf. Folketingstidende 2017-18, A, L 68 som fremsat, side 191, fremgår, at en privat interesse, der vil kunne begrunde hemmeligholdelse, kan være afgørende hensyn til andre involverede personer end den registrerede selv, for eksempel et mindreårigt barn af den registrerede.

Efter § 8 i lov om offentlighed i forvaltningen, jf. lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020 (offentlighedsloven), kan adgangen til at blive gjort bekendt med ens personlige forhold, som er omtalt i et dokument, undlades, i det omfang de hensyn, der er nævnt i bl.a. § 33, eller hensynet til den pågældende selv eller andre med afgørende vægt taler imod.

Efter offentlighedslovens § 33, nr. 5, kan retten til aktindsigt begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til bl.a. private interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.

Ovenstående betyder, at såfremt der indgår konkrete personoplysninger om en biperson relateret til sagen, eksempelvis

en forælder til et berørt barn eller en ung, kan kommunalbestyrelsen på baggrund af en konkret vurdering med hjemmel i databeskyttelseslovens § 22, stk. 1, undlade at efterleve de omfattede rettigheder over for den registrerede biperson. Det samme gør sig gældende i forhold til offentlighedsloven, som ligeledes muliggør en undladelse af at opfylde de almindelige rettigheder over for en registreret i særlige tilfælde eller undlade at give aktindsigt. Bestemmelserne kan have en særlig relevans i sager vedrørende negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter, hvor bipersoners kendskab til sagen ved opfyldelse af de ovenstående rettigheder potentielt kan eskalere en pågående konflikt mellem bipersonen og den berørte borger, som udsættes for negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt.

2.3.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser

Den nationale sikkerhedskonsulentordning og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold er en vigtig del af arbejdet mod negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold. Den nuværende sikkerhedskonsulentordning er ulovhjemlet.

Det er derfor vigtigt, at sikkerhedskonsulenternes og koordinationsenhedens arbejde og beføjelser til at yde faglig rådgivning bliver forankret i lovgivningen, så det fremgår, hvilke konkrete rådgivningstilbud man som fagperson eller borger kan benytte sig af i konkrete sager om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter, genopdragelsesrejser eller ufrivillige udlandsophold.

Sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er sager, hvor konfliktniveauet kan ændre sig hurtigt, ligesom det kan få meget alvorlige konsekvenser for en borger, som sendes på genopdragelsesrejse eller et ufrivilligt udlandsophold.

I sager vedrørende børn og unge under 18 år, er det Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse, at det kan være vanskeligt i praksis at foretage en konkret vurdering af et barn eller en ungs modenhed til brug for vurderingen af, om barnet eller den unge selv kan give et gyldigt samtykke til videregivelse og behandling af dennes personoplysninger, og at det også kan være vanskeligt at foretage en konkret afvejning af, om databeskyttelsesforordningens restriktive betingelser vurderes at være opfyldt, således at forordningen kan udgøre det direkte behandlingsgrundlag for videregivelse og behandling af barnets eller den unges oplysninger. Denne uklarhed hindrer en smidig proces i sagerne og kan få konsekvenser for kommunens indsats over for barnet eller den unge.

De samme betragtninger gør sig gældende i forhold til anvendelse af koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold.

I sager omfattet af serviceloven vedrørende voksne gælder, at den voksne som klart udgangspunkt selv skal afgive samtykke til videregivelse og behandling af deres personoplys-

ninger til en sikkerhedskonsulent, såfremt kommunalbestyrelsen måtte ønske at indhente rådgivning fra en sikkerhedskonsulent i en konkret sag om negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt. Dette gælder også, når sikkerhedskonsulenten drøfter konkrete sager om ufrivillige udlandsophold som medlem af koordinationsenheden. I særlige tilfælde kan det dog være umuligt at indhente et samtykke fra den pågældende borger, eksempelvis hvis borgeren befinder sig ufrivilligt i udlandet. I disse situationer vil kommunalbestyrelsen i dag alene kunne videregive borgerens personoplysninger til sikkerhedskonsulenten, og sikkerhedskonsulenten vil alene kunne behandle disse, såfremt databeskyttelsesforordningens restriktive betingelser i artikel 6, stk. 1, litra d, og evt. artikel 9, stk. 2, litra c, vurderes at være opfyldt.

Det er på den baggrund Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at der er behov for at indføre et dataretligt hjemmelsgrundlag til, at kommunalbestyrelsen kan videregive nødvendige personoplysninger af rent privat karakter til sikkerhedskonsulenterne, og til at sikkerhedskonsulenterne kan behandle disse oplysninger, herunder når sikkerhedskonsulenterne behandler en sag i regi af koordinationsenheden, således at den relevante handlekommune og andre relevante myndigheder har adgang til den fornødne specialiserede rådgivning fra sikkerhedskonsulenterne i disse sager.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse som § 11 g i retssikkerhedsloven, hvorefter kommunalbestyrelsen som led i behandlingen af en sag om negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller en genopdragelsesrejse uden samtykke fra det berørte barn eller den unge kan videregive nødvendige oplysninger, herunder om barnets eller den unges rent private forhold til den sikkerhedskonsulent, som bistår barnets handlekommune med rådgivning i den konkrete sag. Det foreslås endvidere, at sikkerhedskonsulenterne får hjemmel til uden samtykke fra det berørte barn eller den unge under 18 år samt uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren at behandle nødvendige oplysninger, herunder om barnets eller den unges rent private forhold, som kommunalbestyrelsen måtte videregive til sikkerhedskonsulenten i forbindelse med dennes rådgivning i en konkret sag.

Derudover foreslås det at indføre hjemmel til, at sikkerhedskonsulenterne kan videregive de oplysninger om barnet eller den unge, som sikkerhedskonsulenten som led i sit arbejde får kendskab til og behandler om den pågældende, til den kommune, sikkerhedskonsulenten er indlånt til.

Forslaget vil betyde, at kommunerne vil få klar hjemmel i retssikkerhedsloven til at videregive nødvendige oplysninger til en sikkerhedskonsulent, herunder oplysninger om et barns eller den unges rent private forhold, i sager om negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter, uden at det vil kræve samtykke fra det berørte barn, den berørte unge eller fra forældremyndighedsindehaveren. Hjemlen vil også omfatte kommunalbestyrelsens videregivelse af oplysninger til sikkerhedskonsulenten, når sikkerhedskonsulenten rådgivi-

ver kommunalbestyrelsen om en genopdragelsesrejse i regi af koordinationsenheden.

Internt i koordinationsenheden vil koordinationsenhedens medlemmer fra Udlændingestyrelsen, Udenrigsministeriet, sikkerhedskonsulenten som repræsentant for en kommune samt øvrige relevante myndigheder kunne udveksle relevante oplysninger med hinanden med hjemmel i de bestemmelser, der almindeligvis regulerer de enkelte myndigheders adgang til videregivelse og behandling af oplysninger.

Sikkerhedskonsulenterne vil ikke være en selvstændig myndighed, men vil alene kunne agere på vegne af en kommune i en konkret sag i kraft af deres ansættelse eller indlån, jf. de i lovforslagets § 1, nr. 2, og § 3, nr. 8, foreslåede bestemmelser i § 12 d, stk. 1, i serviceloven og § 172 b, stk. 1, i barnets lov. Sikkerhedskonsulenterne vil således ikke kunne agere i myndighedssammenhænge uden bemyndigelse fra en borgers handlekommune i en konkret sag. Det vil eksempelvis ikke være muligt for en sikkerhedskonsulent at kunne deltage i rådgivningen eller koordineringen af en konkret sag i regi af koordinationsenheden, medmindre dette sker på bemyndigelse af borgerens handlekommune.

Sikkerhedskonsulenten vil dog i alle tilfælde kunne bistå blandt andre myndigheder og borgere med generel rådgivning og anonymiseret rådgivning uden bemyndigelse fra en kommune.

Med forslaget vil kommunalbestyrelsen i en konkret sag kunne indhente rådgivning fra en sikkerhedskonsulent på baggrund af en konkret vurdering af behovet for specialiseret rådgivning, uden at dette vil kræve, at det berørte barn, den berørte unge eller forældremyndighedsindehaveren vil skulle inddrages i handlekommunens beslutning om at rådføre sig med sikkerhedskonsulenterne. Forslaget vil medføre en administrativ lettelse for kommunalbestyrelsen, som alene vil skulle basere indhentelse af rådgivning fra sikkerhedskonsulenten på en konkret vurdering af behovet herfor og relevansen heraf i den konkrete sag.

Det vil alene være indhentelse af specialiseret rådgivning til brug for sagsoplysningen, som kommunalbestyrelserne med forslaget vil få hjemmel til at benytte sig af uden samtykke. Forslaget omfatter således ikke iværksættelse af foranstaltninger eller tiltag rettet mod barnet, den unge eller familien.

Forslaget vil endvidere betyde, at sikkerhedskonsulenten vil få hjemmel i retssikkerhedsloven til at behandle nødvendige personoplysninger om det berørte barns eller den berørte unges rent private forhold, som kommunalbestyrelsen måtte videregive til sikkerhedskonsulenten. Det vil eksempelvis kunne dreje sig om børnefaglige undersøgelser eller anden relevant sagshistorik, som kommunalbestyrelsen måtte være i besiddelse af. Forslaget vil endvidere betyde, at sikkerhedskonsulenten vil få hjemmel til at behandle oplysninger om barnets eller den unges rent private forhold, som barnet

eller den unge selv måtte videregive til sikkerhedskonsulenten.

Forslaget vil derudover betyde, at sikkerhedskonsulenterne vil få hjemmel i retssikkerhedsloven til at videregive oplysninger om barnet eller den unge til den kommune, som sikkerhedskonsulenten er udlånt til (indlånskommune), og som sikkerhedskonsulenten rådgiver i en konkret sag. Bestemmelsen vil omhandle den situation, hvor en indlånskommune gør brug af sikkerhedskonsulenternes rådgivning, og sikkerhedskonsulenten som led i sit arbejde bliver bekendt med relevante oplysninger om barnets eller den unges situation, som vil være af en sådan relevans for sagen, at indlånskommunen som handlekommune bør have kendskab hertil.

For et barn eller en ung, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, og som er sendt på genopdragelsesrejse, vil handlekommunen være den kommune, der senest var handlekommune for barnet eller den unge forud for barnets eller den unges ophold i udlandet, jf. den i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede § 172 c, stk. 1, i barnets lov.

Derudover foreslås det at indsætte en ny bestemmelse som § 11 h i retssikkerhedsloven, hvorefter der i sager vedrørende voksne borgere omfattet af serviceloven kræves samtykke fra den berørte borger til, at kommunalbestyrelsen kan videregive den pågældendes oplysninger til en sikkerhedskonsulent, herunder også hvis sikkerhedskonsulenten rådgiver kommunalbestyrelsen som led i sin funktion i koordinationsenheden. Som led i forslaget indgår, at kommunalbestyrelsen uden samtykke kan videregive de nødvendige oplysninger, herunder om borgerens rent private forhold, til sikkerhedskonsulenten, såfremt den berørte borger befinder sig på et udlandsophold som medfører, at det ikke er muligt at indhente samtykke fra den berørte borger, og der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt.

Det foreslås endvidere, at der i sager vedrørende voksne borgere omfattet af serviceloven skal kræves samtykke fra den berørte borger til, at sikkerhedskonsulenten kan behandle den pågældendes oplysninger og yde handlekommunen rådgivning i den konkrete sag, herunder også når sikkerhedskonsulenten rådgiver som led i sin funktion i koordinationsenheden. Det foreslås ligeledes, at sikkerhedskonsulenten skal kunne behandle oplysningerne uden samtykke, herunder om borgerens rent private forhold, såfremt den berørte borger befinder sig på et udlandsophold, som medfører, at det ikke er muligt at indhente samtykke fra den berørte borger, og der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt.

Forslaget vil betyde, at der for voksne borgere som udgangspunkt vil gælde et krav om, at den berørte borger selv vil skulle give sit samtykke til, at borgerens handlekommune kan videregive den pågældendes personoplysninger til sikkerhedskonsulenten, og til at sikkerhedskonsulenten kan behandle disse. I sager, hvor det ikke er muligt at indhente samtykke fra den berørte borger grundet et udlandsophold,

og der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, vil forslaget betyde, at borgerens handlekommune uden samtykke kan videregive de nødvendige oplysninger, herunder om borgerens rent private forhold, til sikkerhedskonsulenten. Med forslaget vil der blive indført en undtagelse til udgangspunktet om, at der skal indhentes samtykke fra den berørte borger til videregivelse og behandling af den pågældendes personoplysninger. Bestemmelsen vil alene finde anvendelse i de situationer, hvor en borger grundet et ufrivilligt udlandsophold er ude af stand til at give sit samtykke til videregivelse og behandling af den pågældendes oplysninger, og der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt. Der vil eksempelvis være grund til at tro, at et udlandsophold er ufrivilligt, hvis den pågældende borger forud for et udlandsophold har betroet sig til en sagsbehandler eller en sikkerhedskonsulent om sin situation, og at der på den baggrund er opstået mistanke om, at der pågår en æresrelateret konflikt, eller at den pågældende er udsat for negativ social kontrol, og der derfor kan være en risiko for, at den pågældende borger befinder sig ufrivilligt i udlandet.

Med forslaget vil borgerens samtykke til, at sikkerhedskonsulenten vil kunne behandle den pågældendes personoplysninger i regi af koordinationsenheden endvidere som udgangspunkt være påkrævet. I sager, hvor det ikke er muligt at indhente samtykke fra den berørte borger grundet et udlandsophold, og der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, vil forslaget betyde, at sikkerhedskonsulenten uden samtykke vil kunne behandle de nødvendige oplysninger, som kommunalbestyrelsen videregiver til sikkerhedskonsulenten, herunder om borgerens rent private forhold.

Det vil være handlekommunen, som vil være ansvarlig for at vurdere og afsøge, om det er muligt at indhente et samtykke til videregivelse af personoplysningerne, og til om der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt.

Internt i koordinationsenheden vil koordinationsenhedens medlemmer fra Udlændingestyrelsen, Udenrigsministeriet, sikkerhedskonsulenten som repræsentant for en kommune samt øvrige relevante myndigheder kunne videregive relevante oplysninger til hinanden og behandle disse med hjemmel i de bestemmelser, der almindeligvis regulerer de enkelte myndigheders videregivelse og behandling af oplysninger.

2.4. Ændringer vedrørende børne- og ungeudvalgene

2.4.1. Gældende ret

Retssikkerhedslovens §§ 18-21 indeholder regler om nedsættelse af et børne- og ungeudvalg i kommunerne, herunder om udpegning og valg af medlemmer af udvalget og forretningsorden for udvalgets arbejde mv.

Efter § 18 i retssikkerhedsloven skal kommunalbestyrelsen nedsætte et børne- og ungeudvalg i kommunen. Udvalget afgiver indstillinger om adoption uden samtykke, jf. § 72 i barnets lov, og træffer afgørelse i sager vedrørende børn og unge, jf. § 142 i barnets lov. § 142 i barnets lov omfatter

bl.a. afgørelse om anbringelse uden samtykke, opretholdelse af en anbringelse, anbringelse på sikrede og særligt sikrede døgninstitutioner eller afdelinger, afbrydelse af forbindelsen til familie og netværk m.fl. samt visse afgørelser efter lov om voksenansvar for børn og unge, jf. lovbekendtgørelse nr. 764 af 1. august 2019 som ændret ved § 10 i lov nr. 821 af 9. juni 2020, § 5 i lov nr. 753 af 13. juni 2023 og § 7 i lov nr. 754 af 13. juni 2023 (herefter voksenansvarsloven).

Børne- og ungeudvalget består efter § 19 i retssikkerhedsloven af to medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, én byretsdommer, der udpeges af retspræsidenten i retskredsen, og to pædagogisk-psykologisk sagkyndige, der udpeges af Familieretshuset for en periode, som svarer til den kommunale valgperiode. Der udpeges og vælges desuden en stedfortræder for hvert medlem. Stedfortræderen indkaldes til møde, når medlemmet er forhindret i at deltage. De pædagogisk-psykologisk sagkyndige medlemmer kan ikke deltage i behandling af andre sager vedrørende samme person eller familie inden for den offentlige forvaltning, herunder behandling af sager i Familieretshuset og klagesager.

Efter § 142, stk. 4, i barnets lov skal mindst fire ud af børne- og ungeudvalgets fem medlemmer stemme for vedtagelse af afgørelser efter § 142, stk. 1. Dog træffes afgørelser om flytning af et barn eller en ung fra et privat familieplejeforhold efter § 42, stk. 4, ved almindelig stemmeflerhed.

Efter § 143 i barnets lov kan formanden og i dennes fravær næstformanden for børne- og ungeudvalget træffe foreløbige afgørelser, som af hensyn til barnets eller den unges øjeblikkelige behov ikke kan afvente, at sagen behandles i børne- og ungeudvalget. Adgangen til at træffe sådanne foreløbige afgørelser omfatter en række nærmere angivne bestemmelser i barnets lov og voksenansvarsloven, herunder afgørelser om anbringelse uden samtykke, anbringelse på sikrede afdelinger og institutioner og afgørelser om brev og telefonkontrol under en anbringelse. Det fremgår videre af bestemmelsen, at en sådan foreløbig afgørelse snarest muligt og inden syv dage efter iværksættelsen af afgørelsen skal forelægges børne- og ungeudvalget til godkendelse. En sådan forelæggelse skal ske, uanset om den pågældende foranstaltning er ophørt. En foreløbig afgørelse, der er godkendt af børne- og ungeudvalget, har som udgangspunkt gyldighed i en måned, hvorefter der vil skulle træffes en ny afgørelse efter indstilling til børne- og ungeudvalget, såfremt anbringelsen eller foranstaltningen skal opretholdes.

Efter § 20 i retssikkerhedsloven vælger børne- og ungeudvalget selv sin formand og næstformand blandt de medlemmer, der er valgt af kommunalbestyrelsen. Der er videre fastsat nærmere regler for dommerens opgaver i udvalget og om dommerens adgang til at forlange, at der optages et retsligt forhør efter § 1018 i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1655 af 25. december 2022 som ændret ved § 344 i lov nr. 718 af 13. juni 2023, § 2 i lov nr. 741 af 13. juni 2023 og § 31 i lov nr. 753 af 13. juni 2023.

Efter § 21 i retssikkerhedsloven fastsætter social- og boligministeren en forretningsorden for børne- og ungeudvalget, og social- og boligministeren kan i forretningsordenen dispensere fra kravet i § 19 i retssikkerhedsloven om, at der for hvert medlem udpeges én stedfortræder. Det er videre fastsat, at indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter regler om vederlag til formanden og de øvrige medlemmer, der er valgt af kommunalbestyrelsen.

Det er i § 1, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 727 af 10 juli 2019 om forretningsorden for børn og unge-udvalgene fastsat, at social- og boligministeren efter ansøgning kan godkende, at der udpeges mere end en stedfortræder for hvert medlem af udvalget. Adgangen til at udpege stedfortrædere blev indført med lov nr. 466 af 31. maj 2000. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 6758, at muligheden for at godkende udpegning af mere end én stedfortræder er indført for at sikre, at der kan indkaldes et beslutningsdygtigt børne- og ungeudvalg, og at bestemmelsen sigter på at give enkelte af de største kommuner adgang til at udpege to eller flere stedfortrædere. Det fremgår videre, at det er meget afgørende, at der er kontinuitet i og koordinering af børne- og ungeudvalgenes arbejde, samt at der kan oparbejdes erfaring hos medlemmerne og stedfortræderne i udvalget.

2.4.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Siden gennemførelsen af adgangen til at dispensere fra reglerne om én stedfortræder for hvert medlem trådte i kraft i 2001 er antallet af sager, kommunerne forelægger børne- og ungeudvalget til afgørelse generelt steget. Det skyldes dels, at en større andel af afgørelser om anbringelse af børn og unge træffes uden samtykke fra forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt 15 år, end tidligere, dels at der gennem årene er sket ændringer i beslutningskompetencen for de mest indgribende sager for børn, unge og deres forældre. Københavns Kommune oplyste i 2021 til det daværende Social- og Indenrigsministerium, at kommunen har to hele ugentlige mødedage i udvalget, og at antallet af sager, der behandles i børne- og ungeudvalget i kommunen, er steget med 63 pct. fra 2013 til 2021. Social-, Bolig- og Ældreministeriet er bekendt med, at også andre kommuner har oplevet en stigning i antallet af sager, der skal forelægges børne- og ungeudvalget til afgørelse.

Det er samtidig Social-, Bolig- og Ældreministeriets oplevelse, at flere kommuner end tidligere henvender sig til ministeriet og anmoder om dispensation, så der kan udpeges mere end én stedfortræder for konkrete medlemmer eller hele udvalget, med henvisning til udfordringer i forhold til at stille et beslutningsdygtigt udvalg. Udfordringerne for kommunerne skyldes bl.a. det stigende antal sager, der forelægges udvalget og deraf følgende stigning i antallet af mødedage, dels at kommunerne på grund af eksempelvis barselsorlov, langvarig sygdom, eller for de særligt sagkyn-dige medlemmer og deres stedfortrædere at medlemmet eller stedfortræderne er optaget af møder i andre kommuners børne- og ungeudvalg.

Ansøgninger om dispensation til at udpege flere medlemmer behandles restriktivt på baggrund af forarbejderne, jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 6758. Der lægges vægt på, at dispensationsbestemmelsen er rettet mod enkelte af de største kommuner, og at det er meget afgørende, at der er kontinuitet i og koordinering af børne- og ungeudvalgenes arbejde, og at medlemmerne og deres stedfortrædere kan oparbejde erfaring i udvalgets arbejde. Der lægges samtidig vægt på, at bemyndigelsesbestemmelsen er indført for at sikre, at der kan indkaldes et beslutningsdygtigt børne- og ungeudvalg, som er afgørende for, at der kan træffes afgørelse i de mest indgribende sager på børneområdet. Ansøgning om dispensation er forbundet med betydelige administrative ressourcer særligt i kommunerne til at opgøre sagstal og antallet af mødedage til brug for ministeriets behandling af ansøgningerne.

Det er ministeriets opfattelse, at det i lyset af det stigende antal sager, der behandles i de kommunale børne- og ungeudvalg og udfordringerne med at sikre beslutningsdygtige børne- og ungeudvalg, er nødvendigt at forenkle reglerne om adgang til at udpege flere stedfortrædere for børne- og ungeudvalget, herunder også at sikre udtrykkelig adgang til at udpege midlertidige stedfortrædere ved længerevarende fravær. Det er samtidig ministeriets opfattelse at der er særlige udfordringer ved de generelle regler i forhold til antallet af mødedage og sager, der behandles i børne- og ungeudvalget i Københavns Kommune, som medfører behov for særlige regler for kommunen på dette område.

Endelig er det ministeriets erfaring, at enkelte kommuner har oplevet vanskeligheder i forbindelse med nedsættelsen af udvalget i forbindelse med valg af formand og næstformand, hvor forretningsordenen i dag alene angiver, at formand og næstformand vælges af udvalget blandt kommunalbestyrelsesmedlemmerne og ikke angiver, hvordan udvalget nedsættes, hvis medlemmerne udpeget af kommunalbestyrelsen hver især peger på sig selv, og de øvrige medlemmer stemmer blankt eller afstår fra at stemme.

2.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der med nye 2.-4. pkt. i § 19, stk. 2, i retssikkerhedsloven fastsættes en generel adgang for de største kommuner til at udpege to stedfortrædere for medlemmerne af børne- og ungeudvalget uden forudgående ansøgning om dispensation. Konkret foreslås ordningen fastsat sådan, at kommuner med 55.000 indbyggere eller derover, svarende til ca. 33 pct. af kommunerne, får adgang til at udpege to stedfortrædere for hvert medlem for at sikre et beslutningsdygtigt udvalg i kommuner med et betydeligt antal sager, der skal behandles i børne- og ungeudvalget. Indbyggertallet på 55.000 indbyggere, som foreslås at give adgang til at udpege to stedfortrædere, foreslås videre opgjort pr. 1. juli i det år, der er valg til kommunalbestyrelsen, idet der herefter i forlængelse af valget vil kunne udpeges det relevante antal medlemmer og stedfortrædere for udvalget. Børne- og ungeudvalget nedsættes for den kommunale valgperiode.

Det foreslås videre, at Københavns Kommune på grund af befolkningstallet og antallet af sager, der behandles i børne- og ungeudvalget i kommunen, får adgang til at udpege tre stedfortrædere for hvert medlem, ligesom Københavns Kommune af samme årsager og for at sikre et rimeligt honorar for et omfattende arbejde får adgang til at beslutte, at der kan udpeges i alt tre næstformand blandt de udpegede medlemmer og stedfortrædere, der er valgt blandt medlemmerne af borgerrepræsentationen efter § 19, stk. 1, nr. 1, og stk. 2 i retssikkerhedsloven.

For at sikre, at børne- og ungeudvalgene også generelt bliver mere robuste med hensyn til ferie, barsel, sygdom eller andet længerevarende fravær, foreslås med nye stk. 3 og 4 i § 19, i retssikkerhedsloven, indført en bemyndigelsesbestemmelse, som giver social- og boligministeren adgang til at fastsætte nærmere regler for at udpege midlertidige eller nye stedfortrædere.

Af samme årsag og ud fra samme hensyn til at sikre robuste og beslutningsdygtige børne- og ungeudvalg foreslås, at kommunalbestyrelserne i de enkelte kommuner får adgang til at beslutte, om der lokalt skal gives mulighed for, at stedfortrædere for de medlemmer af udvalget, der er udpeget af kommunalbestyrelsen, kan 'krydses', hvis dette er nødvendigt af hensyn til at kunne stille et beslutningsdygtigt udvalg. Herved vil en stedfortræder kunne træde i stedet for det andet medlem af udvalget.

Der foreslås videre en lignende ordning, der dog ikke forudsætter kommunalbestyrelsens godkendelse, i forhold til at kunne 'krydse' stedfortrædere for de pædagogisk-psykologisk sagkyndige, så en sagkyndig stedfortræder vil kunne deltage i et børne- og ungeudvalgsmøde i stedet for det andet sagkyndige medlem, end den pågældende sagkyndige er udpeget som stedfortræder for.

Det forudsættes, at udmøntningen af de foreslåede regler vil ske i overensstemmelse med reglerne om vederlæggelse af stedfortrædere i børne- og ungeudvalget i bekendtgørelse om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv, jf. bekendtgørelse nr. 2001 af 28. oktober 2021 (herefter vederlagsbekendtgørelsen).

Reglen om vederlag til stedfortrædere i børne- og ungeudvalget findes i vederlagsbekendtgørelsens § 9, hvorefter det fastsatte udvalgsvederlag til kommunalbestyrelsesmedlemmer, der indkaldes som stedfortrædere til at møde i børne- og unge-udvalget, jf. § 19, stk. 2, i retssikkerhedsloven, ydes forholdsmæssigt på grundlag af næstformandens vederlag for den periode, hvor den pågældende er medlem af udvalget. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte, at vederlæggelsen pr. mødedag uanset eller afhængig af mødets længde ikke kan udgøre mindre end diætsatsen i vederlagsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, 1. og 2. pkt. eller 3. pkt.

Endelig foreslås, at social- og boligministeren i § 21, stk. 1, i retssikkerhedsloven, bemyndiges til i forretningsordenen for børne- og ungeudvalgene at kunne fastsætte nærmere

regler om valg af formand og næstformand eller –formænd ved stemmelighed, udpegning af nye medlemmer eller midlertidige stedfortrædere ved længerevarende fravær eller et medlems udtræde og om adgang til at et eller flere udvalgsmedlemmer i helt særlige tilfælde kan deltage i møder virtuelt.

2.5. Grønlandske og færøske borgere i tilbud i Danmark

2.5.1. Gældende ret

Det fremgår af § 2, stk. 1, i serviceloven, at enhver, der opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter serviceloven. Loven finder således ikke anvendelse for personer, der ikke opholder sig fysisk i Danmark. Det fremgår af § 196, stk. 1, at loven ikke finder anvendelse for Færøerne og Grønland. Tilsvarende fremgår det af § 4, stk. 1, 1. pkt., i barnets lov, at enhver, der opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter barnets lov. Barnets lov finder således ikke anvendelse for personer, der ikke opholder sig fysisk i Danmark. Det fremgår af § 214, stk. 1, i barnets lov, at loven ikke finder anvendelse for Færøerne og Grønland.

Social- og boligministeren er dog ved § 196, stk. 2, i serviceloven og § 214, stk. 3, i barnets lov givet bemyndigelse til efter aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut at fastsætte visse regler vedrørende grønlandske og færøske borgere. Ministeren kan således efter § 196, stk. 2, 1. pkt., i serviceloven og § 214, stk. 3, 1. pkt., i barnets lov fastsætte regler om visitation, betaling og refusion, handleplaner, handle- og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., når personer på foranledning af færøske eller grønlandske sociale myndigheder får ophold i Danmark og modtager tilbud efter serviceloven hhv. barnets lov.

Bemyndigelserne er anvendt til at fastsætte regler i bekendtgørelse nr. 471 af 8. maj 2023 om døgnophold i tilbud i Danmark og Grønland (Grønlandsbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 715 af 31. maj 2017 om døgnophold i tilbud i Danmark og på Færøerne (Færøbekendtgørelsen). Disse to bekendtgørelser indeholder bl.a. regler om aftaler mellem danske hhv. grønlandske og færøske sociale myndigheder om en borgers døgnophold i sociale tilbud, lovvalg, handleplan, tilsyn, magtanvendelse, ændringer i indsatsen, ophør af indsatsen, betalingsansvar og besøgsrejser.

Bemyndigelserne i § 196, stk. 2, i serviceloven og § 214, stk. 3, i barnets lov finder alene anvendelse for borgere, der placeres i tilbud i Danmark af en grønlandsk hhv. færøsk social myndighed. Bemyndigelserne finder således ikke anvendelse for borgere, der som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelsen af en dom afsagt af Retten på Færøerne eller en grønlandsk ret er anbragt i et tilbud i Danmark.

Kriminallov for Grønland indeholder i kapitel 32 regler om særlige foranstaltninger over for unge kriminelle, som kan anvendes, hvis gerningsmanden på domstidspunktet er under 18 år eller i særlige tilfælde under 20 år. Det føl-

ger bl.a. af §§ 152 og 153, at retten ved dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge fastsætter, at den unge undergives tilsyn af de sociale myndigheder med hjælpeforanstaltninger efter den sociale lovgivning, og at de sociale myndigheder fastsætter de nærmere hjælpeforanstaltninger i henhold til den sociale lovgivning.

Kriminallovens kapitel 33 indeholder regler om særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle, som bl.a. kan anvendes, hvis gerningsmanden på tidspunktet for lovovertrædelsen var sindssyg eller i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, eller var mentalt retarderet. Det følger bl.a. af § 157 stk. 1, at retten kan bestemme, at den dømte skal anbringes på hospital eller anden institution i Danmark, eller træffe bestemmelse om behandling på hospital eller anden institution i Danmark.

Efter kriminallovens § 234, stk. 1, kan ledelsen af Kriminalforsorgen i Danmark beslutte, at den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af anbringelsestiden anbringes på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller institution i en række angivne situationer. Efter stk. 2 kan dømte, der er under 18 år, anbringes i en institution mv. som nævnt i stk. 1, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for anstalt. Det følger videre af § 234, stk. 5, at ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om anbringelse i institution m.v. uden for anstalt. Der er med hjemmel i denne bemyndigelsesbestemmelse udstedt bekendtgørelse nr. 1152 af 7. december 2009 om anbringelse og overførsel af personer, som skal udstå dom til anbringelse i anstalt (anbringelse- og overførselsbekendtgørelsen).

Det fremgår af § 78, stk. 1, i straffuldbyrdelsesloven for Færøerne, at justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, kan bestemme, at den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af straffetiden anbringes på hospital, i familiepleje, i eget hjem eller institution på Færøerne eller i Danmark. Det er en forudsætning for en sådan anbringelse, at 1) den dømte har behov for særlig behandling eller pleje, som i væsentlig grad kan tilgodeses i den pågældende institution m.v., 2) der på grund af den dømtes alder, helbredstilstand eller andre særlige omstændigheder er særlige grunde til ikke at anbringe eller beholde den dømte i arresthus eller fængsel, og 3) afgørende hensyn til retshåndhævelsen ikke taler imod anbringelse uden for arresthus eller fængsel.

Efter § 78, stk. 2, i straffuldbyrdelsesloven for Færøerne kan dømte, der er under 18 år, anbringes i en institution mv. som nævnt i stk. 1, medmindre det skønnes bedst for den unge at udstå straffen på Færøerne, og der ikke kan findes en egnet institution mv. på Færøerne, eller afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for arresthus eller fængsel. Justitsministeren kan efter § 78, stk. 5, fastsætte nærmere regler om anbringelse af dømte i institutioner m.v. uden for arresthus eller fængsel.

Af § 1 i retsplejelov for Færøerne fremgår, at de almindelige domstole er Højesteret, Østre Landsret og Retten på Færøerne samt Sø- og Handelsretten.

Af § 1 i retsplejelov for Grønland fremgår, at de almindelige domstole er kredsretterne, Retten i Grønland, Grønlands Landsret og Højesteret.

Bemyndigelserne i § 196, stk. 2, i serviceloven og § 214, stk. 3, i barnets lov indeholder ikke hjemmel til, at der kan fastsættes regler om handlekommuneforholdet i Danmark efter, at en grønlandsk eller færøsk borgers ophold i et tilbud i Danmark omfattet af reglerne udstedt i medfør af § 196, stk. 2, i serviceloven og § 214, stk. 3, i barnets lov er ophørt. Ophøret kan f.eks. skyldes, at borgeren af en dansk ret dømmes til anbringelse på en institution, eller at borgeren ikke længere ønsker at have ophold på tilbuddet og samtidigt ikke ønsker eller kan hjemrejse til Grønland eller Færøerne og derfor forbliver i Danmark. I sådanne tilfælde finder de almindelige regler om handlekommune i §§ 9 og 9 a i retssikkerhedsloven derfor anvendelse. For voksne vil handlekommunen herefter være den kommune, hvor borgeren bor eller sædvanligvis opholder sig, jf. § 9, stk. 1, i retssikkerhedsloven. For borgere dømt til anbringelse på en institution vil det således være beliggenhedskommunen for den pågældende institution, der er handlekommune. Dette gælder uanset, at denne kommune ikke har indgået eller været involveret i aftalen med den grønlandske eller færøske sociale myndighed om borgerens ophold. For børn vil det efter § 9 a, stk. 1, gælde, at barnets handlekommune vil være den kommune, der er handlekommune for forældremyndighedsindehaveren i sager efter serviceloven. Såfremt barnets forældremyndighedsindehaver ikke opholder sig i Danmark, vil barnets handlekommune være den kommune, hvor barnet bor eller sædvanligvis opholder sig, jf. § 9 a, stk. 3. I begge tilfælde vil det ligesom for voksne kunne være tilfældet, at barnets handlekommune ikke er den kommune, der har indgået aftalen med den grønlandske eller færøske myndighed.

2.5.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Det er ministeriets opfattelse, at den uklare retstilstand, mht. hvilke bestemmelser der finder anvendelse for grønlandske og færøske borgere, der er anbragt i tilbud i Danmark, men hvor afgørelsen ikke er truffet af en grønlandsk eller færøsk social myndighed, og som dermed ikke er omfattet af regler udstedt i medfør af § 196, stk. 2, i serviceloven og § 214, stk. 3, i barnets lov, er u hensigtsmæssig. Dette gælder særligt uklarhed mht. retstilstanden for indgreb over for borgeren, såsom reglerne om magtanvendelse og besøgsrejser.

Det er endvidere ministeriets opfattelse, at den kommune, der har indgået aftale med en grønlandsk eller færøsk myndighed efter regler udstedt i medfør af § 196, stk. 2, i serviceloven og § 214, stk. 3, i barnets lov om en borgers ophold, fortsat er nærmest til at være borgerens handlekommune, efter at opholdet omfattet af aftalen er ophørt, hvis borgeren forbliver i Danmark.

2.5.3. Den foreslåede ordning

For så vidt angår grønlandske og færøske borgere, der anbringes i tilbud i Danmark, men hvor det ikke sker på baggrund af en afgørelse fra en grønlandsk eller færøsk social myndighed, men som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelse af en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland, foreslås det, at social- og boligministeren gives en bemyndigelse til at udstede regler, der svarer til den bemyndigelse, der gælder, når opholder sker på baggrund af en afgørelse fra en grønlandsk eller færøsk social myndighed.

Der foreslås således med lovforslagets § 1, nr. 9 og § 3, nr. 11, ændringer af § 196, stk. 2, 1. pkt., i serviceloven og § 214, stk. 3, 1. pkt., i barnets lov, at social- og boligministeren efter aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut i en bekendtgørelse fastsætter regler om visitation, betaling og refusion, handleplaner, handle- og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., hvor en varetægtsfængsling gennemføres eller en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland, fuldbyrdes i Danmark ved ophold i et tilbud efter serviceloven hhv. barnets lov.

For så vidt angår handlekommuneforholdet, når en grønlandsk eller færøsk borgers ophold omfattet af regler udstedt i medfør af § 196, stk. 2, i serviceloven eller § 214, stk. 3, i barnets lov, ophører, foreslås med lovforslagets § 2, nr. 19, indført en ny bemyndigelse som § 90, stk. 3, i retssikkerhedsloven. Efter den foreslåede bestemmelse vil social- og boligministeren kunne fastsætte særlige regler om handlekommuneforholdet efter ophør af en grønlandsk eller færøsk borgers ophold i et tilbud i Danmark på baggrund af en aftale mellem en dansk kommune og en grønlandsk eller færøsk social myndighed efter regler udstedt i medfør af § 196 i serviceloven eller § 214 i barnets lov.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 9, § 2, nr. 19, og § 3, nr. 11, og bemærkningerne hertil.

2.6. Tydeliggørelse af eksisterende hjemmel til indsamling og anvendelse af data på social- og ældreområdet

2.6.1. Gældende ret

Bestemmelser om statistik, analyse, information m.v. på det sociale område findes i kapitel 12 i retssikkerhedsloven.

Det fremgår af § 82, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en af ministeren fastsat frist at tilvejebringe og indberette statistiske oplysninger m.v., som social- og boligministeren anmoder om.

Det fremgår af § 82, stk. 2, i retssikkerhedsloven, at social- og boligministeren kan forlange, at kommunalbestyrelser og regionsråd, der gentagne gange ikke overholder forpligtel-

sen efter stk. 1, inden for en af ministeren fastsat frist iværksætter en handlingsplan for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger. Det fremgår af bemærkningerne til § 82, stk. 2 i retssikkerhedsloven, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 150 som fremsat, side 53, at bestemmelsen først anvendes efter forudgående dialog og samarbejde med kommunalbestyrelsen eller regionsrådet. Det er kun i de tilfælde, hvor dialog og samarbejde med kommunalbestyrelsen eller regionsrådet ikke fører til bedre dataindberetninger, at ministeren vil kræve, at der iværksættes en handlingsplan.

Det følger af § 82, stk. 3, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en af ministeren fastsat frist at tilvejebringe og indberette statistiske oplysninger m.v., som ældreministeren anmoder om, med hensyn til hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Efter § 82, stk. 4, i retssikkerhedsloven kan social- og boligministeren fastsætte retningslinjer for udarbejdelsen af den handlingsplan, der er nævnt i lovens § 82, stk. 2.

Det følger af bemærkningerne til § 82 i retssikkerhedsloven, jf. Folketingstidende 1996-97, tillæg A, L 228 som fremsat, side 4900, at bestemmelsen med mindre ændringer svarer til § 23 i den sociale styrelseslov.

Ifølge bemærkningerne til § 23 i forslaget til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender, jf. Folketingstidende 1969-70, tillæg A, spalte 1981-1982, gav bestemmelsen socialministeren og indenrigsministeren adgang til at fordre alle fornødne oplysninger fra vedkommende myndigheder og institutioner, som måtte betragtes som et naturligt led i deres tilsynsfunktioner. Herudover ville bestemmelsen kunne anvendes som grundlag for tilvejebringelse af nødvendige statistiske oplysninger eller oplysninger om forsøgsvirksomhed eller erfaringer, som burde kunne formidles på landsomfattende basis.

Det følger af databeskyttelsesloven, databeskyttelsesforordningen og i øvrigt af almindelige forvaltningsretlige principper, at de oplysninger, som ministeren kan indsamle, skal være nødvendige til opfyldelse af saglige formål inden for ressortområdet.

Det fremgår af § 83, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne har pligt til inden for en af social- og boligministeren fastsat frist at give Social-, Bolig og Ældreministeriet oplysninger om beslutninger og forventninger vedrørende udviklingen på det sociale område, herunder om de mål, som de har sat for udviklingen, jf. dog stk. 2.

Det fremgår af § 83, stk. 2, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne har pligt til inden for en af ældreministeren fastsat frist at give Social-, Bolig- og Ældreministeriet oplysninger om beslutninger og forventninger vedrørende udviklingen i hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og

192 a i serviceloven, og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov, herunder om de mål, som de har sat for udviklingen.

Det fremgår af § 83, stk. 3, at kommunalbestyrelserne har pligt til at medvirke til temaplanlægning, i kommunepaneller samt til inden for en frist, der fastsættes af social- og boligministeren, at skaffe uddybende oplysninger om udviklingen på særlige områder.

Det fremgår af § 83, stk. 4, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne har pligt til at medvirke til temaplanlægning, i kommunepaneller samt til inden for en frist, der fastsættes af ældreministeren, at skaffe uddybende oplysninger om udviklingen på særlige områder.

Det fremgår af § 84, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at social- og boligministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger, jf. lovens § 82, stk. 1, og § 83, stk. 1 og 3, og om, hvordan de skal ajourføres og indberettes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

Der er i medfør af § 82, stk. 4, og § 84, stk. 1, i retssikkerhedsloven, fastsat regler om kommunernes indberetning af data på det sociale område i bekendtgørelse nr. 1542 af 19. december 2022 om dataindberetninger på socialområdet (herefter databekendtgørelsen). Reglerne omfatter blandt andet kommunernes pligt til at indberette personoplysninger om børn og unge, der anbringes uden for hjemmet, og om udsatte voksne, der modtager stofmisbrugsbehandling, herunder oplysninger om deres sagsforløb. Det fremgår ligeledes regler af bekendtgørelsen om, hvem der er databehandler for de indberettede oplysninger, hvordan oplysningerne skal indberettes, herunder dataformat, samt frist for indberetning af oplysningerne.

Det fremgår af bemærkningerne til § 84, stk. 1, i retssikkerhedsloven, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 150 som fremsat, side 55, at kravene til dataindberetning så vidt skal muligt fastsættes under hensyn til at sikre mindst mulig indberetningsbyrde for kommunalbestyrelserne og regionsrådene samt så vidt muligt sikre smidige overførsler af data mellem kommunerne, regionerne og staten. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 150 som fremsat, side 22, at der ikke vil blive stillet krav om udskiftning af it-systemer.

Konstateres væsentlige og vedvarende fejl eller mangler i kommunernes og regionernes indberetninger vil det være muligt for Social-, Bolig- og Ældreministeriet med henvisning til retssikkerhedsloven at kræve, at kommunerne og regionerne retter op på praksis.

Det fremgår af § 84, stk. 2, i retssikkerhedsloven, at ældreministeren kan fastsætte regler om omfanget af de indberettede oplysninger for hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov, jf. § 82, stk. 3, og § 83, stk. 2 og 4, i retssikkerhedsloven og om, hvordan oplysningerne skal ajourføres og indberettes,

herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

Der er i medfør af § 84, stk. 2, i retssikkerhedsloven, fastsat regler om kommunernes indberetning af data på ældreområdet i bekendtgørelse nr. 298 af 17. marts 2023 om dataindberetninger af visse ydelser på ældreområdet. Bekendtgørelsen finder, jf. § 1, stk. 1, anvendelse i forbindelse med, at kommunalbestyrelsen kan indberette oplysninger til Sundhedsdatastyrelsen om indsatser for borgere i alderen 18 år og derover efter §§ 83-84 og 86 i serviceloven.

Det fremgår desuden af § 84 a i retssikkerhedsloven, at social- og boligministeren hvert år inden den 1. juli på et kommuneopdelt danmarkskort offentliggør det forudgående års statistik over omgørelsesprocenten i Ankestyrelsens afgørelser i klagesager efter serviceloven.

2.6.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Social-, Bolig- og Ældreministeriets hjemmel til at indsamle oplysninger, herunder personoplysninger m.v., fra kommuner og regioner fremstår upræcis i det nuværende kapitel 12 i retssikkerhedsloven, da det fremgår, at der kan indsamles statistiske oplysninger m.v., hvilket kan forstås som allerede bearbejdet data. Det fremgår imidlertid af forarbejderne til loven, at det har været hensigten at udveksle oplysninger også på personniveau.

I medfør af bemyndigelsesbestemmelserne i retssikkerhedslovens § 82, stk. 4, og § 84, stk. 1, udsteder Social-, Bolig- og Ældreministeriet databekendtgørelsen, som blandt andet regulerer, hvilke oplysninger der skal indberettes til ministeriet samt formatet herfor. Det fremgår af bemærkningerne til loven, at databekendtgørelsen så vidt muligt skal samle regler og informationer om dataindberetninger på det sociale område, herunder regler tidligere fastsat i bekendtgørelse nr. 1338 af 18. november 2016 om retssikkerhed og administration på det sociale område (herefter retssikkerhedsbekendtgørelsen), hvor der bl.a. var fastsat nærmere regler for indberetning af oplysninger om brugere af herberger, forsorgshjem m.v. efter § 110 i serviceloven, oplysninger vedr. borgere i behandling for stofmisbrug, anbringelser m.v. Ligeså udsteder Social-, Bolig- og Ældreministeriet, i medfør af bemyndigelsesbestemmelserne i retssikkerhedslovens § 84, stk. 2, bekendtgørelse om dataindberetninger af visse ydelser på ældreområdet, som regulerer kommunernes indberetning af oplysninger til Sundhedsdatastyrelsen om indsatser for borgere i alderen 18 år og derover efter §§ 83-84 og 86 i serviceloven. Bekendtgørelserne foreskriver således indberetning af oplysninger på personniveau i overensstemmelse med forarbejderne til loven.

Dernæst er det uklart, hvad de indsamlede oplysninger skal bruges til.

Ud over at hjemmelen til at indsamle oplysninger fremstår uklar i det nuværende kapitel 12, og at det ikke fremgår tydeligt, hvad formålet med indsamlingen af oplysningerne er, fremstår kapitlet ustruktureret, idet det bærer præg af at

være stykket sammen ved flere forskellige ændringslovsforslag. Det er på baggrund heraf Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at der er behov for at nyaffatte §§ 82 og 84 og i den forbindelse omstrukturere kapitel 12.

2.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at retssikkerhedslovens kapitel 12 omstruktureres, herunder at der indsættes yderligere relevante paragrafoverskrifter, at §§ 82 og 84 nyaffattes, samt at der tilføjes en ny § 82 a. Forslaget har til formål at gøre indholdet af kapitlet mere letforståeligt ved at tydeliggøre hvilke krav om indberetning af data på social- og ældreområdet, der stilles til kommunerne, regionerne og leverandører af ydelser og tilbud på social- og ældreområdet.

Som beskrevet i afsnit 2.6.2. er det i dag upræcist, om indsamling af oplysninger omfatter forarbejdede eller uforarbejdede oplysninger, samt hvad de indsamlede oplysninger skal bruges til. Med den foreslåede nye § 82, stk. 1, foreslås det tydeliggjort, at pligten til at tilvejebringe og indberette oplysninger, som social- og boligministeren anmoder om, omfatter oplysninger til brug for statistik. Hermed forstås, at oplysningerne er uforarbejdede.

Tilsvarende foreslås det med den foreslåede nye § 82 a, stk. 1, tydeliggjort, at pligten til at tilvejebringe og indberette oplysninger, som ældreministeren anmoder om, også omfatter uforarbejdede oplysninger til brug for statistik.

Databeskyttelsesreglerne indeholder ikke begrænsninger for, hvad statistik må anvendes til, hvis oplysningerne ikke længere er personhenførbare. Statistik, udarbejdet på baggrund af oplysninger, der er indsamlet med hjemmel i denne lov, må således danne grundlag for blandt andet politikudvikling, tilsynsførelse, kapacitetsstyring, lovforberedende arbejde, analyser, forskning m.v., og statistikken kan således anvendes i forbindelse med eksempelvis administration over for enkelte tilbud eller kommuner.

Forslaget vil ikke i sig selv indebære et øget krav om dataindberetning, da kravene hertil fortsat vil blive fastsat i relevante bekendtgørelser. Forslaget vil alene indebære, at gældende ret skrives tydeligere frem, og at indholdet af kapitel 12 i retssikkerhedsloven og de enkelte bestemmelser deri generelt formidles på en mere læsevenlig måde, end i dag. Der skabes ligeledes et bedre overblik over, hvilke bemyndigelser social- og boligministeren har, og hvilke bemyndigelser ældreministeren har, gennem tilføjelsen af overskrifter til bestemmelserne i kapitlet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 11-18.

2.7. Etablering af hjemmel til indsamling af oplysninger fra offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud på social- og ældreområdet

2.7.1. Gældende ret

Det fremgår af § 82, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at kom-

munalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en af ministeren fastsat frist at tilvejebringe og indberette statistiske oplysninger m.v., som social- og boligministeren anmoder om.

Det fremgår desuden af § 82, stk. 3, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en af ministeren fastsat frist at tilvejebringe og indberette statistiske oplysninger m.v., som ældreministeren anmoder om, med hensyn til hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Ifølge bemærkningerne til § 82 i retssikkerhedsloven, jf. Folketingstidende 1996-97, tillæg A, L 228 som fremsat, side 4900, svarer § 82, stk. 1, med mindre ændringer til § 23 i den sociale styrelseslov. Ifølge bemærkningerne til § 23 i forslaget til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender, jf. Folketingstidende 1969-70, tillæg A, spalte 1981-1982, gav bestemmelsen socialministeren og indenrigsministeren adgang til at fordre alle fornødne oplysninger fra vedkommende myndigheder og institutioner, som måtte betragtes som et naturligt led i deres tilsynsfunktioner. Herudover fremgår det af bemærkningerne, at bestemmelsen kunne anvendes som grundlag for tilvejebringelse af nødvendige statistiske oplysninger eller oplysninger om forsøgsvirksomhed eller erfaringer, som burde kunne formidles på landsomfattende basis.

Ifølge bemærkningerne til § 82, stk. 2, senere ændret til stk. 3, i retssikkerhedsloven, jf. Folketingstidende 2015-16, L 129 som fremsat, side 17, er bestemmelsen indført som en konsekvens af, at det ved kongelig resolution af 28. juni 2015 blev bestemt, at ressortansvaret for sager vedrørende ældreområdet overførtes fra det ved den kongelige resolution oprettede Social- og Indenrigsministerie til Sundheds- og Ældreministeriet. Dermed blev ressortansvaret for serviceloven, som retssikkerhedsloven gælder for, opdelt mellem Social- og Indenrigsministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet.

Som konsekvens heraf blev §§ 82-84 i retssikkerhedsloven delt mellem social- og indenrigsministeren og sundheds- og ældreministeren, hvorfor § 82, stk. 2, senere ændret til stk. 3, blev indført.

§ 82, stk. 1, i retssikkerhedsloven, vedrører således kommunalbestyrelsernes og regionsrådenes pligt til at tilvejebringe og indberette oplysninger, som social- og boligministeren anmoder om, mens § 82, stk. 3, i retssikkerhedsloven, vedrører kommunalbestyrelsernes og regionsrådenes en pligt til at tilvejebringe og indberette oplysninger, som ældreministeren anmoder om.

Det fremgår i forlængelse heraf af § 84, stk. 1, at social- og boligministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger, jf. § 82, stk. 1, og om, hvordan de skal ajourføres og indberettes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

Endvidere fremgår det af § 84, stk. 2, at ældreministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger for hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov, jf. § 82, stk. 3, og om, hvordan oplysningerne skal ajourføres og indberettes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

2.7.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Det nationale datagrundlag om borgere, der modtager eller ønsker at modtage indsats på social- og ældreområdet er i dag begrænset til oplysninger, som enten kommunerne eller regionerne besidder, idet henholdsvis social- og boligministeren og ældreministeren alene kan stille krav til kommunalbestyrelsernes og regionsrådenes indberetning af oplysninger.

Offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud er i dag forpligtigede til at indberette oplysninger til brug for Tilbudsportalen, jf. § 14 i serviceloven, og Plejehjemsoversigten, jf. § 14 a i serviceloven. Reglerne giver imidlertid ikke mulighed for at stille krav direkte til de offentlige og private leverandører, om indberetning af oplysninger på personniveau om de borgere, som modtager eller ønsker at modtage hjælp og støtte fra leverandørerne.

Gældende lov giver således hverken social- og boligministeren eller ældreministeren mulighed for over for offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud på social- og ældreområdet, at stille krav om indberetning af oplysninger om de borgere, som modtager eller ønsker at modtage hjælp og støtte fra leverandørerne. Det skal ses i sammenhæng med, at en lang række ydelser og tilbud efter serviceloven og barnets lov – bliver leveret af private leverandører. Eksempelvis drives knap to ud af tre herberger og forsorgshjem m.v. i 2023 af en privat leverandør, herunder en fond, en selvejende institution eller lignende.

Leverandører af ydelser og tilbud besidder central viden om borgerne og den indsats, borgerne modtager, samt viden om de borgere, der retter henvendelse til leverandøren, men som af forskellige årsager bliver afvist.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet kan i dag ikke pålægge leverandørerne at indberette oplysninger herom.

Statistikkerne om udsatte borgere, der henvender sig til henholdsvis kvindekrisecentre efter § 109 og herberger, forsorgshjem m.v. efter § 110 i serviceloven beror således eksempelvis alene på oplysninger, som leverandørerne heraf frivilligt har valgt at indberette til Danmarks Statistik.

Det betyder, at der i dag er begrænset viden om antallet af borgere, der bliver afvist af herberger, forsorgshjem, kvindekrisecentre m.v., hvilket medfører, at viden om kapacitet- og kapacitetsudfordringer også er begrænset.

Ydermere bliver oplysninger om udsatte borgere, der ophol-

der sig på herberger, forsorgshjem, kvindekrisecentre m.v., på grund af den manglende hjemmel til at indsamle oplysninger direkte fra leverandørerne, i dag ikke er reguleret i databekendtgørelsen, men indsamlet af Danmarks Statistik med hjemmel i lov om Danmarks Statistik, jf. lovbekendtgørelse nr. 610 af 30. maj 2018.

Det fremgår imidlertid af bemærkningerne til retssikkerhedsloven, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 150 som fremsat, side 23, at det var intentionen, at databekendtgørelsen skulle være det regelsæt, som kommuner og regioner kunne tilgå for nemt at få overblik over, hvilke data på det sociale område de skal indberette til Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Det strider således imod intentionen med databekendtgørelsen, at den ikke omfatter samtlige statistikker på det sociale område.

At retssikkerhedsloven ikke giver mulighed for at stille indberetningskrav til leverandører af ydelser og tilbud på social- på ældreområdet, begrænser således viden om borgere og indsats på social- og ældreområdet.

Offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud er allerede i dag forpligtigede til at indberette oplysninger til brug for Tilbudsportalen, jf. § 14 i serviceloven. Det er imidlertid ikke muligt i den forbindelse at stille krav om indberetning af oplysninger på personniveau om de borgere, som modtager hjælp og støtte fra leverandørerne.

Det er som følge heraf Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at der er behov for at tilvejebringe den fornødne hjemmel i retssikkerhedsloven til at stille krav til, at offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud efter serviceloven og barnets lov skal indberette oplysninger til Social-, Bolig- og Ældreministeriet, ud over de oplysninger, som indhentes via bekendtgørelsen om plejehjemsoversigten og bekendtgørelsen om Tilbudsportalen.

En sådan hjemmel vil i øvrigt bidrage til at skabe større gennemsigtighed om, hvilke krav der er til dataindberetninger på social- og ældreområdet generelt, da det giver mulighed for at samle indberetningskrav til socialstatistikkerne i databekendtgørelsen og indberetningskrav til statistikken om sociale ydelser til ældre i bekendtgørelse om dataindberetninger af visse ydelser på ældreområdet.

Kravene til dataindberetning vil så vidt muligt skulle fastsættes under hensyn til at sikre mindst mulig indberetningsbyrde for leverandørerne samt så vidt muligt at sikre smidige overførsler af data mellem leverandørerne og staten.

Med etableringen af den beskrevne hjemmel vil det være muligt at styrke rammerne for arbejdet med at sikre bedre og mere dækkende og valide data på social- og ældreområdet. Dette er væsentligt, idet et godt datagrundlag, hvorigennem det er muligt at identificere de socialpolitiske indsats, der har de bedste effekter, og som er mest omkostningseff-

fektive, kan medvirke til tilrettelæggelsen af en bedre social indsats til gavn for borgerne.

2.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med de foreslåede § 82, stk. 1 og § 82 a, stk. 1, at henholdsvis social- og boligministeren og ældreministeren gives mulighed for at stille krav til offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud på social- og ældreområdet om indberetning af oplysninger om de borgere, som modtager eller ønsker at modtage hjælp og støtte fra leverandørerne.

Det følger af den foreslåede nye § 82, stk. 1, at forpligtelsen til at indberette oplysninger vil omfatte de offentlige og private leverandører, der leverer ydelser og tilbud efter serviceloven og barnets lov.

Det følger ligeledes af den foreslåede nye § 82 a, stk. 1, at forpligtelsen til at indberette oplysninger vil omfatte offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud som nævnt i stk. 3, hvilket omfatter hjælp og støtte efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Forslaget vil ikke i sig selv indebære et øget krav om dataindberetning for de af bestemmelsen omfattede offentlige og private leverandører, da kravene hertil vil blive fastsat i relevante bekendtgørelser. Forslaget vil alene indebære, at henholdsvis social- og boligministeren og ældreministeren vil få bemyndigelse til at regulere kravene til leverandørenes indberetning af oplysninger til Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 13 og 14.

2.8. Etablering af hjemmel vedr. krav om handlingsplan for rettidige og retvisende dataindberetninger

2.8.1. Gældende ret

Det fremgår af § 82, stk. 2, at social- og boligministeren kan forlange, at kommunalbestyrelser og regionsråd, der gentagne gange ikke overholder forpligtelsen efter stk. 1, inden for en af ministeren fastsat frist iværksætter en handlingsplan for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger.

Det fremgår endvidere af § 82, stk. 4, at social- og boligministeren kan fastsætte retningslinjer for udarbejdelsen af den handlingsplan, der er nævnt i stk. 2.

Der er ikke i retssikkerhedsloven hjemmel til, at ældreministeren på samme måde som social- og boligministeren kan forlange af kommunalbestyrelser og regionsråd, at de skal iværksætte en handlingsplan for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger.

Der er desuden ikke i retssikkerhedsloven hjemmel til, at hverken social- og boligministeren eller ældreministeren kan forlange, at leverandører af ydelser og tilbud, der gentagne

gange ikke har overholdt forpligtelsen til at indberette oplysninger, inden for en af ministeren fastsat frist iværksætter en handlingsplan for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger. Der er desuden ikke hjemmel til, at ministeren kan fastsætte retningslinjer for handlingsplanen.

2.8.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Et godt datagrundlag på social- og ældreområdet er vigtigt i den nationale og lokale styring og tilrettelæggelse af området, ligesom det kan danne grundlag for statistiske sammenligninger af indsatser for borgerne på tværs af kommuner.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet vurderer på den baggrund, at det er væsentligt, at det sikres, at social- og boligministeren og ældreministeren får bedre muligheder for at følge op på efterlevelsen af kravene til dataindberetninger på social- og ældreområdet.

2.8.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 82, stk. 4, at social- og boligministeren får bemyndigelse til at forlange, at offentlige og private leverandører af ydelser efter serviceloven og barnets lov skal udarbejde og iværksætte en handlingsplan, der skal sikre, at de oplysninger, som er indberettet af leverandøren, er retvisende og indberettet rettidigt. Det foreslås ligeledes, at ministeren skal kunne fastsætte retningslinjer for indholdet af handlingsplanen samt kunne fastsætte tidsfristen for udarbejdelsen heraf.

Det foreslås i § 82 a, stk. 5, at ældreministeren får bemyndigelse til at forlange, at offentlige og private leverandører af ydelser og hjælp efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov, samt kommunalbestyrelser og regionsråd skal udarbejde og iværksætte en handlingsplan, der skal sikre, at de oplysninger, som er indberettet af myndigheden eller leverandøren, er retvisende og indberettet rettidigt. Det foreslås ligeledes, at ministeren skal kunne fastsætte retningslinjer for indholdet af handlingsplanen samt kunne fastsætte tidsfristen for udarbejdelsen heraf.

Bestemmelserne vil først skulle anvendes efter forudgående dialog og samarbejde med leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet. Det er således kun i de tilfælde, hvor dialog og samarbejde med leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet ikke fører til bedre dataindberetninger, at den pågældende minister vil kunne kræve, at der iværksettes en handlingsplan.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 13 og 14.

2.9. Etablering af hjemmel til indenrigs- og sundhedsministerens indsamling af oplysninger på social- og ældreområdet

2.9.1. Gældende ret

Det fremgår af § 1, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 298 af 17.

marts 2023 om dataindberetning af visse ydelser på ældreområdet, som er udstedt i medfør af § 84, stk. 2, i retssikkerhedsloven, at bekendtgørelsen finder anvendelse i forbindelse med kommunalbestyrelsens indberetning af oplysninger til Sundhedsdatastyrelsen om indsatser for borgere i alderen 18 år og derover efter §§ 83-84 og 86 i serviceloven, vedrørende personlig hjælp, omsorg og pleje.

Det fremgår endvidere af § 2, stk. 1, i bekendtgørelse om dataindberetning af visse ydelser på ældreområdet, at Sundhedsdatastyrelsen er datamodtager af de indberettede oplysninger, og at Sundhedsdatastyrelsen har dataansvaret for disse oplysninger.

Bekendtgørelse om dataindberetninger af visse ydelser på ældreområdet regulerer således kommunernes indberetning af oplysninger på ældreområdet til Sundhedsdatastyrelsen.

2.9.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Indsatser efter §§ 83-84 og 86 gives til borgere over 18 år med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Oftest gives indsatserne til ældre borgere, og ressortansvaret for bestemmelserne i serviceloven er derfor ældreministerens.

Da der i januar 2021 ved kongelig resolution blev gennemført en ressortændring, hvormed Sundheds- og Ældreministeriet blev til Sundhedsministeriet, og Social- og Indenrigsministeriet blev til Social- og Ældreministeriet, blev det imidlertid aftalt, at dataansvaret for data på ældreområdet efter serviceloven blev fastholdt hos sundhedsministeren (Sundhedsdatastyrelsen). I forlængelse heraf blev det aftalt, at der skulle gennemføres en ændring af §§ 82-84 i retssikkerhedsloven, hvormed bemyndigelsesbestemmelserne for pligt til indberetning af data efter serviceloven på ældreområdet skulle affattes således, at sundhedsministeren ville få bemyndigelse til at fastsætte regler for indsamling af data på ældreområdet efter forhandling med ældreministeren.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet vurderer derfor, at der er behov for at etablere en hjemmel i retssikkerhedsloven, der giver indenrigs- og sundhedsministeren mulighed for at fastsætte regler for indsamling af oplysninger om personlig hjælp, omsorg og pleje efter §§ 83-84 og 86 i serviceloven efter forhandling med ældreministeren.

2.9.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med den foreslåede nye § 84, stk. 2, i retssikkerhedsloven, at indenrigs- og sundhedsministeren gives bemyndigelse til at fastsætte regler for indsamling af oplysninger om indsatser for borgere i alderen 18 år og derover efter §§ 83-84 og 86 i serviceloven efter forhandling med ældreministeren.

Forslaget vil ikke i sig selv indebære et øget krav om dataindberetning for leverandører, kommuner og regioner, da kravene hertil fortsat vil blive fastsat i relevante bekendtgørelser. Forslaget vil alene indebære, at indenrigs- og sund-

hedsministeren vil få bemyndigelse til at regulere indberetningskravene vedr. oplysninger om de nævnte indsatser efter forhandling med ældreministeren. Ved udmøntningen af bemyndigelsen vil kravene til dataindberetning skulle fastsættes under hensyn til at sikre mindst mulig indberetningsbyrde for leverandører, kommuner og regioner.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 17.

2.10. Etablering af hjemmel til ældreministerens indsamling af oplysninger på sundhedsområdet

2.10.1. Gældende ret

Ældreministeren har i dag alene mulighed for at indsamle oplysninger fra kommunalbestyrelser, regionsråd m.v. for visse ydelser givet efter serviceloven og barnets lov. Det følger således af § 82, stk. 3, at kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en af ministeren fastsat frist at tilvejebringe og indsende statistiske oplysninger m.v., som ældreministeren anmoder om, med hensyn til hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Visse indsatser til borgere med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, herunder ældre borgere, bliver imidlertid leveret efter sundhedsloven. Det drejer sig bl.a. om hjemmesygepleje efter § 138 i sundhedsloven.

Oplysninger om indsatser efter § 138 i sundhedsloven bliver i dag indberettet af kommunerne til Sundhedsdatastyrelsen, idet oplysningerne indgår i statistikken om sociale ydelser til ældre. Det er indenrigs- og sundhedsministeren, der regulerer kommunernes indberetninger heraf.

2.10.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Hjemmesygepleje efter § 138 i sundhedsloven leveres ofte til ældre borgere, hvorfor oplysninger herom er relevante for ældreministeren.

For at styrke ældreministerens muligheder for netop at indsamle viden om hjemmesygepleje efter § 138 i sundhedsloven til brug for statistik, der kan danne grundlag for blandt andet politikudvikling, tilsynsførelse, kapacitetsstyring, lovforberedende arbejde, analyser, forskning m.v., vurderer Social-, Bolig- og Ældreministeriet, at der er behov for at etablere en hjemmel i retssikkerhedsloven, der giver ældreministeren mulighed for at fastsætte regler for indsamling af oplysninger om hjemmesygepleje efter § 138 i sundhedsloven efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren.

2.10.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med den foreslåede nye § 84, stk. 1, at ældreministeren gives bemyndigelse til at fastsætte regler for indsamling af oplysninger om indsatser for borgere i alderen 18

år og derefter efter § 138 i sundhedsloven efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren.

Forslaget vil ikke i sig selv indebære et øget krav om dataindberetning for leverandører, kommuner og regioner, da kravene hertil vil blive fastsat i relevante bekendtgørelser. Forslaget vil alene indebære, at ældreministeren vil få bemyndigelse til at regulere indberetningskravene vedr. oplysninger om de nævnte indsatser efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 17.

2.11. Udbedring af fejl i barnets lov

2.11.1. Gældende ret

Med indførelsen af barnets lov er der som noget nyt fastsat en udtrykkelig bestemmelse i § 48, som fastsætter, at et barn eller en ung har ret til at anmode kommunen om at blive anbragt uden for hjemmet.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende, A, 2022-23, L 93 som fremsat, side 233-34, er retten efter § 48, stk. 1, en ret til at anmode om at blive anbragt uden for hjemmet, og ikke en ret til at blive anbragt. Det fremgår af bemærkningerne, at der ikke er formkrav til anmodninger om at blive anbragt uden for hjemmet, herunder krav om at en anmodning skal være skriftlig, eller til indholdet af anmodningen. Det skal dog være tydeligt ud fra barnet eller den unges tilkendegivelse, at vedkommende anmoder om at blive anbragt uden for hjemmet. En henvendelse kan afhængigt af barnets eller den unges oplysninger anses som en underretning, som i så fald skal behandles efter reglerne for kommunens behandling af underretninger i de foreslåede bestemmelser i §§ 134-138 i barnets lov.

Ifølge bemærkningerne til § 48, stk. 2, jf. Folketingstidende, A, 2022-23, L 93 som fremsat, side 233-34, skal kommunen ved en anmodning om anbringelse vurdere, om der af hensyn til barnets eller den unges bedste skal igangsættes en børnefaglig undersøgelse, jf. § 20, indeholdende en beskrivelse af om betingelserne i §§ 46 eller 47 kan anses for opfyldt. Det fremgår videre, at når et barn eller en ung selv henvender sig og anmoder om en anbringelse, må det anses for at være et alvorligt bekymringstegn, hvor der som udgangspunkt må antages at være behov for at træffe afgørelse om en børnefaglig undersøgelse. Bestemmelsen tager dog ikke sigte på situationer, hvor der er tale om almindelige generationskonflikter, der kan opstå, når unge gradvis frigør sig fra forældrene.

Det fremgår af bemærkningerne, at det er væsentligt, at kommunen i sin vurdering, herunder på baggrund af samtaler og øvrig inddragelse af barnet eller den unge, jf. § 5 i barnets lov, tager afsæt i barnets eller den unges konkrete forhold, herunder modenhed samt eventuelle nedsatte psykiske funktionsevne. Kommunalbestyrelsen bør således have særlig opmærksomhed på, om den unges tilkendegivelse af ønske om anbringelse kan have udspring i eller være

påvirket af den unges psykiske funktionsevne eller andre psykiske udfordringer, og dette bør i givet fald tillægges vægt i vurderingen af, hvilken vægt den unges ønske om anbringelse skal tillægges. Hvis kommunen ikke har kendskab til en funktionsnedsættelse, er det vigtigt, at kommunen er opmærksom på, om oplysninger fra barnet eller den unge eller forældrene giver anledning til yderligere afdækning eller undersøgelse af barnets eller den unges forhold.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende, A, 2022-23, L 93 som fremsat, side 234, er det i alle tilfælde op til kommunen at vurdere, hvilken hjælp og støtte der er brug for, herunder at afgøre om barnet eller den unge skal anbringes. En beslutning om ikke at anbringe et barn eller en ung er dermed en procesledende beslutning, som ikke kan påklages særskilt. Det fremgår videre af bemærkningerne, at adgangen til at påklage i de tilfælde, hvor kommunen beslutter at iværksætte en forbyggende indsats efter § 30 i barnets lov, består uændret. Det fremgår af bemærkningerne til § 30 om tidligt forebyggende indsatser i barnets lov, jf. Folketingstidende, A, 2022-23, L 93 som fremsat, side 187, at iværksætter kommunen en forebyggende indsats efter denne bestemmelse, vil det dog være muligt for forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge over 10 år at klage over, at der ikke er iværksat en støttende indsats eller anbringelse efter §§ 32, 46 eller 47.

Reglerne om klage til Ankestyrelsen over kommunalbestyrelsens afgørelser er fastsat i §§ 144 og 145 i barnets lov. Det fremgår af § 144 i barnets lov, at kommunalbestyrelsens afgørelser kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedsloven, medmindre andet fremgår af barnets lov eller retssikkerhedsloven. Det fremgår desuden af bestemmelsen, hvem der er klageberettiget.

Det fremgår af § 145 i barnets lov, at en række afgørelser, herunder afgørelse om støttende indsatser, valg af anbringelsessted og anbringelse uden for hjemmet med samtykke af børn og unge, der er fyldt 10 år, kan indbringes for Ankestyrelsen. Visse afgørelser kan videre indbringes af forældre uden del i forældremyndigheden, ligesom det fremgår af bestemmelsen, at afgørelser om bisidder til børn og unge kan indbringes af børn og unge – uden aldersgrænse herfor.

2.11.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Indførelsen af § 48 i barnets lov, der udtrykkeligt giver børn og unge ret til at anmode om anbringelse uden for hjemmet, skal ses i lyset af intentionerne i barnets lov om at sikre barnets eller den unges rettigheder, og at barnets eller den unge oplever, at deres stemme bliver hørt og inddraget i de beslutninger, der vedrører deres eget liv.

Det er ministeriets opfattelse, at det er uhensigtsmæssigt for forståelsen af bestemmelsen, at der i bemærkningerne til § 48 i barnets lov henvises til beskrivelsen af klageadgang i bemærkningerne til lovens § 30 om tidligt forebyggende indsatser, frem for at klageadgangen er beskrevet udtømmende.

2.11.3. Den foreslåede ordning

For at sikre en tydelig retstilstand foreslås indsat en ny bestemmelse i § 48, stk. 2, i barnets lov, som fastsætter, at træffer kommunalbestyrelsen hverken afgørelse om anbringelse uden for hjemmet eller en støttende indsats, kan denne beslutning indbringes for Ankestyrelsen.

I forlængelse heraf foreslås indsat et nyt stykke i § 145, som fastsætter, at beslutninger efter § 48, stk. 2, 2. pkt., kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedsloven af barnet eller den unge, der er fyldt 10 år.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 3, nr. 2 og 7.

2.12 Statsrefusion efter § 176 a i serviceloven

2.12.1 Gældende ret

Det fremgår af § 176 a, stk. 1, i serviceloven, at staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til bostøtte efter § 85 a i op til to år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110 i to tilfælde. For det første hvis kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om bostøtten inden borgerens udskrivning fra boformen efter § 110. For det andet hvis borgeren i umiddelbar forlængelse af udskrivningen fra boformen efter § 110 har fået midlertidigt ophold i et botilbud efter § 107, hvorefter kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, at borgeren skal modtage bostøtte efter § 85 a i egen bolig, efter at borgerens ophold i botilbuddet efter § 107 er afsluttet. Det følger af § 176 a, stk. 2, at staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til botilbud efter § 107 i op til 6 måneder inden for en periode på et år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110, når kommunen har truffet afgørelse om ophold på et botilbud efter § 107 inden borgerens udskrivning. Refusionsperioderne efter § 176 a, stk. 1 og stk. 3 regnes fra datoen for første udskrivning fra boformen efter § 110 og skal ikke beregnes på ny, såfremt borgeren inden for den angivne periode igen optages på en boform efter § 110.

Refusionsordningen har til hensigt at tilskynde kommunerne til at tilbyde en af de specialiserede bostøttemetoder efter Housing First-tilgangen til borgere i hjemløshed eller i risiko herfor med henblik på at hjælpe borgere i hjemløshed til at få egen bolig.

Refusionsordningen skal endvidere understøtte, at ophold i en boform efter § 110 tilbydes som midlertidige ophold til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har et akut behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.

2.12.2 Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

For at sikre tydelighed om gældende retstilstand er det ministeriets vurdering, at der er behov for at præcisere, hvilke

udgifter der kan indgå i kommunens anmeldelse af udgifter til statsrefusion, jf. § 176 a.

Det er ministeriets vurdering, at refusionsordningen for udgifter til midlertidige botilbud for borgere, som først har haft ophold på en § 110-boform, omfatter kommunens samlede udgifter til både botilbud samt social støtte, som borgeren modtager som en del af botilbudsopholdet efter § 107 i serviceloven, og at dette ikke tilstrækkeligt klart fremgår af den gældende bestemmelse i § 176 a.

2.12.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det i § 176 a stk. 2, tydeliggøres, at kommunen kan anmelde de samlede udgifter til ophold og støtte til borgeren under ophold i et botilbud efter § 107 til statsrefusion, dvs. også kommunens udgifter til den hjælp og støtte, der knytter sig til opholdet i form af f.eks. personlig og praktisk hjælp efter § 83 og socialpædagogisk støtte efter § 85. Endvidere foreslås, at der gives bemyndigelse for Social- og boligministeren til at fastsætte nærmere regler om statsrefusion efter § 176 a. Ministeren vil herunder kunne fastsætte, hvilke udgifter der vil kunne anmeldes til statsrefusion efter bestemmelsen.

3. Forholdet til databeskyttelsesreglerne

3.1. Lovforslagets dele vedr. sikkerhedskonsulentordningen og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufri-villige udlandsophold

Databeskyttelsesforordningen fastsætter regler for behandling af personoplysninger. Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven) supplerer og gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesforordningen).

Med den i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede bestemmelse i § 12 c, stk. 1, og 12 e, stk. 1 og stk. 3, i serviceloven og den i lovforslagets § 3 nr. 7, foreslåede bestemmelse i § 172 a, og § 172 c, stk. 1, 3 og 4, i barnets lov, vil kommunalbestyrelsen og sikkerhedskonsulenterne kunne behandle almindelige personoplysninger i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, samt behandle særlige personoplysninger i medfør af forordningens artikel 9, stk. 1.

Databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, fastsætter regler for lovlig behandling af almindelige personoplysninger. Af artikel 6, stk. 1, fremgår, hvornår behandling af almindelige personoplysninger er lovlig. Behandling af disse personoplysninger er blandt andet kun er lovlig, såfremt den registrerede har givet sit samtykke til behandlingen til et eller flere specifikke formål (litra a), behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser (litra d) eller behandlingen er

nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt (litra e).

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, er behandling af særlige kategorier personoplysninger som blandt andet race eller etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning eller oplysninger om en persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering forbudt.

Efter artikel 9, stk. 2, finder stk. 1 dog blandt andet ikke anvendelse, hvis den registrerede har givet udtrykkeligt samtykke til behandlingen til et eller flere specifikke formål (litra a), behandlingen er nødvendig for blandt andet at overholde den dataansvarliges eller den registreredes arbejds-, sundheds- og socialretlige forpligtelser, hvis behandlingen har hjemmel i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret m.v., og der heri gives den fornødne garanti for den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser (litra b), behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser i tilfælde, hvor den registrerede fysik eller juridisk ikke er i stand til at give samtykke (litra c), behandlingen er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og blandt andet står i rimeligt forhold til det mål der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser (litra g).

I medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2, kan medlemsstaterne i national ret inden for databeskyttelsesforordningens anvendelsesområde fastsætte bestemmelser for at tilpasse anvendelsen af databeskyttelsesforordningen (det nationale råderum).

Med den i lovforslagets § 2, nr. 4, foreslåede bestemmelse i § 11 g, stk. 1, i retssikkerhedsloven, hvorefter en kommunalbestyrelse, der som led i behandlingen af en sag om negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller en genopdragsrejse indhenter rådgivning fra en sikkerhedskonsulent fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 172 a, stk. 1 og 2 og § 172 c, stk. 1 og 2, i barnets lov, uden samtykke kan videregive de nødvendige, herunder om barnets eller den unges rent private forhold til sikkerhedskonsulent, samt den foreslåede bestemmelse i § 11 g, stk. 2, hvorefter sikkerhedskonsulent uden samtykke kan behandle nødvendige oplysninger om et barn eller en ungs rent private forhold i sager, der behandles efter §§ 172 a og 172 c i barnets lov, vil der blive etableret hjemmel til, at sikkerhedskonsulenterne kan behandle almindelige personoplysninger samt særlige kategorier af oplysninger på barnet eller den unge. Særlige kategorier af personoplysninger (følsomme oplysninger) vil eksempelvis kunne være oplysninger om barnets eller den unges etniske oprindelse, religiøse tilhørsforhold, seksuelle orientering m.v.

For så vidt angår behandling af almindelige personoplysning

er vil den foreslåede særregel blive fastsat med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e. For så vidt angår behandling af følsomme oplysninger vil den foreslåede særregel blive fastsat med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra b samt artikel 9, stk. 2, litra g.

Med den i lovforslagets § 2, nr. 4, foreslåede bestemmelse i § 11 h, stk. 1, 2. pkt., i retssikkerhedsloven, hvorefter en kommunalbestyrelse, der som led i behandlingen af en sag om negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller et ufrivilligt udlandsophold indhenter rådgivning fra en sikkerhedskonsulent fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 12 c, stk. 1, og § 12 e, stk. 1, i serviceloven i en sag vedrørende en borger, der opholder sig i udlandet, hvor det ikke er muligt at indhente et samtykke fra den pågældende, og der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, vil der blive etableret hjemmel til, at kommunalbestyrelsen uden borgerens samtykke vil kunne videregive de nødvendige oplysninger til sikkerhedskonsulent, herunder oplysninger om borgerens rent private forhold. Med den foreslåede § 11 h, stk. 2, 2. pkt., hvorefter sikkerhedskonsulent uden borgerens samtykke kan behandle oplysningerne, hvis den berørte borger opholder sig i udlandet, det ikke er muligt at indhente et samtykke fra den pågældende, og der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, vil der blive etableret hjemmel til, at sikkerhedskonsulent uden borgerens samtykke kan behandle de nødvendige oplysninger, herunder om borgerens rent private forhold.

For så vidt angår behandling af almindelige personoplysninger vil den foreslåede særregel blive fastsat med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e. For så vidt angår behandling af følsomme oplysninger vil den foreslåede særregel vil blive fastsat med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra b samt artikel 9, stk. 2, litra g.

For gældende ret om samtykke henvises til afsnit 2.3.1.

Udlændinge- og Integrationsministeriet vurderer, at det er i samfundets interesse, at kommunale og andre relevante myndigheder, som behandler sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol, genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold, har adgang til at indhente specialiseret rådgivning i disse sager. Sager om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter, genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold kan være kendetegnet ved en høj grad af kompleksitet, som kan indebære alvorlige risici for de involverede parter, herunder særligt hvis bestemte oplysninger kommer til uvedkommendes kendskab. Udlændinge- og Integrationsministeriet vurderer endvidere, at der henset til sagerne særlige karakter, herunder risikoen for at sagerne hurtigt eskalerer til skade for den berørte borgers sikkerhed, er en væsentlig samfundsinteresse i at tilvejebringe et mere ensartet retsgrundlag, som kan medvirke til at skabe klarhed over, hvornår kommuner og andre relevante myndigheder kan benytte sig af sikkerhedskonsulenterne og koordinationsenhedens specialiserede rådgivning. Den specialiserede

rådgivning kan danne grundlag for og understøtte en korrekt håndtering af sagerne hos handlekommunen samt hos andre relevante myndigheder. Udlændinge- og Integrationsministeriet lægger i den forbindelse vægt på, at specialiseret viden om, hvordan man bedst muligt håndterer sager om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter, genopdragsrejser eller ufrivillige udlandsophold med henblik på at undgå at udsætte den enkelte, herunder børn og unge, for yderligere belastning eller risiko, ikke er lige udbredt i alle kommuner.

Siden sikkerhedskonsulentordningens etablering i 2018 har der været et øget antal af henvendelser til sikkerhedskonsulenterne. Udlændinge- og Integrationsministeriet vurderer, at dette må anses som en indikation for, at der eksisterer et behov for specialiseret rådgivning, som ikke alene retter sig mod den berørte borger, herunder børn og unge, men også mod de myndigheder, som skal hjælpe borgerne.

Udlændinge- og Integrationsministeriet vurderer på den baggrund, at adgang til specialiseret rådgivning i disse sager er i samfundets interesse.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker, at de myndigheder, som behandler konkrete sager om negativ social kontrol, æresrelateret konflikter, genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold vil være omfattet af de almindelige regler om tavshedspligt, som i henhold til forvaltningslovens § 27 gælder for dén, der virker inden for den offentlige forvaltning. Behandlingen af personoplysningerne vil endvidere i øvrigt skulle behandles i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens principper. Dermed vurderes forslaget at give den registrerede de fornødne garantier for dennes grundlæggende rettigheder, samt at passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser er sikret, jf. artikel 9, stk. 2, litra b og litra g.

En kommune, der benytter sig af sikkerhedskonsulenternes rådgivning som indlånskommunen vil være selvstændig dataansvarlig for de oplysninger, der indgår i borgerens sag, herunder også for de oplysninger, som indlånskommunen modtager af sikkerhedskonsulenten som led i rådgivningen af kommunen med hjemmel i de i lovforslagets § 2, nr. 4, foreslåede bestemmelser i § 11 g, stk. 3, og § 11 h, stk. 3, i retssikkerhedsloven.

Sikkerhedskonsulentens ansættelseskommune bliver endvidere selvstændigt dataansvarlig for de konkrete oplysninger, sikkerhedskonsulenten måtte behandle som led i sit arbejde, når sikkerhedskonsulenten bistår andre kommuner end sin ansættelseskommune med rådgivning som følge af den i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede § 12 d, stk. 1, 2. pkt., i serviceloven, og den i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede § 172 b, 2. pkt., hvorefter sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune skal stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol, genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold.

Behandling af personoplysninger vil for både ansættelseskommune og indlånskommune altid skulle ske i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen. Det vil blandt betyde, at både ansættelseskommunen og indlånskommunen vil have pligt til at behandle personoplysningerne i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens principper for behandling af personoplysninger, jf. artikel 5, opfyldelse af den registreredes rettigheder i medfør af forordningens kapitel 3 (oplysningspligt, indsigt, berigtigelse og sletning, ret til indsigelse m.v.) samt overholdelse af forordningens generelle forpligtigelser for den dataansvarlige i medfør af blandt andet artikel 24 (den dataansvarliges ansvar), artikel 30 (fortegnelser over behandlingsaktiviteter), artikel 32 (behandlingssikkerhed), artikel 33 (anmeldelse til tilsynsmyndigheden ved brud på persondatasikkerheden) m.v.

3.2 Lovforslagets dele vedr. bedre og mere dækkende og valide data på social- og ældreområdet

Behandling af personoplysninger er reguleret i databeskyttelsesforordningen og i databeskyttelsesloven.

Med indsamling af oplysninger efter kapitel 12 vil der ske en behandling af personoplysninger, herunder både almindelige og følsomme personoplysninger om borgere, der modtager indsatser eller ønsker at modtage indsatser på social- og ældreområdet, samt om de indsatser, som borgerne modtager. Førstnævnte omfatter f.eks. borgerens CPR-nummer, samt årsagen til, at borgeren får eller ønsker at få en given indsats, mens sidstnævnte bl.a. omfatter viden om anbringelser, stofmisbrugsbehandling og socialpædagogisk støtte, herunder indsatsernes start- og slutdato, samt i hvilket tilbud indsatsen gives.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet vurderer, at behandlingen af almindelige personoplysninger om borgere, der modtager eller ønsker at modtage indsatser på social- og ældreområdet, samt om de indsatser, som borgerne modtager, er omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, hvorefter behandling er lovlig, hvis den er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet vurderer endvidere, at bestemmelserne er inden for rammerne af artikel 6, stk. 2, idet de er specifikt afgrænsede til indsamling af oplysninger til brug for statistik.

Databeskyttelsesforordningen indeholder et nationalt råderum for fastsættelse af særregler om behandling af personoplysninger, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2 og 3.

Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse, at der bør fastsættes en national særregel, hvorefter Social-, Bolig- og Ældreministeriet vil kunne indsamle følsomme personoplysninger om borgere, der modtager eller ønsker at modtage en indsats på social- og ældreområdet. Social-, Bolig- og Ældreministeriet vurderer, at der er hjemmel hertil i databe-

skyttelsesforordningen artikel 6, stk. 1, litra e, jf. artikel 6, stk. 2 og 3, og at det således er i samfundets interesse, at der tilvejebringes et klart og ensartet hjemmelsgrundlag for indsamling af oplysningerne, ligesom der tilvejebringes de bedst mulige forudsætninger for denne indsamling, hvilket vil være med til at sikre bedre og mere dækkende og valide data på social- og ældreområdet, som skal bidrage til tilrettelæggelsen af en bedre indsats til gavn for borgerne.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3, 3. pkt., at EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret skal stå i rimeligt forhold til det legitime mål, der forfølges. Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at den udvidede adgang til indsamling af personoplysninger vil være proportionel, idet det bemærkes, at indsamlingen af oplysningerne vil skulle overholde de generelle principper for behandling af personoplysninger, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 5. Personoplysningerne, der behandles, vil således bl.a. skulle være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles.

Det er desuden Social-, Bolig- og Ældreministeriet vurdering, at behandlingen af følsomme personoplysninger vil kunne ske efter databeskyttelseslovens § 10, hvoraf det fremgår, at oplysninger som nævnt i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, og artikel 10 må behandles, hvis dette alene sker med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning, og hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af undersøgelserne.

Det er afslutningsvis Social-, Bolig- og Ældreministeriet vurdering, at behandlingen af CPR-numre vil kunne ske efter databeskyttelseslovens § 11, stk. 1.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget giver ikke anledning til regulering af det kommunale bloktilskud. Forslagets økonomiske konsekvenser er forhandlet med kommunerne.

De i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede bestemmelser i §§ 172 a og 172 b i barnets lov og de i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede bestemmelser i §§ 12 c og 12 d i serviceloven, der omhandler arbejdsopgaverne for sikkerhedskonsulenterne fra den nationale sikkerhedskonsulentordning og koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold medfører alene en lovfæstelse af rammerne for arbejdet. Der ændres således ikke i aktivitetsniveauet for sikkerhedskonsulenterne og koordinationsenheden.

Lovforslaget vil ikke have økonomiske konsekvenser for regionerne.

For så vidt angår den del af lovforslaget, der har til formål at sikre bedre og mere dækkende og valide data på social- og ældreområdet, medfører denne ikke i sig selv et øget krav om dataindberetning til regionerne, da kravene

hertil vil blive fastsat i relevante bekendtgørelser. Eventuelle økonomiske konsekvenser heraf vil skulle forhandles med regionerne.

Lovforslaget vil ikke have økonomiske konsekvenser for staten.

Lovforslaget vurderes ikke at have implementeringskonsekvenser.

Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at lovforslaget overholder de syv principper om digitaliseringsklar lovgivning.

Lovforslagets § 2, nr. 4, om hjemmel til videregivelse og behandling af personoplysninger i forbindelse med kommunale myndigheders brug af sikkerhedskonsulentordningen og sikkerhedskonsulenternes behandling af en konkret sag vurderes at overholde Digitaliseringsstyrelsens princip 5 om tryk og sikker datahåndtering. Med forslaget vil sikkerhedskonsulentens ansættelseskommune blive dataansvarlig for de personoplysninger, som sikkerhedskonsulenten behandler for den kommune, sikkerhedskonsulenten er udlånt til (herefter indlånskommunen). Indlånskommunen vil endvidere ligeledes være dataansvarlig for de oplysninger, som sikkerhedskonsulenten behandler som led i sin rådgivning af denne. Det betyder, at både sikkerhedskonsulentens ansættelseskommune og indlånskommunen skal overholde databeskyttelsesforordningens regler om behandling af personoplysninger, herunder bl.a. regler i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra f, om, at personoplysninger skal behandles på en sådan måde, at der sikres tilstrækkelig sikkerhed for de pågældendes oplysninger.

Der henvises til lovforslagets afsnit 3 vedrørende forholdet til databeskyttelsesreglerne.

Det vurderes endvidere, at princip 1 om enkle og klare regler er iagttaget mht. lovforslagets dele vedrørende bedre og mere dækkende og valide data på social- og ældreområdet i lyset af et af de primære formål, der forfølges med denne del af lovforslaget, er at tydeliggøre den eksisterende hjemmel til indsamling af data på social- og ældreområdet, så indholdet af loven bliver lettere at forstå, og så loven bliver lettere at efterleve. Social-, Bolig- og Ældreministeriet har løbende fokus på, at det kun er de mest nødvendige data, der indsamles centralt, samt at der ikke etableres indberetningskrav for oplysninger, som allerede findes i et andet nationalt register eller lign. Derudover anvendes der i de dele af lovforslaget, der vedrører dataindsamling på social- og ældreområdet, begreber fra serviceloven og anden relevant lovgivning, når dette er muligt, for at sikre ensartet sprog- og begrebsbrug på tværs. Disse dele af lovforslaget er således også overensstemmende med princip 4. For så vidt angår princip 5 om tryk og sikker databehandling henvises for disse dele af lovforslaget til § 2, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1542 af 19. december 2022 om dataindberetninger på socialområdet (databekendtgørelsen), hvoraf fremgår, at Danmarks Statistik, som er databehandler på vegne af Social-,

Bolig- og Ældreministeriet, er ansvarlig for at overholde databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, jf. lov nr. 502 af 23. maj 2018. Derudover er de dele af lovforslaget, der vedrører dataindsamling på social- og ældreområdet, i overensstemmelse med princip 6 om anvendelse af offentlig datainfrastruktur, da oplysninger, som indsamles via databekendtgørelsen med hjemmel i nærværende lovforslag, i udgangspunktet vil skulle indberettes via system-til-system-overførsler til Danmarks Statistik eller via Danmarks Statistiks indberetningsløsning på Virk.dk, hvortil der skal anvendes NemID eller MitID. Både offentlige og private leverandører, kommunalbestyrelser og regionsråd vil således skulle anvende allerede eksisterende offentlig datainfrastruktur til at indberette oplysninger til Danmarks Statistik, medmindre andet aftales med Danmarks Statistik, jf. § 6, stk. 1, i databekendtgørelsen.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

For så vidt angår den del af lovforslaget, der har til formål at sikre bedre og mere dækkende og valide data på social- og ældreområdet, medfører denne ikke i sig selv et øget krav om dataindberetning for private leverandører, da krav om dataindberetning vil blive fastsat i relevante bekendtgørelser. Forslaget vil alene medføre, at henholdsvis social- og boligministeren og ældreministeren vil få bemyndigelse til at fastsætte regler om indberetning for private leverandør til Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vil ikke medføre administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 7. september 2023 til den 6. oktober 2023 været sendt i høring, og et udkast til lovforslagets § 3, nr. 2 og 7, har i perioden fra den 3. oktober 2023 til den 1. november 2023 været sendt i høring. Udkastene til lovforslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Ankestyrelsen, Amnesty International, Asylret, BUPL- Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Børn og Familier, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnehusene, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Center mod Menneskehandel, Danmarks Statistik, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Handicap Forbund, Dansk Psykologforening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Stalking Center, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Regioner, Dataetisk Råd, Datatilsynet, De Anbragtes Vilkår, Den Danske Dommerforening, Den Uvil-dige Konsulentordning på Handicapområdet – DUKH, Det Centrale Handicapråd, Det færøske Justitsministerium, Det færøske ministerium for Børn og Uddannelse, Det færøske ministerium for Sociale Anliggender og Kultur, Det grønlandske Departement for Børn, Unge og Familier, Det grønlandske Departement for Social Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender, Det Nationale Integrationsråd, Dialog mod Vold, Domstolsstyrelsen, Exitcirklen, FADD-Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge, Fonden for Socialt Ansvar, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Foreningen af Udlændingeretsadvokater, ForældreLANDSforeningen (FBU), Hjemrejsestyrelsen, Indvandrer-rådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kirkernes Integrationstjeneste, KL, Kommunaldirektørforeningen, Kvindeforbund, Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS), Lev Uden Vold, LOKK, LØFT Danmark, Mandecentret, Mino Danmark, Mødrehjælpen, Red Barnet, RED Center, Reden Stop Kvindehandel, Refugees Welcome, Rigsrevisionen, Røde Kors, Sabaah, Selveje Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialt Leder Forum, SOS Racisme, Søstre mod Vold og Kontrol, Udbetaling Danmark, Udlændingenævnet, ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund, Ungdommens Røde Kors, UNICEF Danmark, Vestre Landsret, Ægteskab uden grænser og Østre Landsret.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af § 2, stk. 1, i serviceloven, at enhver, der opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter serviceloven. Loven finder således ikke anvendelse for personer, der opholder sig ulovligt i Danmark.

Efter § 68 i straffeloven kan retten, hvis en tiltalt frifindes for straf i medfør af § 16, træffe bestemmelse om anvendelse af andre foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser. Såfremt mindre indgribende foranstaltninger som tilsyn, bestemmelser vedrørende opholdssted eller arbejde, afvænningsbehandling, psykiatrisk behandling m.v. ikke findes tilstrækkelige, kan det bestemmes, at den pågældende skal anbringes på psykiatrisk afdeling, i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller under tilsyn med mulighed for administrativ anbringelse eller i egnet hjem eller institution til særlig pleje eller forsorg. Det følger af § 16, stk. 1, 2. pkt., i straffeloven, at personer, der på gerningstiden var utilregnelige på grund af mental retardering i højere grad, ikke straffes. Det følger af § 16, stk. 2, i straffeloven, at personer, der på gerningstiden var mentalt retarderede i lettere grad, og personer, der befandt sig i en tilstand, som ganske må ligestilles med mental retardering, ikke straffes, medmindre særlige omstændigheder taler for at pålægge straf. Det fremgår af § 69, at hvis gerningsmanden ved den strafbare handling foretog sig i en tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner, og som ikke er af den i § 16 nævnte beskaffenhed, kan retten, såfremt det findes formålstjenligt, i stedet for at idømme straf træffe bestemmelse om foranstaltninger som nævnt i § 68, 2. pkt. Der skelnes mht. § 68 i straffeloven ikke mellem personer med og uden lovligt ophold i Danmark. Det er kommunalbestyrelsen, der fuldbyrder en dom til anbringelse på institution for personer med vidtgående psykiske handicap. Da serviceloven ikke finder anvendelse for personer uden lovligt ophold, sker fuldbyrdelsen af anbringelsen efter gældende ret med hjemmel i Danmarks internationale forpligtelser, nødretsbetragtninger og principperne i serviceloven.

Det foreslås, at det som et nyt § 2, stk. 4 i serviceloven ind-

sættes: ”Loven finder uanset stk. 1 anvendelse for personer uden lovligt ophold i Danmark, hvis personen er frifundet for straf efter straffelovens § 16, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 2, og retten har truffet afgørelse om anbringelse på en institution for personer med vidtgående psykiske handicap efter straffelovens § 68, eller hvis retten har truffet afgørelse om at anbringe personen på en institution for personer med vidtgående psykiske handicap efter straffelovens § 69, jf. § 68.”

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at serviceloven vil finde anvendelse for personer uden lovligt ophold i Danmark, hvis personen er frifundet for straf efter straffelovens § 16, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 2, og retten har truffet afgørelse om anbringelse på en institution for personer med vidtgående psykiske handicap efter § 68 i straffeloven. Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at serviceloven vil finde anvendelse for personer uden lovligt ophold i Danmark, hvis gerningsmanden ved den strafbare handling foretog sig i en tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner, og som ikke er af den i straffelovens § 16 nævnte beskaffenhed, men hvor retten har fundet det formålstjenligt i stedet for straf at træffe bestemmelse om anbringelse på en institution for personer med vidtgående psykiske handicap efter § 68. Kravet i § 2, stk. 1, i serviceloven om lovligt ophold vil således ikke finde anvendelse, når personen er frifundet for straf efter straffelovens § 16, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 2, og retten efter § 68 i straffeloven har truffet afgørelse om anbringelse på en institution for personer med vidtgående psykiske handicap for en person med mental retardering i højere grad eller mental retardering i lettere grad eller en tilstand som ganske må ligestilles med mental retardering i lettere grad. Kravet om lovligt ophold vil endvidere ikke finde anvendelse, når retten har truffet afgørelse om anbringelse på en institution for personer med vidtgående psykiske handicap efter § 68, jf. § 69 i straffeloven. En sådan person uden lovligt ophold vil således kunne modtage hjælp og støtte efter serviceloven, herunder ophold i et tilbud efter § 108 i serviceloven.

Den foreslåede bestemmelse vil alene finde anvendelse i den periode, hvor anbringelsen på institutionen efter § 68 i straffeloven finder anvendelse for personen uden lovligt ophold. Når anbringelsen på institution ophører, vil personen ikke længere være omfattet af serviceloven.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at personen uden lovligt ophold i den periode, hvor anbringelsen løber, vil være omfattet af serviceloven i sin helhed. Kommunen vil således i denne periode også kunne træffe afgørelse om at yde hjælp og støtte udover anbringelsen på et tilbud efter §§ 107 eller 108 i serviceloven. Der vil f.eks. kunne være tale om socialpædagogisk støtte efter § 85 eller hjælpemidler efter § 112.

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i, at anbringelse på institution efter § 68 i straffeloven kan pålægges personer uden lovligt ophold. Det er kommunen, som er forpligtet til at fuldbyrde foranstaltninger efter § 68 i straffeloven i form af anbringelse på en institution for personer med vidtgående psykiske handicap. Hjælp og støtte efter serviceloven, herunder ophold på et tilbud efter §§ 107 eller 108 i serviceloven for personer med fysisk eller psykisk nedsat funktionsevne, er dog efter § 2, stk. 1, i serviceloven betinget af lovligt ophold. Fuldbyrdelsen af anbringelse på en institution efter § 68 i straffeloven for personer uden lovligt ophold sker således efter gældende ret på baggrund af Danmarks internationale forpligtelser, nødret og principperne i serviceloven. Dette findes ikke hensigtsmæssigt, hvorfor der med den foreslåede bestemmelse foreslås en lovfæstelse af kommunens mulighed for at fuldbyrde anbringelse på en institution efter § 68 i straffeloven.

Til nr. 2

Den nationale sikkerhedskonsulentordning blev etableret i 2018 som led i den satspuljefinansierede nationale handlingsplan fra 2016 om forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. For yderligere beskrivelse af ordningen henvises til afsnit 2.1.1 i de almindelige bemærkninger.

Sikkerhedskonsulentordningen er ikke reguleret i serviceloven.

Sikkerhedskonsulenterne er kommunalt forankrede i en ansættelseskommune, hvorfra de yder rådgivning til både ansættelseskommunen samt øvrige kommuner, som måtte rette henvendelse til sikkerhedskonsulenten.

Sikkerhedskonsulenterne bistår kommunalbestyrelsen og borgere med gratis vejledende rådgivning i konkrete sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol, genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold. Sikkerhedskonsulenterne kan koordinere rådgivningen på tværs af blandt andet kommunalbestyrelse, uddannelsessted, opholdssted eller andre relevante myndigheder og aktører og kan endvidere på anmodning fra kommunalbestyrelsen udarbejde risikovurderinger af borgerens situation til brug for rådgivning af borgeren og kommunalbestyrelsen.

Efter § 12 a i serviceloven er kommunalbestyrelsen forpligtet til at tilbyde en borger gratis rådgivning, såfremt borgeren henvender sig på baggrund af en æresrelateret konflikt, eller give borgeren et tilbud om en handleplan, såfremt bor-

geren enten risikerer at blive eller er udsat for en alvorlig æresrelateret konflikt.

Når sikkerhedskonsulenterne skal bistå kommunalbestyrelser og borgere med rådgivning i en sag, kræves som udgangspunkt et samtykke fra den berørte borger. Som en undtagelse hertil kan sikkerhedskonsulenterne behandle oplysningerne i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra d, eller artikel 9, stk. 2, litra c, såfremt det vil være nødvendigt af hensyn til at beskytte borgerens eller en anden fysisk persons vitale interesser.

Det foreslås, at der i serviceloven under *overskriften* ”Den nationale sikkerhedskonsulentordning samt koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold” indsættes tre nye bestemmelser som §§ 12 c-12 e.

Indsættelsen af den foreslåede overskrift i kapitel 3 i serviceloven vil bidrage til at skabe en bedre struktur og større læsevenlighed i kapitlet, idet overskriften vil afspejle indholdet i de bestemmelser, som med de i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede bestemmelser i §§ 12 c - 12 e vil fremgå under overskriften, og som vil vedrøre den nationale sikkerhedskonsulentordning og koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold.

(§ 12 c)

Det foreslås med § 12 c, stk. 1, at sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning bistår kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med gratis vejledende rådgivning i sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Sikkerhedskonsulenterne kan rådgive om risici og kan på kommunalbestyrelsens anmodning udarbejde risikovurderinger. På anmodning fra kommunalbestyrelsen koordinerer sikkerhedskonsulenten endvidere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører, der er i kontakt med borgeren.

Den foreslåede bestemmelse i § 12 c, stk. 1, vil medføre, at det vil fremgå af lovgivningen, hvornår og hvordan sikkerhedskonsulenterne vil kunne bistå kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i sager om negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at det vil fremgå af lovgivningen, at sikkerhedskonsulenterne som hidtil vil kunne bistå kommunalbestyrelsen med udarbejdelse af en risikovurdering. Sikkerhedskonsulenten vil kunne udarbejde risikovurderingen på kommunalbestyrelsens anmodning i en sag om negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt.

Formålet med risikovurderingen vil være det samme som efter den i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede § 172 a, stk. 1, i barnets lov. Risikovurdering vil således kunne belyse trussels- og risikoniveauet for borgeren i en konkret sag. Risikovurderingen vil på den baggrund kunne danne grundlag

for den rådgivning, som sikkerhedskonsulenten vil kunne tilbyde kommunalbestyrelsen i forhold til, om kommunalbestyrelsen vil skulle tilbyde borgeren rådgivning eller en handleplan i medfør af servicelovens § 12 a. Risikovurderingen vil endvidere kunne danne grundlag for den rådgivning, som sikkerhedskonsulenten vil kunne tilbyde den pågældende borger i forhold til, hvordan borgeren vil kunne forholde sig til sin egen situation i lyset af risikovurderingen.

Den foreslåede bestemmelse vil derudover betyde, at det vil fremgå af lovgivningen, at sikkerhedskonsulenterne vil kunne koordinere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører, der er i kontakt med borgeren.

Det foreslås i § 12 c, stk. 2, at udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes virksomhed og vidensindsamling.

Den foreslåede ordning vil medføre, at udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes virksomhed og vidensindsamling, herunder regler om, hvilke opgaver sikkerhedskonsulenterne vil skulle være ansvarlige for. Bemyndigelsen vil eksempelvis kunne anvendes til at fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes finansiering samt regler om vidensindsamling til brug for blandt andet statistik og vidensudvikling.

Den foreslåede bestemmelse vil også omfatte fastsættelse af regler om sikkerhedskonsulenternes virksomhed og vidensindsamling, når sikkerhedskonsulenterne virker efter den i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede bestemmelse i § 172 a i barnets lov.

Sikkerhedskonsulenterne vil fortsat skulle være kommunalt ansat og vil kunne rådgive alle landets kommuner. Ansættelseskommunen vil have det daglige ansvar for driften af sikkerhedskonsulenterne i den region, hvor kommunen er hjemmehørende.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under afsnit 2.3.

(§ 12 d)

Det foreslås med § 12 d, stk. 1, at indføre en ny bestemmelse, hvorefter sikkerhedskonsulenterne fra den nationale sikkerhedskonsulentordning er ansat i en ansættelseskommune. Sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune skal stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning, jf. §§ 12 c og 12 e i serviceloven, til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og ufrivillige udlandsophold.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at det vil fremgå af serviceloven, at sikkerhedskonsulenterne har en ansættelseskommune, og at sikkerhedskonsulentordningen således er en kommunalt forankret ordning. Som noget nyt vil det fremgå af serviceloven, at sikkerhedskonsulenternes ansættelses-

kommune vil få en myndighedsopgave i at stille sikkerhedskonsulenterne rådgivning til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og ufrivillige udlandsophold.

Det vil med forslaget således fremgå af serviceloven, hvilket ansvar ansættelseskommunerne har i forhold til at understøtte, at sikkerhedskonsulenterne har en national rækkevidde og kan understøtte alle landets kommuner med rådgivning i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og ufrivillige udlandsophold.

Den kommune, som sikkerhedskonsulenten udlånes til, vil være indlånskommunen, og ansættelseskommunen, der udlåner sikkerhedskonsulenten, vil være udlånskommunen.

Den foreslåede ordning vil formalisere den ordning, som eksisterer i dag, hvorefter sikkerhedskonsulenterne har en ansættelseskommune, hvorfra de rådgiver alle landets kommuner ved behov.

Sikkerhedskonsulenterne vil ikke være en selvstændig myndighed, men vil alene kunne agere på anmodning fra en kommune i en konkret sag i kraft af deres ansættelse i deres ansættelseskommune eller indlån i en anden kommune. Sikkerhedskonsulenterne vil således ikke kunne agere i myndighedssammenhænge uden bemyndigelse hertil fra den berørte borgers handlekommune. Det vil eksempelvis ikke være muligt for en sikkerhedskonsulent at deltage i rådgivningen eller koordineringen af en sag i regi af koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold, medmindre dette sker på bemyndigelse af den berørte borgers handlekommune.

Sikkerhedskonsulenten vil dog i alle tilfælde kunne bistå blandt andre myndigheder og borgere med generel rådgivning og anonymiseret rådgivning uden bemyndigelse fra en handlekommune.

Med forslaget vil indlånskommunen vedblive at være handlekommune over for borgeren under hele rådgivningsforløbet i medfør af retssikkerhedslovens § 9, når indlånskommunen modtager rådgivning fra en sikkerhedskonsulent.

For en beskrivelse af de den dataretlige betydning af forslaget henvises til lovforslagets afsnit 3 om forholdet til databeskyttelsesreglerne.

Indlånskommunen vil være handlekommune for borgeren, jf. § 9 i retssikkerhedsloven, når indlånskommunen modtager rådgivning fra sikkerhedskonsulenten i den konkrete sag. Indlånskommunen vil endvidere være dataansvarlig for de oplysninger, der indgår i borgerens sag, herunder oplysninger som sikkerhedskonsulenten i kraft af sit arbejde måtte blive bekendt med.

Fordi indlånskommunen er handlekommune for den berørte borger, vil indlånskommunen have instruktionsbeføjelse over for sikkerhedskonsulenten i den konkrete sag. Indlånskommunen vil endvidere som den ansvarlige myndighed

for borgerens sag have pligt til at føre tilsyn med det arbejde, som sikkerhedskonsulenten udfører på vegne af indlånskommunen. Det vil eksempelvis kunne dreje sig om sikkerhedskonsulentens koordinering af sagen, herunder hvem sikkerhedskonsulenten er i dialog med som led i sagsoplysningen.

Sikkerhedskonsulenten vil under udlånet til indlånskommunen bevare sin ansættelse hos ansættelseskommunen, og udlånet vil ikke medføre ændringer i sikkerhedskonsulentens løn- og ansættelsesvilkår hos ansættelseskommunen. I den periode, sikkerhedskonsulenten vil skulle bistå indlånskommunen med rådgivning, vil ansættelseskommunen endvidere fortsat skulle udbetale løn til sikkerhedskonsulenten.

Det foreslås med § 12 d, stk. 2, at udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes organisering.

Bemyndigelsen vil skulle anvendes til at formalisere den organisering af sikkerhedskonsulentordningen, som i dag sikrer, at der er en ansættelseskommune, og at sikkerhedskonsulenterne kan rådgive alle landets kommuner, når de enkelte kommuner har behov herfor.

Den foreslåede bestemmelse vil også omfatte fastsættelse af regler om sikkerhedskonsulenternes organisering, når sikkerhedskonsulenterne virker efter den i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede bestemmelse i § 172 b i barnets lov.

(§ 12 e)

Koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold blev etableret i 2020 som en del af et udspil fra den daværende regering med titlen ”Ét Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030”. For yderligere beskrivelse af koordinationsenheden henvises til lovforslagets afsnit 2.1.1. Koordinationsenheden er ikke reguleret i serviceloven.

Koordinationsenheden kan bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i konkrete sager om ufrivillige udlandsophold, herunder yde rådgivning om risici ved udarbejdelse af risikovurderinger. Koordinationsenheden understøtter endvidere samarbejdet mellem relevante aktører og myndigheder i konkrete sager om ufrivillige udlandsophold.

Koordinationsenheden skal endvidere bidrage til, at færre sendes på ufrivillige udlandsophold, ligesom enheden i videst muligt omfang skal hjælpe personer, der er sendt på et ufrivilligt udlandsophold, retur til Danmark, hvis den pågældende borger er dansk statsborger eller har eller har haft lovligt ophold i Danmark. Ud over repræsentanter fra sikkerhedskonsulentordningen, består koordinationsenheden af repræsentanter fra Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet. Politiet er ikke fast medlem af koordinationsenheden, men deltager når det er relevant.

En sag kan drøftes i koordinationsenheden, når en myndig-

hed eller borger henvender sig til en sikkerhedskonsulent i den region, hvor borgeren har eller senest har haft handlekommune, Udlændingestyrelsen eller Udenrigsministeriet. For at koordinationsenheden kan drøfte den pågældende sag, skal der endvidere være tale om en dansk statsborger eller en borger, som har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark. I nogle sager er opholdstilladelsen bortfaldet grundet udrejsens varighed. Såfremt der er tale om en genopdragsrejse eller et ufrivilligt udlandsophold, kan Udlændingestyrelsen på baggrund af en konkret vurdering give dispensation til genindrejse, såfremt opholdstilladelsen grundet det ufrivillige udlandsopholds varighed er bortfaldet.

Det kræver som udgangspunkt samtykke fra den berørte borger, såfremt koordinationsenheden skal behandle en konkret sag. I nogle sager er det ikke muligt at indhente det nødvendige samtykke, eksempelvis fordi borgeren befinder sig et ukendt sted i udlandet. I disse sager kan databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra d, eller artikel 9, stk. 2, litra c, finde anvendelse, såfremt bestemmelsernes betingelser om, at behandling af personoplysningerne er nødvendig af hensyn til at beskytte borgerens eller en anden fysisk persons vitale interesser. For så vidt angår behandling af følsomme oplysninger, stilles endvidere som betingelse, at den registrerede ikke er fysisk eller juridisk i stand til at afgive samtykke.

Efter § 2, stk. 1, i serviceloven finder serviceloven anvendelse for borgere, der opholder sig lovligt i Danmark.

Det foreslås med § 12 e, stk. 1, at koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold bistår kommunalbestyrelser, andre myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i sager om ufrivillige udlandsophold, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger. 1. pkt. kan også finde anvendelse i sager, hvor en borger, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, opholder sig ufrivilligt i udlandet som følge af en æresrelateret konflikt. I sådanne sager vil den kommune, som senest har været handlekommune for borgeren i sager efter serviceloven, jf. § 9 i retssikkerhedsloven, være handlekommune.

Den foreslåede bestemmelse i § 12 e, stk. 1, vil medføre, at det vil fremgå af serviceloven, at koordinationsenheden som hidtil vil kunne bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører og borgere med rådgivning, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger, i konkrete sager om ufrivillige udlandsophold.

Formålet med at udarbejde en risikovurdering vil være det samme som efter den i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede § 12 c, stk. 1, i serviceloven. Risikovurderingen vil således kunne belyse trussels- og risikoniveauet for borgeren i en konkret sag. Risikovurderingen vil på den baggrund kunne danne grundlag for den rådgivning, som koordinationsenheden vil kunne tilbyde relevante myndigheder eller

den pågældende borger i forhold til, hvordan den pågældende vil kunne forholde sig til sin egen situation i lyset af risikovurderingen. Risikovurderingen vil eksempelvis kunne udarbejdes på anmodning fra kommunalbestyrelsen i den kommune, borgeren har bopæl eller senest har haft bopæl.

Udgangspunktet for koordinationsenhedens behandling af en sag vil være et samtykke fra den berørte borger. I nogle sager om ufrivillige udlandsophold vil det i sagens natur ikke være muligt at indhente det påkrævede samtykke, idet borgeren eksempelvis vil befinde sig et ukendt sted i udlandet og eventuelt uden mulighed for kontakt til omverdenen.

Der henvises til de i lovforslagets § 2, nr. 4, foreslåede bestemmelser i § 11 h, stk. 1 og 2, i retssikkerhedsloven og bemærkningerne hertil vedrørende videregivelse og behandling af personoplysninger i sager, hvor en borger grundet et ufrivilligt udlandsophold ikke selv er i stand til at meddele samtykke.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at koordinationsenheden også vil kunne rådgive i sager, hvor en borger, der er dansk statsborger eller har eller har haft en gyldig opholdstilladelse i Danmark, opholder sig i udlandet som følge af en æresrelateret konflikt. Handlekommunen vil i sådanne sager blive den kommune, som senest har været handlekommune for borgeren, jf. § 9 i retssikkerhedsloven. Hvis koordinationsenheden bistår kommunalbestyrelsen med rådgivning i en sag, hvor den berørte borger bliver sendt på et ufrivilligt udlandsophold som følge af en æresrelateret konflikt, vil koordinationsenheden fortsat kunne bistå kommunalbestyrelsen med rådgivning i sagen, så længe den berørte borger er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark og i kraft heraf kan have ret til ophold og indrejse i Danmark. Det vil for eksempel kunne være i en situation, hvor en udlænding som mindreårig er sendt på genopdragsrejse eller andet udlandsophold af negativ betydning for udlændingen, og opholdstilladelsen derfor ikke anses for bortfaldet, selvom udlændingen har haft et langvarigt ophold uden for Danmark.

Det foreslås med § 12 e, stk. 2, at koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold består af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 12 c, stk. 1, Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet.

Med den foreslåede bestemmelse vil det fremgå af service-loven, at koordinationsenheden som hidtil vil bestå af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet.

Det foreslås med § 12 e, stk. 3, at koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold koordinerer rådgivningen i sager om ufrivillige udlandsophold mellem medlemmerne af koordinationsenheden samt øvrige relevante myndigheder og aktører. Internt i koordinationsenheden koordinerer en repræsentant fra sikkerhedskonsulent-

ordningen den rådgivende indsats på tværs af medlemmerne af koordinationsenheden.

Den foreslåede bestemmelse i § 12 e, stk. 3, vil medføre, at det vil fremgå af loven, at koordinationsenheden som hidtil vil kunne forestå koordineringen af rådgivningen i sager om ufrivillige udlandsophold mellem medlemmerne af koordinationsenheden samt øvrige relevante myndigheder og aktører. Den foreslåede bestemmelse vil endvidere betyde, at det vil fremgå af loven, at det vil være den sikkerhedskonsulent, som måtte indgå i koordinationsenhedens arbejde med en konkret sag, som vil have den koordinerende rolle blandt koordinationsenhedens øvrige medlemmer.

Koordinationsenheden vil med forslaget fortsat overordnet varetage tre kerneopgaver for at understøtte sagsbehandlingen i sager vedrørende genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold bestående i 1) at rådgive kommuner, politi, andre relevante myndigheder og aktører og borgere om handlemuligheder og begrænsninger i konkrete sager, 2) at bidrage med at foretage risikovurderinger af den enkelte borgers situation i sager vedrørende ufrivillige udlandsophold eller ved en borgers tilbagekomst til Danmark efter et sådan udlandsophold og 3) at koordinere mellem medlemmerne af koordinationsenheden og øvrige relevante myndigheder og aktører på området.

Koordinationsenhedens rådgivning vil fortsat alene være et tilbud. Der vil således fortsat ikke være krav om, at kommuner eller andre myndigheder inddrager koordinationsenheden i konkrete sager om ufrivillige udlandsophold.

Det foreslås med § 12 e, stk. 4, at udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsopholds organisering.

Bemyndigelsen vil kunne anvendes til at fastsætte nærmere regler om koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsopholds organisering.

Den foreslåede bestemmelse vil også omfatte fastsættelse af regler om koordinationsenhedens organisering, når koordinationsenheden virker efter den i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede bestemmelse i § 172 c i barnets lov.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under afsnit 2.2.

Til nr. 3

Det fremgår af servicelovens § 79, stk. 1, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for, hvilke persongrupper der kan benytte tilbuddene. Bestemmelsen finder anvendelse for tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på både socialområdet og ældreområdet.

Det fremgår af § 79, stk. 2, at afgørelser efter stk. 1 ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Efter § 79, stk. 3, fastsætter ældreministeren i en bekendtgørelse regler om betaling for tilbud efter stk. 1, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen. Bemyndigelsen er anvendt til at fastsætte regler i bekendtgørelse nr. 1576 af 27. december 2014 om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter servicelovens §§ 79, 83 og 84.

Det foreslås, at der efter ”stk. 1” indsættes ”på ældreområdet”.

Den foreslåede ændring vil medføre, at ældreministerens bemyndigelse i § 79, stk. 3, til at fastsætte regler om betaling for tilbud efter § 79 alene vil omfatte tilbud på ældreområdet.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med den i lovforslagets § 1, nr. 4, foreslåede nye bestemmelse i § 79, stk. 4.

Til nr. 4

Det fremgår af servicelovens § 79, stk. 1, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for, hvilke persongrupper der kan benytte tilbuddene. Bestemmelsen finder anvendelse for tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på både socialområdet og ældreområdet.

Det fremgår af § 79, stk. 2, at afgørelser efter stk. 1 ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Efter § 79, stk. 3, fastsætter ældreministeren i en bekendtgørelse regler om betaling for tilbud efter stk. 1, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen. Bemyndigelsen er anvendt til at fastsætte regler i bekendtgørelse nr. 1576 af 27. december 2014 om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter servicelovens §§ 79, 83 og 84.

Det foreslås, at der i servicelovens § 79 indsættes et nyt stk. 4 om, at social- og boligministeren i en bekendtgørelse kan fastsætte regler om betaling for tilbud på socialområdet efter stk. 1, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at social- og boligministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om finansiering af tilbud efter § 79 i serviceloven på socialområdet.

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i, at tilbud efter § 79 med aktiverende og forebyggende sigte kan være tilbud på både ældreområdet og socialområdet. Sådanne tilbud på henholdsvis ældreområdet og socialområdet har ikke altid de samme grundlæggende karakteristika, og der kan derfor være behov for forskellige regler om finansiering. Det vurderes derfor hensigtsmæssigt, at ældreministerens bemyndigelse med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås begrænset til

at omfatte tilbud på ældreområdet, mens der med et nyt stykke under § 79 foreslås at give social- og boligministeren en særskilt bemyndigelse til at fastsætte regler vedrørende tilbud på socialområdet.

Væresteder, sociale caféer, varместuer, mv. er eksempler på generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, der vil kunne oprettes på socialområdet efter servicelovens § 79.

Til nr. 5

§ 176 i serviceloven vedrører kommunernes ret til statsrefusion for udgifter til hjælp og støtte efter serviceloven. Det fremgår af § 176, stk. 1, at i de tilfælde, hvor udgifterne til hjælp og støtte efter loven for en person under 67 år i en konkret sag overstiger 880.000 kr. årligt (2022-niveau), refunderer staten 25 pct. af den del af kommunens udgifter, som ligger over dette beløb, mens refusionen for den del af udgifterne, der overstiger 1.730.000 kr. årligt (2022-niveau), udgør 50 pct. Endeligt fremgår det, at for den del af udgifterne, der overstiger 2.120.000 kr. årligt (2022-niveau), udgør statsrefusionen 75 pct.

Efter § 75 i barnets lov skal kommunalbestyrelsen tilbyde forældremyndighedsindehaveren en støtteperson i forbindelse med et barn eller en ungs anbringelse uden for hjemmet efter §§ 46 eller 47 i barnets lov eller efter § 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1705 af 27. december 2018 som senest ændret ved § 23 i lov nr. 754 af 13. juni 2023. Afgørelsen om støtteperson træffes af forældrenes handlekommune, der også afholder udgifterne hertil.

Efter § 76 i barnets lov skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om støtte til forældremyndighedsindehaveren under anbringelsen. Er afgørelsen primært målrettet forældremyndighedsindehaveren, skal en sådan afgørelse træffes af forældrenes handlekommune. Er afgørelsen primært målrettet det anbragte barn eller den anbragte unge, skal afgørelsen træffes af barnets eller den unges handlekommune.

Efter § 87 i barnets lov skal kommunalbestyrelsen yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Denne bestemmelse fremgår i dag af servicelovens § 42. Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne, at barnet passes i hjemmet, og det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer det. Der er videre fastsat nærmere regler om fastsættelse af ydelsen, samt bemyndigelse for social- og boligministeren til at fastsætte nærmere regler om bl.a. beregning og regulering af ydelsen, bidrag til pensionsordning mv.

Efter § 88 i barnets lov skal kommunalbestyrelsen i tilfælde af ledighed give en særlig supplerende ydelse til personer, der modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter § 87, i op til tre måneder efter udgangen af den måned, hvor ledigheden indtræffer. Der er endvidere fastsat

regler om betingelserne for ydelsen, om udbetalingens længde samt om fastsættelse af ydelsen.

Det foreslås, at der indsættes et nyt punktum i § 176, stk. 1, hvori fastsættes, at i udgifterne efter § 176, stk. 1.-3. pkt., i serviceloven indgår også kommunens opgørelse af udgifter efter §§ 75, 76, 87 og 88 i barnets lov.

Den foreslåede ændring har til formål at give kommunerne adgang til, at refusion efter reglerne om særligt dyre enkeltsager efter serviceloven også kan omfatte nærmere bestemte udgifter, der ydes efter barnets lov, men vedrører barnets forældre.

Forslaget indebærer, at kommunerne vil kunne medtage de samlede udgifter til en person efter både serviceloven og §§ 75, 76, 87 og 88 i barnets lov i opgørelsen af udgifter, som kan omfattes af reglerne om statsrefusion, i lighed med de regler om refusion for særligt dyre enkeltsager, der var gældende frem til og med 31. december 2023.

Der er således tale om udbedring af en mangel, der er opstået i forbindelse med gennemførelsen af barnets lov.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 5, stk. 2, om lovforslagets virkning.

Til nr. 6

Det fremgår af servicelovens § 176 a, stk. 2, at staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til botilbud efter § 107 i op til 6 måneder inden for en periode på 1 år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110, når kommunalbestyrelsen har truffet afgørelsen om botilbud efter § 107 inden borgerens udskrivning.

Det foreslås, at der efter ”kommunens” indsættes ”samlede” og efter ”udgifter til” indsættes ”ophold og støtte i”.

Den foreslåede præcisering medfører, at det fremgår udtrykkeligt, at kommunen kan anmelde de samlede udgifter til både ophold og støtte til borgere under ophold i et botilbud efter § 107 til statsrefusion. Dermed tydeliggøres gældende regler for statsrefusion.

Formålet med de foreslåede ændringer er at tydeliggøre de regler, som blev indført med lov nr. 482 af 12. maj 2023 (Omlægning af indsatsen mod hjemløshed, udvidelse af ordning om udslusningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.).

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 7, og de almindelige bemærkninger, afsnit 2.12.

Til nr. 7

Det fremgår af servicelovens § 176 a, at staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til bostøtte efter § 85 a i op til 2 år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110 i følgende situationer:

1) Kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om bostøt-

ten inden borgerens udskrivning fra boformen efter § 110.

2) Borgeren har i umiddelbar forlængelse af udskrivningen fra boformen efter § 110 fået midlertidigt ophold i et botilbud efter § 107, hvorefter kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, at borgeren skal modtage bostøtte efter § 85 a i egen bolig, efter at borgerens ophold i botilbuddet er afsluttet.

Det foreslås, at der indsættes et nyt stk. 4 med teksten: ”Social- og boligministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte nærmere regler om statsrefusion efter stk. 1-3.”

Den foreslåede tilføjelse medfører, at social- og boligministeren gives bemyndigelse til at fastsætte nødvendige tekniske præciseringer om statsrefusion på indsatser og støtte i forlængelse af et ophold på en § 110-boform i en bekendtgørelse. Ministeren vil således kunne præcisere og fastsætte, hvilke udgifter der vil kunne anmeldes til statsrefusion efter bestemmelsen.

Formålet med tilføjelsen er at sikre, at der kan fastsættes de nødvendige tekniske regler vedrørende de refusionsregler, der blev ved lov nr. 482 af 12. maj 2023 (Omlægning af indsatsen mod hjemløshed, udvidelse af ordning om udslusningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.)

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 6, og de almindelige bemærkninger, afsnit 2.12.

Til nr. 8

§ 181 i serviceloven vedrører kommunernes ret til statsrefusion for visse udgifter til udlændinge, som er meddelt en opholdstilladelse efter de i § 181, stk. 1, nævnte hjemmelsgrundlag. Efter § 181, stk. 3, afholder staten fuldt ud en kommunes udgifter til udlændinge, som er meddelt en opholdstilladelse omfattet af § 181, stk. 1, og som inden to år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold. Bestemmelsen finder dog kun anvendelse, indtil borgeren i en sammenhængende periode på to år har klaret sig selv.

Af bestemmelsen i § 181, stk. 3, fremgår ikke nærmere om, hvad der forstås ved døgnophold. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår, at bestemmelsen omfatter døgnophold i institution, bofællesskab eller familiepleje, jf. Folketingstidende 1991-92, tillæg A, spalte 1778. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at der f.eks. er tale om døgnophold efter §§ 66, 68, 96 og 112 i den dagældende bistandslov, jf. Folketingstidende 1991-92, tillæg A, spalte 1785. § 66 i bistandsloven svarede i sit indhold mere eller mindre til den gældende § 43 i barnets lov. Bistandsloven indeholdt dog ikke mulighed for anbringelse af børn og unge på eget værelse, efterskoler m.v. Af § 68 i bistandsloven fremgik, at personer med vidtgående fysisk eller psykisk handicap kunne anbringes i pleje i private hjem eller tilbydes ophold i et bofællesskab. § 96 i bistandsloven omfattede anbringelsessteder for børn med handicap. Heller ikke efter denne bestem-

melse kunne der ske anbringelse på eget værelse, efterskole m.v., men alene anbringelse på institutioner. § 112 svarede nogenlunde til gældende § 108 i serviceloven. Det fremgår videre af forarbejderne, at det ikke er ethvert handicap hos en flygtning, som medfører, at kommunerne kan få refusion fra staten - det gælder kun, når vedkommende får ophold på institution, i bofællesskab eller familiepleje. Udenfor falder tilfælde, hvor den pågældende midlertidigt visiteres til institution eller familiepleje af kortere varighed, som f.eks. aflastningsophold, botræningskurser/bovurderingskurser, behandling m.v., jf. Folketingstidende 1991-92, tillæg A, spalte 1785.

Det foreslås, at det i § 181, stk. 3, i serviceloven efter ”døgnophold” indsættes ” i et tilbud efter §§ 107, 108 eller 192 i denne lov, eller § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, i barnets lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed.”

Den foreslåede præcisering vil medføre, at kommunerne vil have ret til fuld statsrefusion efter § 181, stk. 3, i serviceloven for udgifter efter serviceloven til en udlænding, som er meddelt opholdstilladelse omfattet af § 181, stk. 1, når udlændingen inden to år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold i et tilbud efter §§ 107, 108 eller 192 i serviceloven eller § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, i barnets lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på to år har klaret sig selv.

Med den foreslåede ændring vil der således ske en præcisering af, hvad der forstås ved døgnophold i § 181, stk. 3, i serviceloven. Præciseringen skal ses i lyset af, at der skal være tale om et døgnophold, at opholdet skal være begrundet i betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, og at borgeren ikke klarer sig selv under opholdet. Med præciseringen vil det fremgå udtrykkeligt, at der vil skulle være tale om et døgntilbud til midlertidigt eller længerevarende ophold efter §§ 107 eller 108 i serviceloven, et plejehjem efter § 192 i serviceloven, en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller en bolig eller boform, som kan sidestilles med et tilbud efter §§ 107, 108 eller 192 i serviceloven eller med en friplejebolig efter lov om friplejeboliger. Ved sidstnævnte forstås i udgangspunktet botilbudslignende tilbud omfattet af § 4 i socialtilsynsloven samt plejeboliger efter lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1877 af 27. september 2021 (almenboligloven). Endvidere vil der kunne være tale om, at udlændingen som under 18-årig og inden to år efter datoen for opholdstilladelsen har fået ophold i et tilbud efter § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, i barnets lov og efterfølgende efter at være fyldt 18 år har fået ophold i et tilbud efter §§ 107, 108 eller 192 i serviceloven, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed.

Den foreslåede præcisering er begrundet i, at det ikke bør

give anledning til tvivl, hvornår en borger har døgnophold som omhandlet i § 181, stk. 3, i serviceloven og kommunen således har ret til fuld statsrefusion.

Til nr. 9

Det fremgår af § 2, stk. 1, i serviceloven, at enhver, der opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter serviceloven. Loven finder således ikke anvendelse for personer, der ikke opholder sig fysisk i Danmark. Det fremgår af § 196, stk. 1, at loven ikke finder anvendelse for Færøerne og Grønland.

Social- og boligministeren er dog ved § 196, stk. 2, givet bemyndigelse til efter aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut at fastsætte visse regler vedrørende grønlandske og færøske borgere. Ministeren kan således efter § 196, stk. 2, 1. pkt., fastsætte regler om visitation, betaling og refusion, handleplaner, handle- og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., når personer på foranledning af færøske eller grønlandske sociale myndigheder får ophold i Danmark og modtager tilbud efter serviceloven.

Bemyndigelsen er anvendt til at fastsætte regler i bekendtgørelse nr. 471 af 8. maj 2023 om døgnophold i tilbud i Danmark og Grønland (Grønlandsbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 715 af 31. maj 2017 om døgnophold i tilbud i Danmark og på Færøerne (Færøbekendtgørelsen). Disse to bekendtgørelser indeholder bl.a. regler om aftaler mellem danske hhv. grønlandske og færøske sociale myndigheder om en borgers døgnophold i sociale tilbud, lovvalg, handleplan, tilsyn, magtanvendelse, ændringer i indsatsen, ophør af indsatsen, betalingsansvar og besøgsrejser.

Bemyndigelsen i § 196, stk. 2, i serviceloven finder alene anvendelse for borgere, der placeres i tilbud i Danmark af en grønlandsk hhv. færøsk social myndighed. Bemyndigelsen finder således ikke anvendelse for borgere, der som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelsen af en dom afsagt af Retten på Færøerne eller en grønlandsk ret er anbragt i et tilbud i Danmark.

Kriminallov for Grønland indeholder i kapitel 32 regler om særlige foranstaltninger over for unge kriminelle, som kan anvendes, hvis gerningsmanden på domstidspunktet er under 18 år eller i særlige tilfælde under 20 år. Det følger bl.a. af §§ 152 og 153, at retten ved dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge fastsætter, at den unge undergives tilsyn af de sociale myndigheder med hjælpeforanstaltninger efter den sociale lovgivning, og at de sociale myndigheder fastsætter de nærmere hjælpeforanstaltninger i henhold til den sociale lovgivning.

Kriminallovens kapitel 33 indeholder regler om særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle, som bl.a. kan anvendes, hvis gerningsmanden på tidspunktet for lovovertrædelsen var sindssyg eller i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, eller var mentalt retarderet. Det følger bl.a. af § 157 stk. 1, at retten kan bestemme, at den dømte skal anbringes på hospital eller anden institution i Danmark,

eller træffe bestemmelse om behandling på hospital eller anden institution i Danmark.

Efter kriminallovens § 234, stk. 1, kan ledelsen af Kriminalforsorgen i Danmark beslutte, at den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af anbringelsestiden anbringes på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller institution i en række angivne situationer. Det følger videre af § 234, stk. 5, at ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om anbringelse i institution m.v. uden for anstalt. Der er med hjemmel i denne bemyndigelsesbestemmelse udstedt anbringelse- og overførselsbekendtgørelsen.

Det fremgår af § 78, stk. 1, i straffuldbyrdsloven for Færøerne, at justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, kan bestemme, at den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af straffetiden anbringes på hospital, i familiepleje, i eget hjem eller institution på Færøerne eller i Danmark. Det er en forudsætning for en sådan anbringelse, at 1) den dømte har behov for særlig behandling eller pleje, som i væsentlig grad kan tilgodeses i den pågældende institution m.v., 2) der på grund af den dømtes alder, helbredstilstand eller andre særlige omstændigheder er særlige grunde til ikke at anbringe eller beholde den dømte i arresthus eller fængsel, og 3) afgørende hensyn til retshåndhævelsen ikke taler imod anbringelse uden for arresthus eller fængsel.

Af § 1 i retsplejelov for Færøerne fremgår, at de almindelige domstole er Højesteret, Østre Landsret og Retten på Færøerne samt Sø- og Handelsretten.

Af § 1 i retsplejelov for Grønland fremgår, at de almindelige domstole er kredsretterne, Retten i Grønland, Grønlands Landsret og Højesteret.

Det foreslås, at bemyndigelsen i § 196, stk. 2, 1. pkt., udvides, således at der efter ”sociale myndigheder” indsættes ”, eller som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelsen af en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland.”

Den foreslåede ændring vil medføre, at social- og boligministeren efter aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut i en bekendtgørelse vil fastsætte regler om visitation, betaling og refusion, handleplaner, handle og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., når en varetægtsfængsling gennemføres eller en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland, fuldbyrdes i Danmark ved ophold i et tilbud efter serviceloven. Der vil således være samme muligheder for at fastsætte regler for de situationer, hvor en varetægtsfængsling gennemføres, eller en dom afsagt af Retten på Færøerne, en grønlandsk ret eller Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne eller retsplejelov for Grønland, fuldbyrdes ved ophold i et tilbud

efter serviceloven i Danmark, som når borgeren får ophold i tilbuddet på baggrund af afgørelse truffet af de sociale myndigheder i Grønland eller på Færøerne.

Den foreslåede bemyndigelse forventes at blive anvendt til at fastsætte regler, der tilsvarende de regler, der er fastsat i Grønlandsbekendtgørelsen hhv. Færøebekendtgørelsen for personer, der på foranledning af grønlandske hhv. færøske sociale myndigheder har fået ophold i et tilbud efter serviceloven i Danmark. Dog forventes der i modsætning til disse regler ikke fastsat bestemmelser om, at borgerens ophold i tilbuddet er betinget af en aftale mellem den danske kommune og den grønlandske hhv. færøske myndighed, idet borgerens ophold er en følge af gennemførelsen af varetægtsfængslingen eller fuldbyrdelsen af en dom. Som følge heraf forventes der bl.a. fastsat regler om, at de grønlandske hhv. færøske myndigheder vil skulle afholde udgifterne ved den danske kommunes tilsyn og administration m.v.

Den foreslåede bemyndigelse er begrundet i hensynet til at sikre en klar retstilstand mht. bl.a. finansieringsansvar, visitationskompetence og magtanvendelse for personer, der som følge af en varetægtsfængsling eller en dom har fået ophold i et tilbud efter serviceloven i Danmark.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 11, og de almindelige bemærkninger, afsnit 2.5.2 og 2.5.3.

Til § 2

Til nr. 1

§ 9 i retssikkerhedsloven vedrører handlekommunereglerne for voksne borgere. En borgers handlekommune skal yde hjælp og støtte til en borger og har som udgangspunkt finansieringsansvaret herfor. Efter § 9, stk. 1, 2. pkt., er handlekommunen den kommune, hvor borgeren bor eller sædvanligvis opholder sig. § 9, stk. 3, indeholder dog undtagelser hertil, således at en kommune vedbliver at være handlekommune for en borger i sager efter serviceloven og efter § 115, stk. 2 og 4, jf. § 105, stk. 2, i almenboligloven, når denne kommune eller en anden offentlig myndighed har medvirket til, at borgeren har fået ophold i boformer efter §§ 107-110 og 192 i serviceloven, boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i almenboligloven, institutioner under sygehushæsenet, institutioner under Kriminalforsorgen eller boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med de forannævnte boformer m.v.

Serviceloven finder efter § 2, stk. 1, alene anvendelse for personer, der har lovligt ophold i Danmark. Dette betyder, at en person kun kan modtage hjælp og støtte efter serviceloven, hvis personen opholder sig lovligt i Danmark.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 9, stk. 3, nr. 3, i retssikkerhedsloven, hvoraf fremgår ”indkvarteringssteder under Udlændingestyrelsen”.

Den foreslåede ændring vil medføre, at en kommune også vedbliver at være handlekommune efter § 9, stk. 3, for en

borger i sager efter serviceloven og efter § 115, stk. 2 og 4, jf. § 105, stk. 2, i almenboligloven, når denne kommune eller en anden offentlig myndighed har medvirket til, at borgeren har fået ophold på et indkvarteringssted under Udlændingestyrelsen.

Den foreslåede ændring har til formål at sikre, at den kommune, der er beliggenhedskommune for et indkvarteringssted under Udlændingestyrelsen ikke bliver handlekommune for en person, der har lovligt ophold i Danmark, men som grundet tvivl om personens opholdsgrundlag får ophold på et sådant indkvarteringssted i en begrænset periode, hvorefter personen får behov for hjælp og støtte efter serviceloven og/eller § 115, stk. 2 og 4, jf. § 105, stk. 2, i almenboligloven.

Til nr. 2

§ 9 i retssikkerhedsloven vedrører handlekommunereglerne for voksne borgere. En borgers handlekommune skal yde hjælp og støtte til en borger og har som udgangspunkt finansieringsansvaret herfor. Efter § 9, stk. 1, 2. pkt., er handlekommunen den kommune, hvor borgeren bor eller sædvanligvis opholder sig. § 9, stk. 3, indeholder dog undtagelser hertil, således at en kommune vedbliver at være handlekommune for en borger i sager efter serviceloven og efter § 115, stk. 2 og 4, jf. § 105, stk. 2, i almenboligloven, når denne kommune eller en anden offentlig myndighed har medvirket til, at borgeren har fået ophold på en af de i § 9, stk. 3, nr. 1-4, i retssikkerhedsloven nævnte boformer m.v. Det drejer sig efter § 9, stk. 3, nr. 1-4, om boformer efter §§ 107-110 og 192 i serviceloven, boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i almenboligloven, institutioner under sygehusvæsenet, institutioner under Kriminalforsorgen eller boliger, boformer m.v. Efter § 9, stk. 3, nr. 5, i retssikkerhedsloven gælder denne regel også, når kommunen eller en anden offentlig myndighed har medvirket til at borgeren får ophold i en boform m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med de i § 9, stk. 3, nr. 1-4, nævnte boformer m.v.

Det foreslås, at henvisningen til nr. 1-4 i § 9, stk. 3, nr. 5, der med lovforslagets § 2, nr. 1, bliver til nr. 6, ændres til nr. 1-5.

Den foreslåede ændring skyldes, at det med lovforslagets § 2, nr. 1, foreslås at indsætte et nyt nummer som § 9, stk. 3, nr. 4, hvorved § 9, stk. 3, nr. 4 og 5, bliver nr. 5 og 6.

Den foreslåede ændring er således en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 2, nr. 1.

Til nr. 3

§ 9 c, stk. 6, i retssikkerhedsloven omhandler mellemkommunal refusion i såkaldte passivitetstilfælde. Det følger af § 9 c, stk. 6, 2. pkt., at handlekommunen har ret til refusion for udgifter til hjælp efter de love, der er nævnt i § 9 c, stk. 1, og efter barnets lov og barnets lov, når et barn eller en ung får ophold i et anbringelsessted, jf. § 43 i barnets lov, som følge af en tidligere handlekommunes beslutning

om hjemgivelse, når det er åbenbart, at beslutningen om hjemgivelse var ubegrundet.

Det foreslås, at den dobbelte henvisning til barnets lov i § 9 c, stk. 6, 2. pkt., i retssikkerhedsloven rettes, så ”og barnets lov” udgår.

Der er tale om en teknisk udbedring af en mangel.

Til nr. 4

Den nationale sikkerhedskonsulentordning blev etableret i 2018 som led i den satspuljefinansierede nationale handlingsplan fra 2016 om forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. For yderligere beskrivelse af ordningen henvises til afsnit 2.1.1 i de almindelige bemærkninger.

Sikkerhedskonsulenterne er kommunalt forankrede i en ansættelseskommune, hvorfra de yder rådgivning til både ansættelseskommunen samt øvrige kommuner, som måtte rette henvendelse til sikkerhedskonsulenten.

Sikkerhedskonsulenterne fra den nationale sikkerhedskonsulentordning yder generel, faglig rådgivning af fagpersoner og borgere om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol samt rådgivning i enkeltsager. Som led i den rådgivningen i enkeltsager kan sikkerhedskonsulenterne på handlekommunens anmodning koordinere rådgivningen på tværs af myndigheder og relevante aktører, eksempelvis på tværs af handlekommunen, barnet eller den unges skole eller uddannelsessted, opholdssted samt andre relevante aktører, som er i kontakt med det berørte barn eller den unge.

Sikkerhedskonsulenterne indgår endvidere i koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold, som har til formål at sikre et tæt samarbejde mellem aktører og myndigheder, som er relevante i konkrete sager om genopdragelsesrejser eller ufrivillige udlandsophold. Koordinationsenheden består af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, Udenrigsministeriet og Udlændingestyrelsen. Koordinationsenheden kan bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i sager om genopdragelsesrejser vedrørende børn og unge under 18 år og ufrivillige udlandsophold vedrørende borgere, der er fyldt 18 år, herunder yde rådgivning om risici ved udarbejdelse af risikovurderinger. En sag kan drøftes i koordinationsenheden, når en myndighed eller borger henvender sig til en sikkerhedskonsulent i den region, hvor borgeren har eller senest har haft folkeregisteradresse, Udlændingestyrelsen eller Udenrigsministeriet. For at koordinationsenheden kan drøfte den pågældende sag, skal der endvidere være tale om en dansk statsborger eller en borger, som har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark og i kraft heraf må formodes at have ret til ophold og indrejse i Danmark.

Kommunalbestyrelsens videregivelse af et barns, en ungs eller en voksens personoplysninger til en sikkerhedskonsulent og sikkerhedskonsulentens behandling af oplysningerne

er ikke reguleret i national lov, herunder i retssikkerhedsloven. Videregivelse og behandling af oplysningerne beror derfor på anvendelse af databeskyttelsesforordningens og databeskyttelseslovens generelle regler.

Samtykke fra en forældremyndighedsindehaver til videregivelse og behandling af et barns eller en ungs personoplysninger til en sikkerhedskonsulent kan som klart udgangspunkt ikke antages at udgøre et gyldigt hjemmelsgrundlag til behandling af barnets eller den unges personoplysninger, idet der må antages at foreligge et ulige forhold mellem kommunalbestyrelsen og forældremyndighedsindehaveren, som indebærer, at et samtykke fra forældremyndighedsindehaveren ikke normalt kan anses for at være afgivet frivilligt.

Hvorvidt et barn eller en ung selv kan afgive et gyldigt samtykke til videregivelse og behandling af egne personoplysninger afhænger af en konkret modenhedsvurdering. Persondataforordningen opstiller ikke et alderskriterium i forhold til anvendelse af samtykke som hjemmelsgrundlag efter forordningens artikel 6, stk. 1, litra a. Det følger af Datatilsynets vejledning om samtykke af maj 2021, at et barn på 15 år normalt vil være tilstrækkelig moden til at kunne give samtykke på egne vegne.

Hvis barnet eller den unge ikke vurderes at være moden nok til selv at give samtykke, kan kommunalbestyrelsen eller andre relevante myndigheder vurdere, om artikel 6, stk. 1, litra d, og artikel 9, stk. 2, litra c i databeskyttelsesforordningen finder anvendelse, fordi behandlingen er nødvendig af hensyn til at beskytte barnets eller den unges vitale interesser. Bestemmelserne kan ligeledes på baggrund af en konkret vurdering finde anvendelse for voksne, hvis det ikke er muligt at indhente samtykke fra den pågældende.

Såfremt betingelserne for at anvende artikel 6, stk. 1, litra d, eller artikel 9, stk. 2, litra c, ikke findes at være opfyldt, kan sikkerhedskonsulenterne alene bistå med generel og anonymiseret rådgivning.

Det foreslås, at der i retssikkerhedsloven under *overskriften* ”Videregivelse af oplysninger til sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning” indsættes to nye bestemmelser som §§ 11 g og 11 h.

Indsættelsen af den foreslåede overskrift i kapitel 3 a i retssikkerhedsloven vil bidrage til at skabe en bedre struktur og større læsevenlighed i kapitlet, idet overskriften vil afspejle indholdet i de bestemmelser, som med de i lovforslagets § 2, nr. 4, foreslåede bestemmelser i § 11 g og § 11 h vil fremgå under overskriften, og som vedrører videregivelse af oplysninger til sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning.

(§ 11 g)

Det foreslås med § 11 g, stk. 1, at indhenter en kommunalbestyrelse som led i behandlingen af en sag om negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller en genopdragelsesrejse rådgivning fra en sikkerhedskonsulent fra den nationale

sikkerhedskonsulentordning, jf. § 172 a, stk. 1 og 2, og § 172 b, stk. 1 og 2, i barnets lov, kan kommunalbestyrelsen uden samtykke videregive de nødvendige oplysninger, herunder om barnets eller den unges rent private forhold, til sikkerhedskonsulenten.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at den kommune, som sikkerhedskonsulenten er indlånt til (indlånskommunen) vil få hjemmel i retssikkerhedsloven til uden samtykke at videregive nødvendige oplysninger, herunder oplysninger af rent privat karakter, som vil være omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, til en sikkerhedskonsulent, såfremt kommunalbestyrelsen måtte vurdere, at der vil være behov for at indhente specialiseret rådgivning fra en sikkerhedskonsulent i en konkret sag om negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller en genopdragelsesrejse.

Nødvendige oplysninger vil omfatte oplysninger, der vil være relevante for den konkrete sag, og som vil være nødvendige for, at sikkerhedskonsulenten vil kunne yde fyldestgørende rådgivning eller udarbejde en fyldestgørende risikovurdering. Det vil eksempelvis kunne dreje sig om børnefaglige undersøgelser eller anden relevant historik på en eventuelt eksisterende sag i barnets eller den unges handlekommune. Nødvendige oplysninger vil også kunne omfatte oplysninger, som et barn eller en ung selv måtte oplyse om under en samtale.

Adgangen for sikkerhedskonsulentens ansættelseskommune til at videregive nødvendige personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, til sikkerhedskonsulenten følger af ansættelsesforholdet.

Bestemmelsen henviser til rådgivning efter de i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede bestemmelser i §§ 172 a og 172 c i barnets lov, som omfatter en beskrivelse af sikkerhedskonsulentordningen og sikkerhedskonsulenternes beføjelser samt en beskrivelse af koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold.

Forslaget vil betyde, at barnets eller den unges handlekommune vil kunne videregive barnets eller den unges personoplysninger til en sikkerhedskonsulent, uden at dette vil kræve samtykke fra barnet, den unge eller forældremyndighedsindehaveren.

Det bemærkes, at § 18 i barnets lov vil finde anvendelse. Det vil betyde, at såfremt kommunalbestyrelsen ved en screening efter § 18, stk. 1, i barnets lov måtte være blevet bekendt med, at der vil kunne være tale om en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol, vil kommunalbestyrelsen have pligt til at foretage en risikovurdering, inden barnets eller den unges forældre og netværk inddrages i sagen.

Med den foreslåede § 11 g, stk. 1, i retssikkerhedsloven vil der blive etableret hjemmel til, at en indlånskommune vil kunne videregive nødvendige oplysninger til en sikkerhedskonsulent, som er ansat i en anden kommune.

Det bemærkes endvidere, at databeskyttelseslovens § 22

ligeledes vil finde anvendelse. Det betyder, at den dataansvarlige, herunder både ansættelseskommunen og den kommune, som sikkerhedskonsulenten er indlånt til, vil kunne undlade at efterleve databeskyttelsesforordningens krav i artikel 13, stk. 1-3 (oplysningspligt ved indsamling af personoplysninger hos den registrerede), artikel 14, stk. 1-4 (oplysningspligt hvis personoplysninger ikke er indsamlet hos den registrerede), artikel 15 (indsigtsret) og artikel 34 (underretning ved brud på datasikkerhed), hvis den registreredes interesse i oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv.

Det vil betyde, at en myndighed vil kunne undlade at opfylde de ovenstående forpligtelser over for en registreret, såfremt afgørende hensyn til private interesser findes at skulle vægte tungere end hensynet til den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne. Et familiemedlem eller andre vil i databeskyttelsesretlig forstand være en ”registreret”, hvis dennes oplysninger indgår i sagen. Der vil eksempelvis kunne være et afgørende hensyn at tage til et barn eller en ung, som er udsat for negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt, i forhold til at undgå at eskalere kontrollen eller konflikten ved eksempelvis, at et familiemedlem får kendskab til sagen eller visse oplysninger i sagen.

Når den berørte unge er fyldt 18 år vil det være nødvendigt at indhente et samtykke fra den berørte unge, før kommunalbestyrelsen vil kunne videregive den pågældendes oplysninger til en sikkerhedskonsulent, og før sikkerhedskonsulenten vil kunne behandle disse oplysninger. Det vil være handlekommunen, som vil være ansvarlig for at indhente samtykket.

Det foreslås med § 11 g, stk. 2, at sikkerhedskonsulenter kan uden samtykke behandle nødvendige oplysninger om et barns eller en ungs rent private forhold i sager, der behandles efter de i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede bestemmelser i §§ 172 a og 172 c i barnets lov.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at sikkerhedskonsulenten vil få hjemmel i retssikkerhedsloven til at kunne behandle de nødvendige oplysninger om barnet eller den unge, herunder også oplysninger som vil være omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, (følsomme oplysninger) som kommunalbestyrelsen (indlånskommunen) måtte videregive til sikkerhedskonsulenten med hjemmel i bestemmelsens stk. 1 som led i kommunalbestyrelsens indhentning af rådgivning fra sikkerhedskonsulenten. Med forslaget vil sikkerhedskonsulenten således på kommunalbestyrelsens anmodning kunne behandle de nødvendige personoplysninger om et barn eller en ung, som måtte have relevans for sikkerhedskonsulentens rådgivning, herunder oplysninger af relevans for udarbejdelse af en eventuel risikovurdering i sagen.

Sikkerhedskonsulenten vil med den foreslåede § 11 g, stk. 2, kunne behandle de oplysninger, som indlånskommunen

måtte videregive til sikkerhedskonsulenten med hjemmel i den foreslåede § 11 g, stk. 1, i retssikkerhedsloven. Med den foreslåede § 11 g, stk. 2, vil sikkerhedskonsulentens ansættelseskommune i kraft af denne hjemmel kunne behandle og opbevare personoplysninger om de kommuners borgere, som ansættelseskommunen udlåner sikkerhedskonsulenten til. Sikkerhedskonsulenten vil, når den pågældende bistår med rådgivning i en konkret sag i en indlånskommune, kunne arbejde med sagen i sin ansættelseskommunes it-systemer, som sikkerhedskonsulenten sædvanligvis benytter sig af ved behandlingen af en sag i sin ansættelseskommune. Dette vil være muligt som følge af den i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede § 12 d, stk. 1, 2. pkt., i serviceloven, og den i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede § 172 b, 2. pkt., hvorefter sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune skal stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol, genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold, og ansættelseskommunen derved bliver selvstændigt dataansvarlig for de konkrete oplysninger, sikkerhedskonsulenten måtte behandle som led i sit arbejde, når sikkerhedskonsulenten bistår andre kommuner end sin ansættelseskommune med rådgivning.

Det bemærkes, at sikkerhedskonsulentens ansættelseskommune i kraft af at være dataansvarlig for de oplysninger, som sikkerhedskonsulenten behandler om en indlånskommunes borgere, vil skulle sikre sig, at ansættelseskommunen selv samt sikkerhedskonsulenten efterlever databeskyttelsesforordningens regler ved behandling af indlånskommunens borgeres personoplysninger.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke medføre dataretlige forpligtelser for ansættelseskommunen ud over de forpligtelser, som ansættelseskommunen allerede har som dataansvarlig ved behandling af personoplysninger på kommunens egne borgere. Det bemærkes hertil, at det vil være op til den enkelte ansættelseskommune, inden for gældende regler herom, at vurdere, hvor længe ansættelseskommunen ønsker at opbevare de pågældende oplysninger, efter at sikkerhedskonsulenten har afsluttet sin rådgivning i den konkrete sag i den kommune, sikkerhedskonsulenten har været indlånt til.

Forslaget vil ikke medføre øvrige forpligtelser for ansættelseskommunen i forhold til indlånskommunen. Indlånskommunen vedbliver således med under hele forløbet at være handlekommune over for barnet eller den unge i medfør af retssikkerhedslovens § 9 a, samt over for en voksen borger i medfør af § 9, i retssikkerhedsloven, når indlånskommunen modtager rådgivning fra en sikkerhedskonsulent med hjemmel i de i lovforslagets § 1, nr. 2, og § 3, nr. 8, foreslåedes bestemmelser i § 12 d, stk. 1, i serviceloven og § 172 b, stk. 1, i barnets lov.

Indlånskommunen, som også selv er dataansvarlig for egne borgeres personoplysninger, vil ligeledes skulle sikre sig, at sikkerhedskonsulenten efterlever databeskyttelsesforordningens regler ved behandling af indlånskommunens borgeres personoplysninger. Databeskyttelsesforordningens

principper for behandling af personoplysninger i medfør af artikel 5 vil som normalt finde anvendelse på sikkerhedskonsulentens behandling af barnets eller den unges personoplysninger. Det vil blandt andet betyde, at sikkerhedskonsulenten ikke vil kunne opbevare identificerbare personoplysninger længere tid end nødvendigt til de formål, hvortil oplysningerne vil blive behandlet, samt at sikkerhedskonsulenten vil skulle opbevare personoplysningerne sikkert.

For en nærmere beskrivelse af den dataretlige betydning af forslaget henvises til lovforslagets afsnit 3 om forholdet til databeskyttelsesreglerne.

Det foreslås med § 11 g, stk. 3, at sikkerhedskonsulenter kan i forbindelse med rådgivning i sager omfattet af de i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede bestemmelser i § 172 a, stk. 1 og 2, og § 172 c, stk. 1 og 2, i barnets lov, videregive de oplysninger om barnet eller den unge, som sikkerhedskonsulenten som led i sit arbejde behandler efter stk. 2, til den kommune, som sikkerhedskonsulenten er udlånt til.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at sikkerhedskonsulenten vil få hjemmel i retssikkerhedsloven til at videregive de oplysninger om barnet eller den unge, som sikkerhedskonsulenten som led i sit arbejde behandler, til den indlånskommune, som sikkerhedskonsulenten rådgiver i medfør af den i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede bestemmelse i § 172 b, stk. 1, i barnets lov.

Bestemmelsen henviser til rådgivning efter de i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede bestemmelser i §§ 172 a og 172 c i barnets lov, som regulerer sikkerhedskonsulentordningen og sikkerhedskonsulenternes beføjelser samt koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold.

Når den berørte unge er fyldt 18 år, vil det være nødvendigt at indhente et samtykke fra den pågældende, før sikkerhedskonsulenten kan videregive den pågældendes oplysninger til indlånskommunen.

(§ 11 h)

Det foreslås med § 11 h, stk. 1, at indhenter en kommunalbestyrelse som led i behandlingen af en sag om negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller et ufrivilligt udlandsophold rådgivning fra en sikkerhedskonsulent fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. de i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede bestemmelser i § 12 c, stk. 1, og § 12 e, stk. 1, i serviceloven, kræves samtykke fra den berørte borger til videregivelse af de nødvendige oplysninger om borgeren til sikkerhedskonsulenten. Opholder den berørte borger sig i udlandet, og er det ikke muligt at indhente et samtykke fra den pågældende, og er der grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, kan kommunalbestyrelsen uden borgerens samtykke videregive oplysningerne, herunder oplysninger om borgerens rent private forhold, til sikkerhedskonsulenten.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at kommunalbesty-

relsen som udgangspunkt vil skulle indhente samtykke fra den berørte borger til videregivelse af de nødvendige oplysninger vedrørende borgeren til sikkerhedskonsulenten, såfremt kommunalbestyrelsen som led i behandlingen af en sag om negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller et ufrivilligt udlandsophold ønsker at indhente rådgivning fra en sikkerhedskonsulent fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. de i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede bestemmelser i § 12 c, stk. 1, og § 12 e, stk. 1, i serviceloven.

Med den foreslåede § 11 h, stk. 1, 2. pkt., i retssikkerhedsloven, vil der blive etableret hjemmel til, at en indlånskommune vil kunne videregive nødvendige oplysninger til en sikkerhedskonsulent, som er ansat i en anden kommune, såfremt det ikke vil være muligt at indhente et samtykke fra den pågældende borger, og der vil være grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt.

I sager, hvor det ikke er muligt at indhente samtykke fra den berørte borger, fordi den pågældende opholder sig i udlandet, og der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, vil forslaget således betyde, at borgerens handlekommune, jf. § 9 i retssikkerhedsloven, uden samtykke kan videregive de nødvendige oplysninger, herunder oplysninger om borgerens rent private forhold, til sikkerhedskonsulenten. Med forslaget vil der blive indført en undtagelse til udgangspunktet om, at der skal indhentes samtykke fra den berørte borger til videregivelse af den pågældendes personoplysninger. Bestemmelsen vil alene finde anvendelse i de situationer, hvor en borger grundet et ufrivilligt udlandsophold er ude af stand til at give sit samtykke til videregivelse og behandling af den pågældendes oplysninger. Der vil eksempelvis være grund til at tro, at et udlandsophold er ufrivilligt, hvis den pågældende borger forud for udlandsopholdet har betroet sig til en sagsbehandler eller en sikkerhedskonsulent om sin situation, og at det, den pågældende har fortalt, vil kunne give anledning til at mistænke, at der pågår en æresrelateret konflikt, eller at den pågældende er udsat for negativ social kontrol, og der derfor kan være en risiko for, at den pågældende borger befinder sig ufrivilligt i udlandet. Undtagelsen vil alene kunne finde anvendelse i de sager, hvor den berørte borger er dansk statsborger eller har eller haft en gyldig opholdstilladelse i Danmark og i kraft heraf kan have ret til indrejse og ophold i Danmark.

Det vil være borgerens handlekommune, som vil være ansvarlig for at undersøge, om borgeren er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark og i kraft heraf kan have ret til indrejse og ophold i Danmark. Det vil ligeledes være handlekommunen, som er ansvarlig for at vurdere og afsøge, om det vil være muligt at indhente et samtykke samt foretage vurderingen af, om der vil være grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt.

Med forslaget vil borgerens samtykke til, at sikkerhedskonsulenten kan behandle den pågældendes personoplysninger i regi af koordinationsenheden endvidere som udgangspunkt være påkrævet. I sager, hvor det ikke er muligt at indhente samtykke fra den berørte borger, fordi den pågældende op-

holder sig i udlandet, og der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, vil forslaget betyde, at sikkerhedskonsulenten ligeledes her uden samtykke vil kunne behandle de nødvendige oplysninger, som kommunalbestyrelsen videregiver til sikkerhedskonsulenten, herunder oplysninger om borgerens rent private forhold.

Det vil være handlekommunen i medfør af § 9 i retssikkerhedsloven, som vil være ansvarlig for at vurdere og afsøge, om det er muligt at indhente et samtykke til videregivelse af personoplysningerne og vurdere, om der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt.

Bestemmelsen vil alene have relevans for de kommuner, der vil være at betragte som indlånskommuner, det vil sige alle andre kommuner end ansættelseskommunerne. For disse kommuner vil forslaget betyde, at de som handlekommune for borgeren vil skulle tage kontakt til den berørte borger med henblik på at afklare, om den berørte borger vil give sit samtykke til, at kommunalbestyrelsen kan videregive den pågældende borgeres personoplysninger til sikkerhedskonsulenten.

En sikkerhedskonsulent, som virker i sin ansættelseskommune, vil i kraft af sit ansættelsesforhold kunne modtage de oplysninger, som ansættelseskommunen som myndighed har hjemmel til at behandle, og sikkerhedskonsulenten vil selv kunne tage kontakt til den berørte borger med henblik på at afklare, om den berørte borger vil give sit samtykke til, at sikkerhedskonsulenten kan behandle den pågældendes oplysninger i en konkret sag. Dette vil følge af den foreslåede bestemmelse i § 11 h, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke medføre dataretlige forpligtelser for ansættelseskommunen ud over de forpligtelser, som ansættelseskommunen allerede har som dataansvarlig ved behandling af personoplysninger på kommunens egne borgere.

Forslaget vil ikke medføre øvrige forpligtelser for ansættelseskommunen i forhold til indlånskommunen. Indlånskommunen vedbliver således med under hele forløbet at være handlekommune over for barnet eller den unge i medfør af retssikkerhedslovens § 9 a, samt over for en voksen borger i medfør af § 9 i retssikkerhedsloven, når indlånskommunen modtager rådgivning fra en sikkerhedskonsulent med hjemmel i de i lovforslagets § 1, nr. 2, og § 3, nr. 8, foreslåedes bestemmelser i § 12 d, stk. 1, i serviceloven og § 172 b, stk. 1, i barnets lov.

Det foreslås med § 11 h, stk. 2, at sikkerhedskonsulenterne på baggrund af et samtykke fra den berørte borger kan behandle nødvendige oplysninger om borgerens rent private forhold i sager omfattet af § 12 c, stk. 1, og § 12 e, stk. 1, i serviceloven. Opholder den berørte borger sig i udlandet, og er det ikke muligt at indhente et samtykke fra den pågældende, og er der grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, kan sikkerhedskonsulenten uden borgerens samtykke behandle oplysningerne som nævnt i 1. pkt.

Forslaget vil betyde, at der for voksne borgere som udgangspunkt vil gælde et krav om, at den berørte borger selv skal give sit samtykke til, at sikkerhedskonsulenten kan behandle borgerens personoplysninger. I sager, hvor det ikke er muligt at indhente samtykke fra den berørte borger, fordi den pågældende opholder sig i udlandet, og der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, vil forslaget ligesom efter den foreslåede bestemmelse i stk. 1, betyde, at sikkerhedskonsulenten uden samtykke kan behandle de nødvendige oplysninger, herunder om borgerens rent private forhold. Med forslaget vil borgerens samtykke til, at sikkerhedskonsulenten kan behandle den pågældendes personoplysninger i regi af koordinationsenheden endvidere som udgangspunkt være påkrævet. I sager, hvor det ikke er muligt at indhente samtykke fra den berørte borger, fordi den pågældende opholder sig i udlandet, og der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, vil forslaget betyde, at sikkerhedskonsulenten ligeledes her uden samtykke vil kunne behandle de nødvendige oplysninger, som kommunalbestyrelsen videregiver til sikkerhedskonsulenten, herunder om borgerens rent private forhold.

Det vil være handlekommunen i medfør af § 9 i retssikkerhedsloven, som vil være ansvarlig for at vurdere og afsøge, om det er muligt at indhente et samtykke til videregivelse af personoplysningerne, og vurdere, om der er grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt.

Sikkerhedskonsulenten vil med den foreslåede § 11 h, stk. 2, kunne behandle de oplysninger, som indlånskommunen måtte videregive til sikkerhedskonsulenten med hjemmel i den foreslåede § 11 h, stk. 1, i retssikkerhedsloven. Med den foreslåede § 11 g, stk. 2, vil sikkerhedskonsulentens ansættelseskommune i kraft af denne hjemmel kunne behandle og opbevare personoplysninger om de kommuners borgere, som ansættelseskommunen udlåner sikkerhedskonsulenten til. Sikkerhedskonsulenten vil, når den pågældende bistår med rådgivning i en konkret sag i en indlånskommune, kunne arbejde med den konkrete sag i sin ansættelseskommunes it-systemer, som sikkerhedskonsulentens sædvanligvis benytter sig af ved behandlingen af en sag i sin ansættelseskommune. Dette vil være muligt som følge af den i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede § 12 d, stk. 1, 2. pkt., i serviceloven, og den i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede § 172 b, 2. pkt., hvorefter sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune skal stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol, genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold, og ansættelseskommunen derved bliver selvstændigt dataansvarlig for de konkrete oplysninger, sikkerhedskonsulenten måtte behandle som led i sit arbejde, når sikkerhedskonsulenten bistår andre kommuner end sin ansættelseskommune med rådgivning.

Det foreslås med § 11 h, stk. 3, at sikkerhedskonsulenter kan i forbindelse med rådgivning i sager omfattet af § 12 c, stk. 1, og § 12 e, stk. 1, i serviceloven, på baggrund af den berørte borgers samtykke videregive de oplysninger om borgerens rent private forhold, som sikkerhedskonsulenten

som led i sit arbejde behandler efter stk. 2, til den kommune, som sikkerhedskonsulent er udlånt til.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at det vil kræve samtykke fra den berørte borger, hvis sikkerhedskonsulent skal kunne videregive de oplysninger om borgeren, som sikkerhedskonsulent som led i sit arbejde behandler, til den kommune, som sikkerhedskonsulent er udlånt til (indlånskommunen), og som sikkerhedskonsulent rådgiver. Det vil være sikkerhedskonsulent, som vil skulle indhente samtykket fra borgeren, inden sikkerhedskonsulent videregiver oplysningerne om borgeren til indlånskommunen.

Bestemmelsen henviser til rådgivning efter de i lovforslagets § 1, nr. 2, foreslåede bestemmelser i § 12 c, stk. 1, og § 12 e, stk. 1, i serviceloven, som omfatter en beskrivelse af sikkerhedskonsulentordningen og sikkerhedskonsulenternes beføjelser samt en beskrivelse af koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.1 og 2.2.

Til nr. 5

Det fremgår af § 19, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at børne- og ungeudvalget i en kommune består af to medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, en byretsdommer, der udpeges af retspræsidenten i retskredsen og to pædagogisk-psykologisk sagkyndige, der udpeges af Familieretshuset for en periode, som svarer til den kommunale valgperiode. Det fremgår af stk. 2, at der desuden vælges og udpeges en stedfortræder for hvert medlem, og at stedfortræderen indkaldes til møde, når medlemmet er forhindret i at deltage. Det fremgår af stk. 3, at de pædagogisk-psykologisk sagkyndige medlemmer ikke kan deltage i behandling af andre sager vedrørende samme person eller familie inden for den offentlige forvaltning, herunder behandling af sager i Familieretshuset og klagesager.

Det fremgår af § 142, stk. 4, i barnets lov, at mindst fire ud af børne- og ungeudvalgets fem medlemmer skal stemme for vedtagelse af afgørelser efter § 142, stk. 1. Dog træffes afgørelser om flytning af et barn eller en ung fra et privat familieplejeforhold efter § 142, stk. 4, ved almindelig stemmeflerhed.

Det foreslås, at det i § 19, stk. 2, i retssikkerhedsloven indsættes som 2.-4. pkt., at kommunalbestyrelsen i kommuner med 55.000 indbyggere og derover kan beslutte, at der udpeges to stedfortrædere for hvert medlem af børne- og ungeudvalget, at borgerrepræsentationen i Københavns Kommune kan beslutte, at der udpeges tre stedfortrædere for hvert medlem af børne- og ungeudvalget, og at indbyggertallet i 2. pkt. opgøres pr. 1. juli i de år, hvor der er valg til kommunalbestyrelsen, og gælder for hele den efterfølgende kommunale valgperiode.

Formålet med den foreslåede ændring er at sikre, at de befolkningsmæssigt største kommuner, som må antages at

have flere sager, der skal behandles i børne- og ungeudvalget end de mindre kommuner, kan stille beslutningsdygtige børne- og ungeudvalg, der kan træffe afgørelse i de mest indgribende sager på børneområdet, jf. § 142 i barnets lov.

Den enkelte kommunalbestyrelse i kommuner med 55.000 indbyggere og derover, der omtrent udgør en tredjedel af landets kommuner, vil med forslaget skulle tage stilling til, om der i kommunen vurderes at være behov for at have to stedfortrædere for hvert medlem af børne- og ungeudvalget for at sikre et robust og beslutningsdygtigt børne- og ungeudvalg. Indbyggertallet vil skulle opgøres pr. 1. juli i de år, hvor der er valg til kommunalbestyrelsen og vil gælde for hele den efterfølgende kommunale valgperiode. Tilsvarende vil borgerrepræsentationen i Københavns Kommune skulle tage stilling til, om der vil skulle udpeges tre stedfortrædere for medlemmerne af børne- og ungeudvalget, Københavns Kommune har på grund af det omfattende antal sager, der behandles i udvalget i kommunen, efter ansøgning tilladelse hertil i dag.

I det omfang den enkelte kommunalbestyrelse, der er omfattet af forslaget, beslutter, at der skal udpeges flere stedfortrædere for medlemmerne af udvalget, vil kommunen på baggrund af kommunalbestyrelsens beslutning være forpligtet til orientere henholdsvis retspræsidenten for byretten og Familieretshuset om beslutningen, med henblik på at der udpeges yderligere stedfortrædere til børne- og ungeudvalget i kommunen.

Det forudsættes, at udmøntningen af de foreslåede regler vil ske i overensstemmelse med reglerne om vederlæggelse af stedfortrædere i børne- og ungeudvalget i vederlagsbekendtgørelsen.

Reglen om vederlag til stedfortrædere i børne- og ungeudvalget findes i vederlagsbekendtgørelsens § 9, hvorefter det fastsættes udvalgsvederlag til kommunalbestyrelsesmedlemmer, der indkaldes som stedfortrædere til at møde i børne- og ungeudvalget, jf. § 19, stk. 2, i retssikkerhedsloven, ydes forholdsmæssigt på grundlag af næstformandens vederlag for den periode, hvor den pågældende er medlem af udvalget. Kommunalebestyrelsen kan dog beslutte, at vederlæggelsen pr. mødedag uanset eller afhængig af mødets længde ikke kan udgøre mindre end diætsatsen i vederlagsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, 1. og 2. pkt. eller 3. pkt.

Både de kommuner, der foreslås omfattet af forslaget, og de øvrige kommuner vil fortsat have mulighed for at søge social- og boligministeren om dispensation fra reglerne om stedfortrædere, hvis den enkelte kommune har et betydeligt antal sager, der skal behandles i børne- og ungeudvalget, og oplever vanskeligheder i forhold til at kunne stille et beslutningsdygtigt udvalg. Forslaget forventes dog at kunne nedbringe behovet for dispensationer og vil dermed kunne lette kommunernes sekretariatsarbejde i forhold til børne- og ungeudvalget samt Social-, Bolig- og Ældreministeriets arbejde med at behandle spørgsmål og ansøgninger om dispensation.

Forslaget vil skulle ses i sammenhæng med forslagene i § 2, nr. 6 og 8, som ligeledes vil kunne bidrage til at sikre, at der kan stilles et beslutningsdygtigt børne- og ungeudvalg i de enkelte kommuner, herunder mindske behovet for at skulle omberamme møder for at sikre et beslutningsdygtigt børne- og ungeudvalg.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2 og 2.4.3.

Til nr. 6

Det fremgår af § 19, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at børne- og ungeudvalget i en kommune består af to medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, en byretsdommer, der udpeges af retspræsidenten i retskredsen og to pædagogisk-psykologisk sagkyndige, der udpeges af Familieretshuset for en periode, som svarer til den kommunale valgperiode. Det fremgår af stk. 2, at der desuden vælges og udpeges en stedfortræder for hvert medlem, og at stedfortræderen indkaldes til møde, når medlemmet er forhindret i at deltage. Det fremgår af stk. 3, at de pædagogisk-psykologisk sagkyndige medlemmer ikke kan deltage i behandling af andre sager vedrørende samme person eller familie inden for den offentlige forvaltning, herunder behandling af sager i Familieretshuset og klagesager.

Det fremgår af § 142, stk. 4, i barnets lov, at mindst fire ud af børne- og ungeudvalgets fem medlemmer skal stemme for vedtagelse af afgørelser efter § 142, stk. 1. Dog træffes afgørelser om flytning af et barn eller en ung fra et privat familieplejeforhold jf. § 142, stk. 4, ved almindelig stemmeflerhed.

Det foreslås, at det i § 19 som *stk. 3* indsættes, at er et medlem efter stk. 1, nr. 1, der er valgt af kommunalbestyrelsen, eller et sådant medlems stedfortræder efter stk. 2 forhindret i at deltage i et møde, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at en stedfortræder for det andet kommunalbestyrelsesmedlem indkaldes til at deltage i mødet.

Det foreslås videre, at det i § 19 som *stk. 4* indsættes, at er et sagkyndigt medlem efter stk. 1, nr. 3, eller et sådant medlems stedfortræder efter stk. 2 forhindret i at deltage i et møde, kan kommunalbestyrelsen indkalde en stedfortræder for det andet sagkyndige medlem til at deltage i mødet.

Forslaget har til formål generelt at bidrage til at sikre, at kommunerne kan stille et beslutningsdygtigt børne- og ungeudvalg ved at skabe mulighed for fleksibilitet i forhold til brug af stedfortrædere i udvalget.

Forslaget om et nyt § 19, stk. 3, vil indebære, at kommunalbestyrelsen i den enkelte kommune vil skulle tage stilling til, om man lokalt ønsker at kunne gøre brug af muligheden for at 'krydse' stedfortrædere for de to medlemmer, der er udpeget blandt medlemmerne af kommunalbestyrelsen, i forbindelse med et møde i børne- og ungeudvalget. Beslutning herom vil skulle træffes af kommunalbestyrelsen og vil kunne træffes generelt. Det vil sige, at beslutningen vil være

gældende indtil der træffes en ny beslutning i kommunalbestyrelsen eller til udgangen af valgperioden.

Forslaget om et nyt § 19, stk. 4, vil indebære, at kommunen kan beslutte at indkalde en stedfortræder for det andet sagkyndige medlem, så stedfortræderen eller stedfortræderne for de særligt sagkyndige medlemmer af børne- og ungeudvalget dermed vil kunne 'krydses', såfremt det er nødvendigt for at kunne stille et beslutningsdygtigt børne- og ungeudvalg, herunder for at undgå habilitetsproblemer for det enkelte medlem eller en anden stedfortræder. En sådan beslutning vil kunne træffes generelt og beslutningen vil kunne delgeres, men det vil som udgangspunkt være den udpegede stedfortræder for det enkelte pædagogisk-psykologisk sagkyndige medlem, der indkaldes til møder i udvalget, hvor medlemmet ikke kan deltage. Det vil kun være i de tilfælde, hvor stedfortræderen eller stedfortræderne ikke kan deltage i et konkret møde, at det andet pædagogisk-psykologisk sagkyndige medlems stedfortræder indkaldes.

Det forudsættes i forhold til kommunalbestyrelsesmedlemmerne i udvalget, at udmøntningen af de foreslåede regler vil ske i overensstemmelse med reglerne om vederlæggelse af stedfortrædere i børne- og ungeudvalget i vederlagsbekendtgørelsen.

Forslaget vurderes i lighed med den foreslåede ændring i § 2, nr. 5, at indebære øget fleksibilitet og bedre muligheder for kommunerne i forhold til at kunne stille et beslutningsdygtigt børne- og ungeudvalg i de enkelte kommuner og herved mindske ressourceforbruget for kommunerne til sekretariatsarbejdet med børne- og ungeudvalgene herunder til at omberamme møder i udvalget.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2 og 2.4.3 og til bemærkningerne til § 2, nr. 5.

Til nr. 7

Det fremgår af § 20 i retssikkerhedsloven, at børne- og ungeudvalget i kommunen selv vælger sin formand og næstformand blandt de medlemmer, der er valgt af kommunalbestyrelsen. I bestemmelsens stk. 2 er der fastsat nærmere regler for dommerens opgaver i udvalget, herunder om dommerens adgang til at forlange at der optages et retsligt forhør efter retsplejelovens § 1018.

Det fremgår af § 143 i barnets lov, at formanden og i dennes fravær næstformanden for børne- og ungeudvalget kan træffe foreløbige afgørelser, som af hensyn til barnets eller den unges øjeblikkelige behov ikke kan afvente, at sagen behandles i børne- og ungeudvalget. Adgangen til at træffe sådanne foreløbige afgørelser omfatter en række nærmere angivne bestemmelser i barnets lov og voksenansvarsloven, herunder afgørelser om anbringelse uden samtykke, anbringelse på sikrede afdelinger og institutioner og afgørelser om brev- og telefonkontrol under en anbringelse.

Det foreslås, at der i § 20, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes en henvisning til 2. og 3. pkt. og at det som *nyt 2. pkt.* indsættes, at

borgerrepræsentationen i Københavns Kommune kan beslutte, at op til i alt tre personer udnævnes til næstformænd for børne- og ungeudvalget i kommunen. Det foreslås videre, at det som nyt. 3. pkt. indsættes, at næstformændene efter 2. pkt. vælges blandt de valgte medlemmer af borgerrepræsentationen, jf. § 19, stk. 1, nr. 1, og stk. 2.

Bestemmelsen har til formål at sikre, at opgavebyrden og honoreringen for det arbejde, der er forbundet hermed, kan udbredes til en kreds på op til tre næstformænd, der herved vil kunne dele ansvaret for de opgaver, der er forbundet med at være næstformand for børne- og ungeudvalget. Bestemmelsen har samtidig til formål at sikre, at det også i Københavns Kommune er muligt at sikre, at enten formanden eller en næstformand i kommunen er tilgængelig og dermed kan træffe foreløbige afgørelser, som ikke kan afvente, at sagen behandles i børne- og ungeudvalget på grund af barnets eller den unges øjeblikkelige behov for støtte.

Bestemmelsen vil indebære, at i de tilfælde, hvor borgerrepræsentationen beslutter at anvende muligheden for flere næstformænd i børne- og ungeudvalget i Københavns Kommune, vil udvalget ud over valg af formand skulle tage stilling til, hvilke personer der skal vælges til næstformænd for udvalget. Valget vil skulle ske blandt de personer, som er valgt blandt medlemmerne af borgerrepræsentationen i Københavns Kommune, jf. reglerne i retssikkerhedslovens § 19, stk. 1, nr. 1, og stk. 2. Det vil sige, at op til to af de udpegede stedfortrædere for udvalget i Københavns Kommune vil få titel og funktion som næstformænd for udvalget og vil kunne indgå i en fast rotationsordning i planlægningen af møder i udvalget.

Det vil være op til borgerrepræsentationen at beslutte, om kommunen ønsker at benytte sig af adgangen til at udpege tre næstformænd. Bestemmelsen vil endeligt indebære, at kommunen vil skulle tage stilling til fordelingen af honoraret til næstformændene inden for kommunens samlede økonomiske ramme herfor.

Det forudsættes, at udmøntningen af de foreslåede regler vil ske i overensstemmelse med reglerne om vederlæggelse af stedfortrædere i børne- og ungeudvalget i vederlagsbekendtgørelsen

Bestemmelsen vil videre indebære, at der i Københavns Kommune vil kunne være op til fire personer, dvs. formanden for udvalget og de op til tre næstformænd, der vil kunne træffe foreløbige afgørelser efter reglerne i § 143 i barnets lov. Bestemmelsen vil ikke indebære, at mere end fem udvalgsmedlemmer vil kunne deltage i et konkret møde. Der vil således alene kunne deltage én næstformand eller en stedfortræder for denne på et møde i børne- og ungeudvalget.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2 og 2.4.3, og til bemærkningerne til § 2, nr. 5.

Til nr. 8

Det fremgår af § 21 i retssikkerhedsloven, at social og boligministeren fastsætter en forretningsorden for børne- og ungeudvalgets arbejde. Det fremgår også, at social- og boligministeren i forretningsordenen er bemyndiget til at dispensere for kravet i retssikkerhedslovens § 19 om, at der for hvert medlem udpeges én stedfortræder. Det er videre fastsat, at indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter regler om vederlag til formanden og de øvrige medlemmer, der er valgt af kommunalbestyrelsen.

Det fremgår af § 1, stk. 5, i bekendtgørelse om forretningsorden for børn og unge-udvalgene, at social- og boligministeren efter ansøgning kan godkende, at der udpeges mere end en stedfortræder for hvert medlem af udvalget. Adgangen til at udpege stedfortrædere blev indført med lov nr. 466 af 31. maj 2000.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.1.

Det foreslås, at det i § 21, stk. 1, 1. pkt., i retssikkerhedsloven om social- og boligministerens adgang til at fastsætte en forretningsorden indsættes, at forretningsordenen kan omfatte regler om valg af formand og næstformand ved stemmelighed, udpegning af nye medlemmer eller midlertidige stedfortrædere ved længerevarende fravær eller et medlems udtræden samt om virtuel deltagelse i møder i helt særlige tilfælde.

Formålet med den foreslåede ændring er at sikre klare regler for valg af formand og næstformand for udvalget. Formålet er desuden dels at styrke kommunernes generelle muligheder for at stille et beslutningsdygtigt børne- og ungeudvalg, herunder også når et eller flere medlemmer eller deres udpegede stedfortræder eller stedfortrædere må melde forfald til et møde i udvalget på grund af længerevarende sygdom, barsel eller anden form for orlov, eller når et medlem eller en udpeget stedfortræder eksempelvis på grund af egen eller nære pårørendes alvorlige eller langvarige sygdom ønsker at udtræde af udvalget.

Forslaget vil indebære, at social- og boligministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om, hvad der vil skulle forstås ved længerevarende fravær, som vil kunne medføre adgang for kommunen til at udpege en midlertidig stedfortræder for et medlem eller en stedfortræder for udvalget. Bestemmelsen foreslås udmøntet således, at der vil skulle være tale om et forventet fravær på mere end 12 sammenhængende uger, idet det fortsat vil være intentionen at sikre, at de enkelte medlemmer og stedfortrædere opnår den fornødne viden og erfaring med behandling af de sager, der forelægges børne- og ungeudvalget til indstilling eller afgørelse.

Forslaget vil videre indebære, at social- og boligministeren vil kunne fastsætte nærmere regler i forretningsordenen for børne- og ungeudvalget om valg af formand og næstformand ved stemmelighed. Bestemmelsen forventes udmøntet således, at hvis det efter to afstemninger i børne- og ungeudvalget ikke har været muligt at vælge en formand og

næstformand for udvalget blandt de medlemmer, der er valgt blandt medlemmerne af kommunalbestyrelsen, vil valg af formand og næstformand skulle ske ved lodtrækning.

Endelig vil forslaget indebære en adgang for social- og boligministeren til at kunne fastsætte nærmere regler om, at et medlem af udvalget eller dennes stedfortræder i helt særlige tilfælde vil kunne deltage virtuelt i et møde. Adgangen forventes udmøntet således, at det f.eks. i forbindelse børne- og ungeudvalgsmøder, der indkaldes med kort varsel på grund af kravet om, at en foreløbig afgørelse skal forelægges udvalget til godkendelse hurtigst muligt og senest inden syv dage, vil kunne være nødvendigt at et medlem eller en stedfortræder for medlemmet deltager virtuelt på mødet, for at kunne stille et beslutningsdygtigt udvalg. Dette vil eksempelvis kunne ske i forbindelse med ferie eller helligdage, eller hvor et medlems øvrige forpligtelser undtagelsesvist umuliggør fysisk deltagelse på mødet.

Til nr. 9

Det fremgår af § 69, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at Ankestyrelsen kan efterprøve retlige spørgsmål.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår, at det, at Ankestyrelsen kan efterprøve retlige spørgsmål, betyder, at Ankestyrelsen kan efterprøve, om der er truffet en lovlig afgørelse. Det fremgår videre, at den retlige prøvelse indeholder en række elementer, herunder almene juridiske spørgsmål, fortolkning af gældende regler, overensstemmelse med forvaltningsretlige principper, sagsbehandlingen og vurderingen af de faktiske omstændigheder, og at den retlige prøvelse af skønmæssige afgørelser tillige omfatter en prøvelse af, om skønnet ligger inden for lovgivningens rammer for udøvelsen af skønnet, og om skønnet er foretaget lovligt, jf. Folketings Tidende 2012-13, A, L 158 som fremsat, side 15.

Ankestyrelsens praksis er, at styrelsen i sager, som er omfattet af § 69 i retssikkerhedsloven, foretages en retlig prøvelse af førsteinstansens afgørelse. Styrelsen foretager således ikke en prøvelse af selve skønnet. Dette gælder dog ikke i sagstyper, der er omfattet af § 69, stk. 2, da der i disse foretages en fuld prøvelse, dvs. også en prøvelse af skønnet.

Det foreslås, at § 69, stk. 1, i retssikkerhedsloven affattes således: ”Ankestyrelsen kan efterprøve retlige spørgsmål, jf. dog stk. 2.”

Formålet med den foreslåede ændring er at tydeliggøre Ankestyrelsens prøvelse i sager, hvor § 69 finder anvendelse. Den foreslåede tydeliggørelse er i overensstemmelse med Ankestyrelsens praksis efter gældende ret. Med den foreslåede ændring vil det fremgå klart, at udgangspunktet efter § 69, stk. 1, vil være, at Ankestyrelsen i de sager, der indbringes for styrelsen, og som er omfattede af § 69, vil foretage en retlig prøvelse af sagen, samt at undtagelsen hertil fremgår af § 69, stk. 2, hvorefter Ankestyrelsen foretager en fuld prøvelse af sagen, dvs. også prøver førsteinstansens skøn i en række sagstyper. Den foreslåede ændring vil ikke medføre ændringer i forhold til Ankestyrelsens prøvel-

se efter gældende ret, men vil tydeliggøre rækkevidden af Ankestyrelsens prøvelse, herunder at udgangspunktet er, at Ankestyrelsen foretager en retlig prøvelse.

I Ankestyrelsens retlige prøvelse vil kunne indgå en række forskellige forhold.

Det drejer sig for det første om almene juridiske spørgsmål, herunder spørgsmål om ikrafttræden og forældelse.

For det andet drejer det sig om fortolkningsspørgsmål. Dette vil f.eks. kunne være, hvis loven kan give anledning til tvivl om forståelsen af et ord eller begreb. I sådanne tilfælde vil Ankestyrelsen skulle prøve, om ordet eller begrebet er blevet fortolket korrekt. Ankestyrelsen vil i sin prøvelse skulle lægge afgørende vægt på forarbejder og lovgivers intention. Herudover vil Ankestyrelsen i relevant omfang skulle inddrage Danmarks konventionsretlige forpligtelser i overensstemmelse med fortolkningsreglen og formodningsreglen. Ankestyrelsen vil i tilfælde, hvor lovgivningen er klar og ikke giver anledning til tvivl, ikke kunne fortolke lovgivningen i strid med eller ud over lovgivningens ordlyd. Dette gælder uanset, at Ankestyrelsen vurderer, at lovgivningen fører til et åbenbart urimeligt resultat. Eksempelvis i tilfælde, hvor lovgiver har bestemt, at kommunerne gives en mulighed, men ikke en forpligtelse til at yde borgerne hjælp, ved at anvende begrebet ”kan”, vil Ankestyrelsen således ikke kunne fortolke dette således, at kommunen skal yde denne hjælp til en borger, uanset at Ankestyrelsen finder, at anvendelsen af begrebet ”kan” fører til et åbenbart urimeligt resultat.

For det tredje drejer det sig om overensstemmelsen med forvaltningsretlige principper. Ankestyrelsen vil således skulle efterprøve, om førsteinstansen har fulgt de almindelige forvaltningsretlige principper. Dette indebærer bl.a. en prøvelse af, om førsteinstansen har forfulgt et ulovligt formål (magtfordrejning), har tilsidesat lighedsgrundsætningen eller har sat skøn under regel.

For det fjerde vil Ankestyrelsen skulle prøve, om de forvaltningsretlige love og grundsætninger samt retssikkerhedslovens bestemmelser om sagsbehandlingen er fulgt, f.eks. om der er blevet foretaget partshøring, og om afgørelsen er tilstrækkeligt begrundet.

For det femte vil Ankestyrelsen skulle prøve sagens faktum. Heri ligger, at Ankestyrelsen vil skulle prøve, om sagen er tilstrækkeligt oplyst, og om de faktiske omstændigheder, som en afgørelse bygger på, er korrekte. Ankestyrelsen vil have mulighed for at forholde sig selvstændigt til de faktiske omstændigheder i sagen, herunder sagkyndige vurderinger, der indgår i bedømmelsen af de faktiske omstændigheder.

I tilfælde, hvor førsteinstansen er givet rum til at foretage et skøn i afgørelsen, vil førsteinstansens skøn typisk være et skøn, der er undergivet en række retlige begrænsninger, dvs. et retligt bundet skøn. Ved et retligt bundet skøn forstås, at loven angiver en vis ramme for førsteinstansens administration af bestemmelsen. Når der i loven er angivet en vis ram-

me for bestemmelsens anvendelse, er der dermed angivet en vis binding i administrationen af bestemmelsen med hensyn til, hvilke momenter der skal inddrages i vurderingen. Hvor langt denne binding rækker, afgøres ved en fortolkning af de enkelte lovbestemmelser. Hvis en bestemmelse indeholder mulighed for at foretage et skøn, vil Ankestyrelsen som led i den retlige prøvelse kunne prøve, om der er blevet foretaget et individuelt skøn, dvs. at førsteinstansen ikke har sat skøn under regel, om de kriterier, der er blevet anvendt, er lovlige, om der er taget uvedkommende hensyn, om alle relevante kriterier er inddraget, om prioriteringen mellem de valgte kriterier er i overensstemmelse med almindelige retsprincipper, f.eks. lighedsgrundsætningen, og om afvejningen er i overensstemmelse med prioriteringsregler, der eventuelt måtte være forudsat i lovgivningen.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke finde anvendelse for sager omfattet af § 69, stk. 2, i retssikkerhedsloven, hvorefter Ankestyrelsen foretager en fuld prøvelse af sagen. Efter § 69, stk. 2, foretager Ankestyrelsen en fuld prøvelse, når det følger af anden lovgivning, og når Ankestyrelsen træffer afgørelse i klager over børne- og ungeudvalgets afgørelser efter barnets lov, over afgørelser om magtanvendelse truffet efter §§ 125, 128, 128 b, 128 c, 131 og 131 a, § 136 a, stk. 3, § 137 b, § 137 c, stk. 2, § 137 g, stk. 1 og 2, § 137 h, stk. 1, 3-5 og 7, § 137 i, stk. 1, og § 137 j, stk. 1 eller 2, i serviceloven, over afgørelser truffet af Ungdomskriminalitetsnævnet, over afgørelser truffet af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, som er omfattet af § 2, stk. 1, nr. 1-4, eller stk. 2, i lov om den selvejende institution Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 980 af 9. september 2019, og over afgørelser truffet af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring efter lov nr. 1528 af 21. december 2010 om arbejdsskadesikring i Grønland.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke medføre ændringer i forhold til Ankestyrelsens praksis efter gældende ret. Den foreslåede bestemmelse er således begrundet i ønsket om at tydeliggøre udgangspunktet om, at Ankestyrelsen foretager en retlig prøvelse, og at kun i de § 69, stk. 2, anførte sagstyper foretager Ankestyrelsen en fuld prøvelse, hvor førsteinstansens skøn prøves.

Til nr. 10

Det fremgår af § 74 i retssikkerhedsloven, at social- og ældreministeren efter forhandling med beskæftigelsesministeren fastsætter regler for behandling af klagesager, herunder også regler om tidsfrister for indsendelse og videregivelse af klager m.v.

Det fremgår af kongelig resolution af 15. december 2022 om udnævnelse af et nyt ministerium, at det bestemmes, at betegnelsen for socialministeren fremover skal være social- og boligminister, og at der samtidig udnævnes en ældreminister. Det fremgår endvidere, at følgende områder henlægges til ældreministeren: ressortansvaret for sager vedrørende ældreområdet, herunder tilbud om personlig pleje og praktisk hjælp, forebyggelse, rehabilitering og genoptræning mv.,

samt ressortansvaret for sager vedrørende plejehjem og beskyttede boliger. Den kongelige resolution af 15. december 2022 medfører således, at ressortansvaret for sager vedrørende ældreområdet overdrages fra den hidtidige social- og ældreminister til ældreministeren.

Henvisningen til social- og ældreministeren i § 74 vedrører både ressortansvaret for socialområdet og ældreområdet, jf. lov nr. 380 af 27. april 2016, således at bestemmelsen indebærer, at regler for behandling af klagesager, herunder også regler om tidsfrister for indsendelse og videregivelse af klager m.v., skal fastsættes af ministeren med ansvar for socialområdet efter forhandling med ministeren med ansvar for beskæftigelsesområdet samt ministeren med ansvar for ældreområdet.

Det foreslås, at § 74 i retssikkerhedsloven konsekvensændres sådan, at kravet om forhandling i relation til ældreområdet atter indskrives i bestemmelsen som følge af kongelig resolution af 15. december 2022. Den foreslåede ændring er alene af teknisk karakter og vil ikke medføre materielle ændringer i bemyndigelsesbestemmelsen.

Til nr. 11

Det fremgår af kapitel 12 i retssikkerhedsloven, at kapitlets overskrift er ”Statistik, analyse, information m.v.”

Med lovforslagets § 2, nr. 11-18, foreslås det, at der foretages en række ændringer i kapitel 12, som blandt andet har til formål at tydeliggøre den eksisterende hjemmel til indsamling og anvendelse af oplysninger.

Der henvises til pkt. 2.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger for uddybning heraf.

I forlængelse af dette foreslås det, at *overskriften* til kapitel 12 nyaffattes og i stedet skal være ”Indsamling af oplysninger til brug for statistik m.v.”

Den foreslåede ændring vil medføre, at overskriften i højere grad afspejler bestemmelserne i kapitlet, som vedrører indsamling af oplysninger, der anvendes i forbindelse med udarbejdelse af statistik m.v.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.

Til nr. 12

Det fremgår af § 82, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en af ministeren fastsat frist at tilvejebringe og indsende statistiske oplysninger m.v., som social- og boligministeren anmoder om.

Det fremgår af § 82, stk. 2, i retssikkerhedsloven, at social- og boligministeren kan forlange, at kommunalbestyrelser og regionsråd, der gentagne gange ikke overholder forpligtelsen efter stk. 1, inden for en af ministeren fastsat frist iværk-

sætter en handlingsplan for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger.

Det følger af § 82, stk. 3, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en af ministeren fastsat frist at tilvejebringe og indsende statistiske oplysninger m.v., som ældreministeren anmoder om, med hensyn til hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Det fremgår af § 82, stk. 4, at social- og boligministeren kan fastsætte retningslinjer for udarbejdelsen af den handlingsplan, der er nævnt i stk. 2.

§ 82 i retssikkerhedsloven har ikke en overskrift, der kort beskriver indholdet i bestemmelsen. Med lovforslagets § 2, nr. 13, foreslås det, at § 82 nyaffattes.

Der henvises til afsnit 2.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger og bemærkningerne til § 2, nr. 13, for uddybning heraf.

For at gøre det tydeligt, hvad den foreslåede nye § 82 omfatter, foreslås det, at der indsættes følgende *overskrift* til § 82 ”Social- og boligministerens indsamling af oplysninger, herunder krav til indberetning af oplysninger og udarbejdelse af handlingsplaner.”

Overskriften skal tydeliggøre, hvad bestemmelsen vedrører, og skal derigennem bidrage til at skabe en bedre struktur og større læsevenlighed i kapitlet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.

Til nr. 13

Det fremgår af § 82, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til at tilvejebringe og indsende statistiske oplysninger m.v., som social- og boligministeren anmoder om.

Det fremgår af § 82, stk. 2, at social- og boligministeren kan forlange, at kommunalbestyrelser og regionsråd, der gentagne gange ikke overholder forpligtelsen efter stk. 1, iværksætter en handlingsplan for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger.

Det fremgår af § 82, stk. 4, at social- og boligministeren kan fastsætte retningslinjer for udarbejdelsen af handlingsplanen.

Det følger af § 84, stk. 1, at social- og boligministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger og om, hvordan de skal ajourføres og indsendes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

Bestemmelserne der regulerer social- og boligministerens indsamling af oplysninger fra kommuner og regioner er så-

ledes fastsat i flere bestemmelser henholdsvis § 82, stk. 1, 2 og 4, samt § 84, stk. 1.

Med den foreslåede nyaffattelse af § 82 foreslås det, at bestemmelser vedrørende social- og boligministerens indsamling af oplysninger samles i én paragraf.

Det følger af det foreslåede nye § 82, stk. 1, at offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud efter serviceloven og barnets lov, samt kommunalbestyrelserne og regionsrådene vil have pligt til inden for en frist, der fastsættes af ministeren, at tilvejebringe og indberette oplysninger til brug for statistik, som social- og boligministeren anmoder om.

Med den foreslåede bestemmelse vil det fremover være muligt for social- og boligministeren at stille krav om indberetning af oplysninger til offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud efter serviceloven og barnets lov.

Kravene til dataindberetning vil så vidt muligt skulle fastsættes under hensyn til at sikre mindst mulig indberetningsbyrde for leverandørerne samt så vidt muligt at sikre smidige overførsler af data mellem leverandørerne og staten.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres desuden gældende ret for så vidt angår social- og boligministerens mulighed for at stille krav til kommunerne og regionerne om indberetning af oplysninger, herunder oplysninger på personniveau.

Med den foreslåede bestemmelse bliver det desuden tydeliggjort, at de indsamlede oplysninger skal anvendes til udarbejdelse af statistik. Det følger heraf, at oplysningerne må danne grundlag for blandt andet politikudvikling, tilsynsførelse, kapacitetsstyring, lovforberedende arbejde, analyser, forskning m.v., idet der ikke er begrænsninger for brugen af statistik, såfremt oplysningerne ikke længere er personhenførbare.

Behandlingen af de indsamlede oplysninger, her forstået som mikrodata, må imidlertid kun ske med henblik på forskning og statistik, og de generelle regler om persondiskretionering skal overholdes. Oplysningerne kan derfor f.eks. ikke alene indsamles og behandles i journalistisk øjemed, til brug for administrativ sagsbehandling eller patientbehandling over for en enkelt borger. Denne begrænsning gælder under hele behandlingen og kan ikke senere fraviges ved at indhente samtykke fra de registrerede.

Det følger af databeskyttelsesloven og i øvrigt af almindelige forvaltningsretlige principper, at de oplysninger, som ministeren kan indsamle, skal være nødvendige til opfyldelse af saglige formål inden for ressortområdet.

Det følger af den foreslåede nye § 82, stk. 2, at social- og boligministeren vil kunne forlange, at offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud efter serviceloven og barnets lov, kommunalbestyrelser og regionsråd, der gentagne gange ikke har overholdt forpligtelsen efter det foreslåede stk. 1, inden for en frist, der fastsættes af ministeren, vil

skulle udarbejde en handlingsplan og iværksætte arbejdet, der er beskrevet heri, for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger. Ministeren vil tillige kunne fastsætte retningslinjer for handlingsplanen.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres gældende ret for så vidt angår social- og boligministerens mulighed for at stille krav til kommuner og regioner, som gentagne gange ikke har indberettet data i overensstemmelse med reglerne, om udarbejdelse af en handlingsplan, der skal sikre rettidige og retvisende dataindberetninger, samt ministerens mulighed for at fastsætte retningslinjer for denne handlingsplan.

Ud over at videreføre gældende ret giver den foreslåede bestemmelse social- og boligministeren mulighed for at stille krav til offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud efter serviceloven og barnets lov, som gentagne gange ikke har indberettet data i overensstemmelse med reglerne, om udarbejdelse af en handlingsplan, der skal sikre rettidige og retvisende dataindberetninger. Ligeså giver den foreslåede bestemmelse ministeren mulighed for at fastsætte retningslinjer for denne handlingsplan.

Det forudsættes, at Social-, Bolig- og Ældreministeriet forinden udstedelse af pålæg om handlingsplanen går i dialog med leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet om de udfordringer, som denne måtte have med hensyn til at sikre rettidig og retvisende dataindberetning til Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Det er fastsat i bestemmelsen, at leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet skal fastsætte handlingsplanen inden for en frist, der fastsættes af social- og boligministeren.

For så vidt angår fristen for udarbejdelsen og iværksættelsen af handlingsplanen, vil den afhænge af de konkrete udfordringer, som den pågældende leverandør, kommunen eller regionen oplever. Fristen må dog aldrig være så kort, at den reelt ikke giver den fornødne tid til at udarbejde og iværksætte handlingsplanen. Det forudsættes således, at fristen fastsættes i samarbejde med leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet, ligesom den foreslåede bestemmelse først vil kunne anvendes efter forudgående dialog og samarbejde med leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet.

For så vidt angår indholdet af handlingsplanen, vil social- og boligministeren kunne stille krav om, at leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet skal arbejde målrettet med at fastlægge foranstaltninger for tilvejebringelse og indberetning af de oplysninger, som ministeriet forlanger.

Der vil således blandt andet kunne stilles krav om, at der skal ske vejledning af de medarbejdere, der har til opgave at sikre, at data på det sociale område registreres og indberettes korrekt til Social-, Bolig- og Ældreministeriet, at leverandøren, kommunen eller regionen skal gå i dialog med sine it-leverandører med henblik på eksempelvis at udbedre mangler i it-understøttelsen eller udbedre tekniske fejl, eller

at leverandøren, kommunen eller regionen skal ændre sine procedurer i forbindelse med registrering og indberetning af de fornødne oplysninger.

Det endelige indhold af handlingsplanen vil afhænge konkret af baggrunden for, at dataindberetningerne ikke er retvisende, eller baggrunden for, at leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet ikke har eller ikke i rette tid har indberettet de af social- og boligministeren forlangte data.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.

Det følger af den foreslåede nye § 82, stk. 3, at social- og boligministeren vil kunne fastsætte regler om omfanget af oplysninger efter det foreslåede stk. 1, og om, hvordan oplysningerne vil skulle registreres og indberettes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres gældende ret for så vidt angår social- og boligministerens mulighed for at stille krav til omfanget af de indberettede oplysninger, samt hvordan oplysningerne skal registreres og indberettes.

Kravene skal stilles under hensyntagen til så vidt muligt at sikre mindst mulig indberetningsbyrde for de offentlige og private leverandører, kommunalbestyrelserne og regionsrådene, og under hensyntagen til så vidt muligt at sikre smidige overførsler af data mellem leverandørerne, kommunerne, regionerne og staten.

Social- og boligministeren kan herunder stille krav til, hvordan og i hvilket format oplysningerne skal leveres. Social- og boligministeren kan desuden fastsætte tidsfrister for, hvornår oplysningerne skal leveres.

Der gives ikke bemyndigelse til, at social- og boligministeren kan stille krav om udskiftning af it-systemer.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.

Til nr. 14

Det fremgår af § 82, stk. 3, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en af ministeren fastsat frist at tilvejebringe og indsende statistiske oplysninger m.v., som social- og ældreministeren anmoder om, med hensyn til hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Det fremgår endvidere af § 84, stk. 2, at ældreministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger for hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov, jf. § 82, stk. 3, og § 83, stk. 2 og 4, og om, hvordan oplysningerne skal ajourføres og

indsendes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

Bestemmelserne der regulerer ældreministerens indsamling af oplysninger fra kommuner og regioner, er således fastsat i flere bestemmelser henholdsvis § 82, stk. 3 og § 84, stk. 2.

Det foreslås, at bestemmelser vedrørende ældreministerens indsamling af oplysninger samles i en ny § 82 a, samt at ældreministeren gives bemyndigelse til at kræve, at der i tilfælde af manglende dataindberetning udarbejdes og iværksættes en handlingsplan for at sikre rettidig og retvisende data.

For at gøre det tydeligt, hvad den foreslåede nye § 82 a omfatter, foreslås det, at der indsættes følgende *overskrift* til § 82 a ”Ældreministerens indsamling af oplysninger, herunder krav til indberetning af oplysninger og udarbejdelse af handlingsplaner.”

Overskriften skal tydeliggøre, hvad bestemmelsen vedrører, og skal derigennem bidrage til at skabe en bedre struktur og større læsevenlighed i kapitlet.

Det følger af det foreslåede nye § 82 a, stk. 1, at offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud nævnt i det foreslåede stk. 2, kommunalbestyrelserne og regionsrådene vil have pligt til inden for en frist, der fastsættes af ministeren, at tilvejebringe og indberette oplysninger til brug for statistik, som ældreministeren anmoder om.

Med den foreslåede bestemmelse vil det fremover være muligt for ældreministeren at stille krav om indberetning af oplysninger til offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud, som har til formål at yde hjælp og støtte efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Kravene til dataindberetning vil så vidt muligt skulle fastsættes under hensyn til at sikre mindst mulig indberetningsbyrde for leverandørerne samt så vidt muligt at sikre smidige overførsler af data mellem leverandørerne og staten.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres desuden gældende ret for så vidt angår ældreministerens mulighed for at stille krav til kommunerne og regionerne om indberetning af oplysninger, herunder oplysninger på personniveau.

Med den foreslåede bestemmelse bliver det desuden tydeliggjort, at de indsamlede oplysninger skal anvendes til udarbejdelse af statistik. Det følger heraf, at oplysningerne må danne grundlag for blandt andet politikudvikling, tilsynsførelse, kapacitetsstyring, lovforberedende arbejde, analyser, forskning m.v., idet der ikke er begrænsninger for brugen af statistik, såfremt oplysningerne ikke længere er personhenførbare.

Behandlingen af de indsamlede oplysninger, her forstået som mikrodata, må imidlertid kun ske med henblik på forsk-

ning og statistik, og de generelle regler om persondiskretionering skal overholdes. Oplysningerne kan derfor f.eks. ikke alene indsamles og behandles i journalistisk øjemed, til brug for administrativ sagsbehandling eller patientbehandling over for en enkelt borger. Denne begrænsning gælder under hele behandlingen og kan ikke senere fraviges ved at indhente samtykke fra de borgere, som oplysningerne omhandler.

Det følger af databeskyttelsesloven og i øvrigt af almindelige forvaltningsretlige principper, at de oplysninger, som ministeren indsamler, skal være nødvendige til opfyldelse af saglige formål inden for ressortområdet.

Det følger af det foreslåede nye § 82 a, stk. 2, at forpligtelsen til at tilvejebringe og indberette oplysninger efter stk. 1 angår hjælp og støtte efter §§ 79, 79 a, 83, 84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres gældende ret, og det vil således også fremover være muligt for ældreministeren at stille krav om indberetning af oplysninger om hjælp og støtte efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Det følger af den foreslåede nye § 82 a, stk. 3, at ældreministeren kan forlange, at offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud nævnt i stk. 3, kommunalbestyrelser og regionsråd, der gentagne gange ikke har overholdt forpligtelsen efter det foreslåede stk. 1, inden for en frist, der fastsættes af ministeren, udarbejder en handlingsplan og iværksætter arbejdet, der er beskrevet heri, for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger. Ministeren kan tillige fastsætte retningslinjer for handlingsplanen.

Med den foreslåede bestemmelse gives ældreministeren bemyndigelse til at stille krav til offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud nævnt i stk. 3, kommuner og regioner, som gentagne gange ikke har indberettet data i overensstemmelse med reglerne, om udarbejdelse af en handlingsplan, der skal sikre rettidige og retvisende dataindberetninger. Ligeså giver den foreslåede bestemmelse ministeren mulighed for at fastsætte retningslinjer for denne handlingsplan.

Det forudsættes, at Social-, Bolig- og Ældreministeriet forinden udstedelse af pålæg om handlingsplanen går i dialog med leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet om de udfordringer, som denne måtte have med hensyn til at sikre rettidige og retvisende dataindberetning til Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Det er fastsat i bestemmelsen, at leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet skal fastsætte handlingsplanen inden for en frist, der er fastsat af ældreministeren.

For så vidt angår fristen for udarbejdelsen og iværksættelsen af handlingsplanen, vil den afhænge af de konkrete

udfordringer, som leverandøren, kommunen eller regionen oplever. Fristen må dog aldrig være så kort, at den reelt ikke giver den fornødne tid til at udarbejde og iværksætte handlingsplanen. Det forudsættes således, at fristen fastsættes i samarbejde med leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet, ligesom den foreslåede bestemmelse først vil kunne anvendes efter forudgående dialog og samarbejde med leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet.

For så vidt angår indholdet af handlingsplanen, vil ældreministeren kunne stille krav om, at leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet skal arbejde målrettet med at fastlægge foranstaltninger for tilvejebringelse og indberetning af de oplysninger, som ministeriet forlanger.

Der vil således blandt andet kunne stilles krav om, at der skal ske vejledning af de medarbejdere, der har til opgave at sikre, at data på ældreområdet registreres og indberettes korrekt til Social-, Bolig- og Ældreministeriet, at leverandøren, kommunen eller regionen skal gå i dialog med sine it-leverandører med henblik på eksempelvis at udbedre mangler i it-understøttelsen eller udbedre tekniske fejl, eller at leverandøren, kommunen eller regionen skal ændre sine procedurer i forbindelse med registrering og indberetning af de fornødne oplysninger.

Det endelige indhold af handlingsplanen afhænger konkret af baggrunden for, at dataindberetningerne ikke er retvisende, eller baggrunden for, at leverandøren, kommunalbestyrelsen eller regionsrådet ikke har eller ikke i rette tid har indberettet de af ældreministeren forlangte data.

Det følger af det foreslåede nye § 82 a, stk. 4, at ældreministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger efter det foreslåede stk. 1, og om, hvordan oplysningerne skal registreres og indberettes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres gældende ret, og det vil således også fremover være muligt for ældreministeren at stille krav til omfanget af de indberettede oplysninger, samt hvordan oplysningerne skal registreres og indberettes.

Ældreministeren kan herunder stille krav til, hvordan og i hvilket format oplysningerne skal leveres. Ældreministeren kan desuden fastsætte tidsfrister for, hvornår oplysningerne skal leveres. Kravene skal stilles under hensyntagen til så vidt muligt at sikre mindst mulig indberetningsbyrde for offentlige og private leverandører, kommunalbestyrelserne og regionsrådene, og under hensyntagen til så vidt muligt at sikre smidige overførsler af data mellem leverandørerne, kommunerne, regionerne og staten.

Der gives ikke bemyndigelse til, at ældreministeren kan stille krav om udskiftning af it-systemer.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6. og 2.10.

Til nr. 15

Det fremgår af § 83, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne har pligt til inden for en af social- og boligministeren fastsat frist at give Social-, Bolig- og Ældreministeriet oplysninger om beslutninger og forventninger vedrørende udviklingen på det sociale område, herunder om de mål, som de har sat for udviklingen, jf. dog stk. 2.

Det fremgår af § 83, stk. 2, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne har pligt til inden for en af ældreministeren fastsat frist at give Social-, Bolig- og Ældreministeriet oplysninger om beslutninger og forventninger vedrørende udviklingen i hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov, herunder om de mål, som de har sat for udviklingen.

Det fremgår af § 83, stk. 3, at kommunalbestyrelserne har pligt til at medvirke til temaplanlægning, i kommunepaneller samt til inden for en frist, der fastsættes af social- og boligministeren, at skaffe uddybende oplysninger om udviklingen på særlige områder.

Det fremgår af § 83, stk. 4, i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelserne har pligt til at medvirke til temaplanlægning, i kommunepaneller samt til inden for en frist, der fastsættes af ældreministeren, at skaffe uddybende oplysninger om udviklingen på særlige områder.

§ 83 i retssikkerhedsloven har ikke nogen overskrift i dag.

For at gøre det tydeligt, hvad § 83 omfatter, foreslås det, at der indsættes følgende *overskrift* til § 83: ”Oplysninger om beslutninger og forventninger vedrørende udviklingen på social- og ældreområdet m.v.”

Overskriften skal tydeliggøre, hvad bestemmelsen vedrører, og skal derigennem bidrage til at skabe en bedre struktur og større læsevenlighed i kapitlet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.

Til nr. 16

Det fremgår af § 84, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at social- og boligministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger, jf. § 82, stk. 1, og § 83, stk. 1 og 3, og om, hvordan de skal ajourføres og indsendes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

Det fremgår endvidere af § 84, stk. 2, at ældreministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger for hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov, jf. § 82, stk. 3, og § 83, stk. 2 og 4, og om, hvordan oplysningerne skal ajourføres og indsendes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

§ 84 i retssikkerhedsloven har ikke en overskrift i dag.

Med lovforslagets § 2, nr. 17, foreslås det, at § 84 nyaffattes. Der henvises til afsnit 2.8. og 2.9. i lovforslagets almindelige bemærkninger for uddybning heraf.

For at gøre det tydeligt, hvad den foreslåede nye § 84 omfatter, foreslås det, at der indsættes følgende *overskrift* til § 84: ”Øvrig indsamling af oplysninger”.

Det følger af den foreslåede nye overskrift, at bestemmelsen vedrører indsamling af oplysninger, der ikke er omfattet af de resterende bestemmelser i kapitlet.

Med den foreslåede nye overskrift vil det således blive tydeliggjort, hvad bestemmelsen vedrører, hvilket skal bidrage til at skabe en bedre struktur og større læsevenlighed i kapitlet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6., 2.8. og 2.9.

Til nr. 17

Det fremgår af § 84, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at social- og boligministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger, jf. § 82, stk. 1, og § 83, stk. 1 og 3, og om, hvordan de skal ajourføres og indsendes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

Det fremgår endvidere af § 84, stk. 2, i retssikkerhedsloven, at ældreministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger for hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i serviceloven og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov, jf. § 82, stk. 3, og § 83, stk. 2 og 4, i retssikkerhedsloven, og om, hvordan oplysningerne skal ajourføres og indsendes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

Med den foreslåede nye § 84 foreslås det, at der etableres hjemmel til, at ældreministeren vil kunne indsamle oplysninger på sundhedsområdet, samt at indenrigs- og sundhedsministeren vil kunne indsamle oplysninger på ældreområdet, herunder at disse bestemmelser samles under én ny bestemmelse.

Det følger af det foreslåede nye § 84, stk. 1, at ældreministeren kan fastsætte regler for indsamling af oplysninger om indsatser for borgere i alderen 18 år og derover efter § 138 i sundhedsloven efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren.

Med den foreslåede nye bestemmelse vil det fremover være muligt for ældreministeren at indsamle oplysninger om indsatser efter § 138 i sundhedsloven. Nærmere bestemt får ældreministeren mulighed for at indsamle oplysninger om personer, der modtager sygepleje i eget hjem, samt oplysninger om deres sags- og behandlingsforløb, herunder afgørelsesdato, iværksættelsesdato, ophørsdato m.v.

Indsamlingen af oplysningerne må først ske efter forhandlinger med indenrigs- og sundhedsministeren.

Det følger endvidere af det foreslåede nye § 84, stk. 2, at indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler for indsamling af oplysninger om indsatser for borgere i alderen 18 år og derover efter §§ 83-84 og 86 i serviceloven efter forhandling med ældreministeren.

Med den foreslåede nye bestemmelse vil det fremover være muligt for indenrigs- og sundhedsministeren at indsamle oplysninger om indsatser efter §§ 83-84 og 86 i serviceloven. Indenrigs- og sundhedsministeren får således mulighed for at indsamle oplysninger om personer, der modtager hjælp, omsorg og pleje, samt oplysninger om deres sags- og behandlingsforløb, herunder afgørelsesdato, iværksættelsesdato, ophørsdato m.v.

Indsamlingen af oplysningerne må først ske efter forhandlinger med ældreministeren.

Ved udmøntningen af bemyndigelserne vil kravene til dataindberetningerne skulle fastsættes under hensyn til at sikre mindst mulig indberetningsbyrde for leverandører, kommuner og regioner.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.8. og 2.9.

Til nr. 18

Det fremgår af § 84 a i retssikkerhedsloven, at social- og boligministeren hvert år inden den 1. juli offentliggør et kommuneopdelt danmarkskort det forudgående års statistik over omgørelsesprocenten i Ankestyrelsens afgørelser i klagesager efter serviceloven.

§ 84 a i retssikkerhedsloven har ikke nogen overskrift i dag.

For at gøre det tydeligt, hvad § 84 a omfatter, foreslås det, at der indsættes følgende *overskrift* til § 84 a: ”Danmarkskort med omgørelsesprocenter”.

Overskriften skal tydeliggøre, hvad bestemmelsen vedrører, og skal derigennem bidrage til at skabe en bedre struktur og større læsevenlighed i kapitlet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.

Til nr. 19

Det fremgår af § 90, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at loven ikke finder anvendelse for Færøerne og Grønland. Tilsvarende fremgår af § 196, stk. 1, i serviceloven og § 214, stk. 1, i barnets lov, at disse love heller ikke finder anvendelse for Færøerne og Grønland.

Social- og boligministeren er dog ved § 196, stk. 2, i serviceloven og § 214, stk. 3, i barnets lov givet bemyndigelse til at fastsætte visse regler vedrørende grønlandske og

færøske borgere efter aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut. Ministeren kan således efter § 196, stk. 2, 1. pkt., i serviceloven og § 214, stk. 3, 1. pkt., i barnets lov fastsætte regler om visitation, betaling og refusion, handleplaner, handle- og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., når personer på foranledning af færøske eller grønlandske sociale myndigheder får ophold i Danmark og modtager tilbud efter serviceloven hhv. barnets lov.

Bemyndigelserne i serviceloven og barnets lov er anvendt til at fastsætte regler i Grønlandsbekendtgørelsen og Færøbekendtgørelsen. Disse to bekendtgørelser indeholder bl.a. regler om aftaler mellem danske hhv. grønlandske og færøske sociale myndigheder om en borgers døgnophold i sociale tilbud, lovvalg, handleplan, tilsyn, magtanvendelse, ændringer i indsatsen, ophør af indsatsen, betalingsansvar og besøgsrejser.

Grønlandsbekendtgørelsen og Færøbekendtgørelsen ophører med at finde anvendelse, når borgerens ophold på baggrund af myndighedernes aftale efter hhv. Grønlandsbekendtgørelsen og Færøbekendtgørelsen ophører. Ophør kan f.eks. skyldes, at borgeren forlader tilbuddet, eller at borgeren af en dansk ret dømmes til anbringelse på en institution. I sådanne tilfælde vil de almindelige regler om handlekommuneforholdet i §§ 9 og 9 a i retssikkerhedsloven finde anvendelse i bestemmelsen af, hvilken dansk kommune der er handlekommune for borgeren og dermed skal yde hjælp og støtte og har finansieringsansvaret herfor.

Det foreslås, at det indsættes som en ny bestemmelse i § 90, stk. 3, i retssikkerhedsloven, at social- og boligministeren kan fastsætte særlige regler om handlekommuneforholdet efter ophør af en grønlandsk eller færøsk borgers ophold i et tilbud i Danmark på baggrund af en aftale mellem en dansk kommune og en grønlandsk eller færøsk social myndighed efter regler udstedt i medfør af § 196, stk. 2, i serviceloven eller § 214, stk. 3, i barnets lov.

Med den foreslåede bemyndigelse vil social- og boligministeren kunne fastsætte generelle regler om handlekommuneforholdet for en borger, når borgeren har haft ophold i et tilbud i Danmark på baggrund af en dansk kommunes aftale med en grønlandsk eller færøsk social myndighed efter Grønlandsbekendtgørelsen eller Færøbekendtgørelsen, når dette ophold er ophørt, og borgeren fortsat opholder sig i Danmark. I sådanne tilfælde vil handlekommuneforholdet efter gældende ret blive fastlagt efter reglerne i §§ 9 eller 9 a i retssikkerhedsloven. Der vil således med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse i § 90, stk. 3, kunne fastsættes regler, der fraviger bestemmelserne i §§ 9 og 9 a.

Den foreslåede bemyndigelse forventes anvendt til at fastsætte særlige regler om, at den kommune, der har indgået aftale med en grønlandsk eller færøsk myndighed efter Grønlandsbekendtgørelsen eller Færøbekendtgørelsen om en borgers ophold i et tilbud i Danmark, vedbliver at være handlekommune for borgeren, når opholdet ophører, såfremt

borgeren fortsat opholder sig i Danmark. Dette er relevant, idet borgeren kan have haft ophold i et tilbud beliggende i en anden kommune end den kommune, der indgik aftalen med de grønlandske eller færøske myndighed. Der forventes således fastsat regler om, at uanset i hvilken kommune borgeren har haft bopæl, vil det være den kommune, der har indgået aftalen med den grønlandske eller færøske myndighed, der er handlekommune for borgeren, hvis borgeren f.eks. dømmes af en dansk ret til anbringelse på en institution. Der forventes fastsat regler om, at handlekommuneforpligtelsen vedbliver at være pålagt den kommune, der har indgået aftalen, så længe borgeren har ophold i et botilbud m.v. omfattet af § 9, stk. 3, i retssikkerhedsloven, eller hvis der er tale om et barn, så længe barnet har ophold på et tilbud efter barnets lov.

Den foreslåede bemyndigelse er begrundet i, at der bør være klarhed om borgernes handlekommuneforhold, dvs. hvilken kommune der skal yde hjælp og støtte til en borger og afholde udgifterne hertil, og at den kommune, der har indgået aftale med en grønlandsk eller færøsk myndighed, findes nærmest til at bære handlekommuneansvaret, uanset at borgeren har haft ophold i et tilbud, der er beliggende i en anden kommune.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.5.2 og 2.5.3.

Til § 3

Til nr. 1

Det fremgår af § 4, stk. 1, i barnets lov, at enhver, der opholder sig lovligt i Danmark, og som er omfattet af § 1 i barnets lov, har ret til hjælp efter barnets lov. Det er således en betingelse for at få hjælp efter loven, at barnet eller den unge opholder sig fysisk i Danmark.

Det fremgår dog af § 4, stk. 3, at social- og boligministeren fastsætter regler om, hvilke ydelser efter barnets lov der kan medtages under midlertidige ophold i udlandet, og om betingelserne herfor. Denne bemyndigelse er anvendt til at udstede bekendtgørelse nr. 785 af 13. juni 2023 om ydelser efter lov om social service og barnets lov under midlertidige ophold i udlandet (udlandsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen indeholder ikke regler om, hvem der kan indgive ansøgning eller om klageadgang.

Det foreslås, at ”og” i § 4, stk. 3, i barnets lov udgår, og at der efter ”herfor” indsættes ”og om hvem der kan ansøge og indgive klage”.

Med den foreslåede ændring vil social- og boligministeren være bemyndiget til at fastsætte regler om, hvilke ydelser efter barnets lov der kan medtages under midlertidige ophold i udlandet, om betingelserne herfor og om hvem der kan ansøge og indgive klage.

Den foreslåede bemyndigelse forventes anvendt til at fastsætte bestemmelser om, hvem der vil kunne indgive ansøg-

ning, og hvem der vil være klageberettiget i sager efter udlandsbekendtgørelsen om medtagelse af ydelser efter barnets lov under midlertidige ophold i udlandet.

Den foreslåede ændring er begrundet i, at der bør være klare regler for, hvem der kan indgive ansøgning og er klageberettiget i sager efter udlandsbekendtgørelsen.

Til nr. 2

Det fremgår af § 48 i barnets lov, at et barn eller en ung har ret til at anmode kommunen om at blive anbragt uden for hjemmet. Det er i bestemmelsens stk. 2 fastsat, at kommunalbestyrelsen skal vurdere, om der af hensyn til barnets eller den unges bedste skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse, jf. § 20 i barnets lov, herunder om betingelserne for anbringelse i §§ 46 eller 47 i barnets lov er opfyldt.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende, A, 2022-23, L 93 som fremsat, side 233-34, er retten efter § 48, stk. 1, en ret til at anmode om at blive anbragt uden for hjemmet, og ikke en ret til at blive anbragt. Der stilles ifølge bemærkningerne til bestemmelsen ikke bestemte indholdsmæssige krav eller formkrav til en sådan anmodning, men det skal være tydeligt, at barnet eller den unge anmoder om at blive anbragt uden for hjemmet.

Bestemmelsen indebærer, at når et barn eller en ung anmoder om at blive anbragt uden for hjemmet, skal kommunen tage stilling til, om der skal gennemføres en børnefaglig undersøgelse. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende, A, 2022-23, L 93 som fremsat, side 234, at når et barn eller en ung selv henvender sig og anmoder om en anbringelse, må det anses for at være et alvorligt bekymringstegn, hvor der som udgangspunkt må antages at være behov for at træffe afgørelse om en børnefaglig undersøgelse. Det fremgår videre, at bestemmelsen ikke tager sigte på situationer, hvor der er tale om almindelige generationskonflikter, der kan opstå, når unge gradvis frigør sig fra forældrene.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at det er væsentligt, at kommunen i sin vurdering, herunder på baggrund af samtaler og øvrig inddragelse af barnet eller den unge, jf. § 5 i barnets lov, tager afsæt i barnets eller den unges konkrete forhold, herunder modenhed samt eventuelle nedsatte psykiske funktionsevne. Kommunalbestyrelsen bør således have særlig opmærksomhed på, om den unges tilkendegivelse af ønske om anbringelse kan have udspiring i eller være påvirket af den unges psykiske funktionsevne eller andre psykiske udfordringer, og dette bør i givet fald tillægges vægt i vurderingen af, hvilken vægt den unges ønske om anbringelse skal tillægges. Hvis kommunen ikke har kendskab til en funktionsnedsættelse hos barnet eller den unge, er det vigtigt, at kommunen er opmærksom på, om barnets eller den unges adfærd, oplysninger fra barnet eller den unge eller fra forældrene giver anledning til yderligere afdækning eller undersøgelse af barnets eller den unges forhold, herunder

om barnet eller den unge eventuelt har en ikke-afdækket psykisk funktionsnedsættelse.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende, A, 2022-23, L 93 som fremsat, side 234, er det i alle tilfælde op til kommunen at vurdere, hvilken hjælp og støtte der er brug for, herunder at afgøre om barnet eller den unge skal anbringes. En beslutning om ikke at anbringe et barn eller en ung, er dermed en procesledende beslutning, som ikke kan påklages særskilt. Det fremgår videre af bemærkningerne, at adgangen til at påklage i de tilfælde, hvor kommunen beslutter at iværksætte en forebyggende indsats efter § 30 i barnets lov består uændret, og der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til § 30.

Det fremgår af bemærkningerne til § 30 om tidligt forebyggende indsatser i barnets lov, jf. Folketingstidende, A, 2022-23, L 93 som fremsat, side 187, at iværksætter kommunen en forebyggende indsats efter denne bestemmelse, vil det dog være muligt for forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge over 10 år at klage over, at der ikke er iværksat en støttende indsats eller anbringelse efter §§ 32, 46 eller 47.

Det foreslås, at det i § 48, stk. 2, som nyt 2. og 3. pkt. indsættes, at ”træffer kommunalbestyrelsen på baggrund af en anmodning efter stk. 1 hverken afgørelse om anbringelse eller en støttende indsats efter denne lov, kan kommunalbestyrelsens beslutning herom indbringes for Ankestyrelsen. § 144 i denne lov og § 25 i forvaltningsloven finder tilsvarende anvendelse for indbringelse efter 2. pkt.”

Bestemmelsen har, i sammenhæng med lovforslagets § 3, nr. 7, til formål at tydeliggøre, at børn og unge, der er fyldt 10 år, kan klage over kommunalbestyrelsens beslutning, når barnet eller den unge har anmodet om at blive anbragt uden for hjemmet, og kommunalbestyrelsen på baggrund af anmodningen hverken træffer afgørelse om at iværksætte en støttende indsats eller en anbringelse uden for hjemmet.

Bestemmelsen vil indebære, at det ligesom efter gældende ret vil være op til kommunalbestyrelsen at vurdere, hvilken hjælp og støtte der vil være brug for, herunder at afgøre om barnet eller den unge skal anbringes, i de tilfælde hvor et barn eller en ung anmoder om en anbringelse uden for hjemmet efter § 48, stk. 1.

I de tilfælde hvor kommunalbestyrelsen på baggrund af anmodningen træffer afgørelse om at iværksætte en støttende indsats, men ikke anbringe barnet, vil kommunalbestyrelsens afgørelse om den støttende indsats kunne påklages efter reglerne i §§ 144 og 145. Ankestyrelsen vil i forbindelse hermed kunne tage stilling til spørgsmål i relation til barnets anmodning om anbringelse. Derimod vil barnet i sådanne tilfælde ikke særskilt kunne påklage, at kommunalbestyrelsen ikke har truffet afgørelse om anbringelse.

Den foreslåede bestemmelse vil videre indebære, at i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen på baggrund af en anmodning om anbringelse uden for hjemmet hverken træffer

afgørelse om anbringelse eller en støttende indsats vil barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, kunne klage til Ankestyrelsen over kommunalbestyrelsens beslutning, og reglerne om klage i § 144 i barnets lov vil finde tilsvarende anvendelse i den forbindelse.

Endelig vil den foreslåede bestemmelse indebære, at § 25 i forvaltningsloven om klagevejledning vil finde tilsvarende anvendelse. Kommunalbestyrelsen vil således skulle oplyse barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, om at barnet eller den unge kan påklage kommunalbestyrelsens beslutning, såfremt kommunalbestyrelsen ikke iværksætter hverken en anbringelse eller en støttende indsats.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.11.2 og 2.11.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det fremgår af § 95, stk. 1, i barnets lov, at kommunen løbende skal følge op på barnets eller den unges trivsel og udvikling eller de kommende forældres forhold, når der er iværksat en indsats eller anbringelse efter §§ 32, 46, 47, 114-116 eller 120 i barnets lov eller et forbedringsforløb efter §§ 13 og 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Det fremgår af § 95, stk. 2, i barnets lov, at opfølgningen første gang skal finde sted på det tidligste af følgende tidspunkter: 1) Når afdækningen eller undersøgelsen af barnets eller den unges behov, som er foretaget sideløbende med en støttende indsats efter § 32, stk. 4, eller en anbringelse efter §§ 46 eller 143, efter §§ 19, 20 eller 26 er afsluttet, eller 2) tre måneder efter iværksættelse af indsatsen.

Det fremgår af § 95, stk. 3, at kommunen i forbindelse med den første opfølgning skal beslutte, hvordan opfølgningen fremadrettet skal ske. Beslutningen skal afspejle forholdene i sagen og barnets eller den unges ønsker og behov skal inddrages og skal begrundes over for barnet, den unge og forældrene.

Det fremgår af § 95, stk. 4, at kommunen i forbindelse med den løbende opfølgning skal vurdere, om indsatsen skal justeres, eller om der er behov for yderligere afdækning eller undersøgelse, jf. §§ 19, 20 eller 26. Kommunen skal desuden løbende tage stilling til tilrettelæggelsen af opfølgningen og vurdere, om der er behov for at revidere planen efter barnets lov eller et forbedringsforløb efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Det foreslås, at der i § 95, stk. 2, nr. 1, og i stk. 4, i barnets lov, i oplistningen af bestemmelser efter ”20” indsættes en henvisning til ”25”.

Med de foreslåede ændringer vil det fremgå udtrykkeligt, at reglerne om tidspunktet for, hvornår opfølgningen skal foregå, og reglerne om behov for yderligere afdækning eller undersøgelse vil gælde, uanset om der er tale om, at der er iværksat indsatser eller anbringelse på baggrund af en

afdækning eller børnefaglig undersøgelse efter §§ 19 eller 20 om børn og unge, eller afdækning og undersøgelse af kommende forældres forhold efter §§ 25 og 26.

Formålet med de foreslåede ændringer er at udbedre mangler i barnets lov.

Til nr. 4

Efter § 108, stk. 1, i barnets lov, skal kommunen tage stilling til, om der skal udarbejdes en ungeplan i følgende tilfælde: 1) Når en ung, der har en barnets plan, fylder 16 år. 2) Når en ung, der modtager en støttende indsats efter § 32, hvor kommunen har vurderet, at der ikke skulle udarbejdes en barnets plan, fylder 16 år. 3) Når der iværksættes støtte efter §§ 32, 114, 115 og 120 til en ung, der er fyldt 16 år, som ikke tidligere har modtaget støtte efter § 32. 4) Når der iværksættes støtte efter § 115, jf. § 114. Efter § 108, stk. 2, skal kommunen i sager om anbringelse uden for hjemmet, jf. §§ 46 og 47, og ved genetablering af døgnophold, jf. § 116, udarbejde en ungeplan.

Hvor det efter § 108, stk. 1, fremgår udtrykkeligt, at bestemmelsen omhandler ungeplaner til unge, der er fyldt 16 år, fremgår dette ikke udtrykkeligt af § 108, stk. 2, i forhold til anbringelser efter §§ 46 og 47.

Det foreslås, at der i § 108, stk. 2, efter ”47” indsættes ”hvor den unge er fyldt 16 år”.

Den foreslåede ændring vil indebære, at det fremgår udtrykkeligt, at ungeplaner i sager om anbringelse uden for hjemmet vil omfatte unge, der er fyldt 16 år. Forslaget vil skulle ses i sammenhæng med de gældende regler om en barnets plan, som omhandler børn og unge frem til, den unge fylder 16 år.

Den foreslåede ændring har til formål at udbedre en mangel i barnets lov.

Til nr. 5

Efter § 91 i barnets lov skal kommunen i en række tilfælde overveje, om der er behov for en barnets plan. Det fremgår af stk. 2 i bestemmelsen, at er der tale om en anbringelse uden for hjemmet, skal der udarbejdes en barnets plan, som skal foreligge senest tre måneder efter at der er truffet afgørelse om en anbringelse. Dog skal planen foreligge, inden der træffes afgørelse om anbringelse uden samtykke. Det fremgår videre af § 95, stk. 3, at der kan udarbejdes én samlet barnets plan for flere børn i familien. Udarbejdes en samlet plan, skal denne i så fald tage højde for børnenes individuelle forhold.

Efter § 108, stk. 1, i barnets lov skal kommunen i en række tilfælde overveje, om der er behov for en ungeplan. Det fremgår af stk. 2 i bestemmelsen, at er der tale om en anbringelse uden for hjemmet, eller en genetablering af et døgnophold efter § 116, skal der udarbejdes en ungeplan. Det fremgår af § 108, stk. 3, at ungeplanen skal fore-

ligge senest tre måneder efter, at der er truffet afgørelse om en anbringelse. Endelig fremgår det af § 108, stk. 4, at ungeplanen foreligge, inden der træffes afgørelse om anbringelse uden samtykke.

Det foreslås, at der i § 108 som nyt *stk. 5* indsættes: ”Der kan udarbejdes én samlet ungeplan for flere unge i familien. Den samlede ungeplan skal i så fald tage højde for de unges individuelle forhold.”

Det foreslåede stykke vil indebære, at der i lighed med reglerne om barnets plan i § 91 vil kunne udarbejdes én samlet ungeplan for flere unge i familien, i de tilfælde, hvor det ud fra en konkret vurdering af de unges og familiens forhold og behov vil være relevant. Det vil være en betingelse, at den samlede plan tager højde for de omfattede unges individuelle forhold, f.eks. den enkelte unges ønsker, behov og mål.

Den foreslåede ændring har til formål at udbedre en mangel i barnets lov og derved sikre ensartethed i reglerne om barnets plan og ungeplanen i forhold til adgangen til at udarbejde én samlet plan for flere unge i familien.

Til nr. 6

Det fremgår af § 111, stk. 1, i barnets lov, at kommunalbestyrelsen i den unges opholdskommune senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år skal træffe afgørelse om ungestøtteindsatser til den unge efter §§ 114-116 og 120.

Det foreslås, at ordet ”opholdskommune” i § 111, stk. 1, ændres til ”handlekommune”.

Den foreslåede ændring vil medføre, at det vil være kommunalbestyrelsen i den unges handlekommune, der forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år skal træffe afgørelse om ungestøtteindsatser.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at ordet ”opholdskommune” i retssikkerhedsloven med lov nr. 754 af 13. juni 2023. Ved en fejl er der ikke anvendt den korrekte betegnelse i § 111 i barnets lov. Den foreslåede ændring vil derfor ikke medføre materielle ændringer.

Til nr. 7

Det fremgår af § 144 i barnets lov, at kommunalbestyrelsens afgørelser kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedsloven, medmindre andet fremgår af barnets lov eller retssikkerhedsloven.

Det fremgår af § 145 i barnets lov, hvem der er klageberettiget, herunder at en række afgørelser, bl.a. om støttende indsatser, valg af anbringelsessted og anbringelse uden for hjemmet med samtykke, kan indbringes for Ankestyrelsen af børn og unge, der er fyldt 10 år.

Det foreslås, at det i § 145 som *stk. 4* indsættes, at beslutninger efter § 48, stk. 2, 2. pkt., kan indbringes af barnet eller

den unge, der er fyldt 10 år, for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedsloven.

Bestemmelsen har til formål at tydeliggøre retstilstanden for børn og unges adgang til at klage over kommunalbestyrelsens beslutning om ikke at iværksætte en anbringelse, i tilfælde hvor kommunalbestyrelsen hverken iværksætter en anbringelse eller en støttende indsats, hvor barnet eller den unge har anmodet om en anbringelse efter § 48, stk. 1.

Bestemmelsen vil indebære, at barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, vil kunne klage til Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedsloven, hvis der på baggrund af anmodningen hverken træffes afgørelse om en støttende indsats efter § 32, stk. 1, eller om anbringelse uden for hjemmet efter §§ 46 eller 47. Bestemmelsen er i overensstemmelse med gældende ret.

Bestemmelsen vil dermed sikre, at Ankestyrelsen i disse sager vil kunne tage stilling til barnets eller den unges behov for støtte, og herunder for anbringelse uden for hjemmet.

Barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, vil efter reglerne i §§ 145, stk. 1, eller § 146 ligeledes kunne klage over en afgørelse om anbringelse uden for hjemmet eller en støttende indsats, hvis barnet eller den unge er uenig i den afgørelse, der er truffet.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 3, nr. 2. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.11.2 og 2.11.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Den nationale sikkerhedskonsulentordning blev etableret i 2018 som led i den satspuljefinansierede nationale handlingsplan fra 2016 om forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. For yderligere beskrivelse af ordningen henvises til afsnit 2.1.1 i de almindelige bemærkninger.

Sikkerhedskonsulenterne er kommunalt forankrede i en ansættelseskommune, hvorfra de yder rådgivning til både ansættelseskommunen samt øvrige kommuner, som måtte rette henvendelse til sikkerhedskonsulenten.

Det arbejde, sikkerhedskonsulenterne fra den nationale sikkerhedskonsulentordningens udfører, er ikke reguleret i barnets lov.

Efter § 4, stk. 1, i barnets lov har enhver, der opholder sig lovligt i Danmark, og som er omfattet af lovens § 1, ret til hjælp og støtte efter denne lov. Børn og unge, der opholder sig lovligt i Danmark, har ret til hjælp efter denne lov, uanset om barnets eller den unges forældremyndighedsindehaver ikke har lovligt ophold.

Efter § 18, stk. 1, i barnets lov skal kommunalbestyrelsen, hvis denne har viden om eller grund til at antage, at et barn

eller en ung har behov for hjælp og støtte efter denne lov, screene for, om der er tale om 1) en problemstilling, der ikke kræver yderligere afdækning af barnets eller den unges støttebehov, 2) en problemstilling, der kræver yderligere afdækning af et eller flere forhold af betydning for barnets eller den unges støttebehov, jf. § 19, eller 3) en problemstilling, der kræver en børnefaglig undersøgelse af barnets eller den unges støttebehov, jf. §§ 20-22. Efter § 18, stk. 3, har kommunalbestyrelsen pligt til at foretage en risikovurdering, inden barnets eller den unges forældre og netværk inddrages i sagen, hvis vurderingen efter stk. 1 viser, at der kan være tale om æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol.

Efter § 19, stk. 1, i barnets lov skal kommunalbestyrelsen foretage den nødvendige afdækning med inddragelse af de fagfolk, som allerede har viden om barnets eller den unges og familiens forhold, hvis kommunalbestyrelsen på baggrund af en screening efter § 18 vurderer, at der er behov for at afdække et eller flere forhold af betydning for et barns eller den unges støttebehov. Efter § 19, stk. 2, gennemføres afdækningen efter stk. 1 så vidt muligt i samarbejde med barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaveren.

Sikkerhedskonsulenterne bistår kommunalbestyrelsen og borgere med gratis vejledende rådgivning i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol, genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold. Sikkerhedskonsulenterne kan koordinere rådgivningen på tværs af blandt andet kommunalbestyrelse, uddannelsessted, opholdssted eller andre relevante myndigheder og aktører og kan endvidere på anmodning fra kommunalbestyrelsen udarbejde risikovurderinger af borgerens situation til brug for rådgivning af borgeren og kommunalbestyrelsen.

Ved en æresrelateret konflikt forstås en konflikt, som knytter sig til opfattelsen i en familie af, at et familiemedlem har krænket familiens ære. Familiens ære er knyttet til en opfattelse af familien som en samlet enhed, hvor den enkeltes handlinger kan påvirke hele familiens ære positivt eller negativt. Negativ social kontrol i forhold til æresrelaterede konflikter omfatter handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Det kan eksempelvis være kontrol eller restriktioner i forhold til livsstil, fritidsaktiviteter, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over egen krop. Det kan få konsekvenser for den enkelte i form af eksempelvis manglende frihed, herunder manglende deltagelse i uddannelse og for børn og unge i skole- og fritidsaktiviteter. I nogle sager ses endvidere, at konflikten eskalerer på en måde, så den enkelte er i fare for at blive udsat for overgreb, herunder alvorlige overgreb.

Sikkerhedskonsulenterne kan koordinere rådgivningen på tværs af blandt andet kommunalbestyrelse, skole, uddannelsessted, opholdssted eller andre relevante aktører og kan endvidere på anmodning fra kommunalbestyrelsen udarbejde risikovurderinger af barnets eller den unges situation til brug for vurderingen af barnets eller den unges sikkerhed

samt til brug for kommunalbestyrelsens vurdering af, hvilke relevante tiltag der bør iværksættes i den enkelte sag.

Det bemærkes, at både piger og drenge kan være udsat for negativ social kontrol eller være i en æresrelateret konflikt.

Kommunalbestyrelsens videregivelse af et barns eller en ungs personoplysninger til en sikkerhedskonsulent og sikkerhedskonsulents behandling af disse, er ikke reguleret i national lovgivning, herunder heller ikke i barnets lov eller retssikkerhedsloven. Videregivelse og behandling af oplysningerne beror derfor på databeskyttelsesforordningens og databeskyttelseslovens generelle regler.

Det foreslås, at der i barnets lov under *overskriften* "Den nationale sikkerhedskonsulentordning samt koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold" indsættes tre nye bestemmelser som §§ 172 a -172 c.

Indsættelsen af den foreslåede overskrift i kapitel 20 i barnets lov vil bidrage til at skabe en bedre struktur og større læsevenlighed i kapitlet, idet overskriften vil afspejle indholdet i de bestemmelser, som med de i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede bestemmelser i §§ 172 a-172 c vil fremgå under overskriften, og som vil vedrøre den nationale sikkerhedskonsulentordning samt koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold.

(§ 172 a)

Det foreslås med § 172 a, stk. 1, at indsætte en ny bestemmelse i barnets lov, hvorefter sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning bistår kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med gratis vejledende rådgivning i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at der pågår en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol. Sikkerhedskonsulenterne kan rådgive om risici og kan på kommunalbestyrelsens anmodning udarbejde risikovurderinger. På anmodning fra kommunalbestyrelsen, koordinerer sikkerhedskonsulenten endvidere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelse, andre relevante myndigheder og aktører. 1.-3. pkt. kan også finde anvendelse i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung, der er dansk statsborger eller har eller haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, er sendt på genopdragsrejse. I sådanne sager vil den kommune, der senest var handlekommune for barnet eller den unge forud for udlandsopholdet, jf. § 9 a i retssikkerhedsloven, være handlekommune.

Den foreslåede bestemmelse i § 172 a, stk. 1, vil medføre, at det vil fremgå af lovgivningen, hvornår og hvordan sikkerhedskonsulenterne vil kunne bistå kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i sager om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og genopdragsrejser, herunder i sager hvor der konkret er kendskab til eller grund til at antage, at der pågår en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at det

vil fremgå af lovgivningen, at sikkerhedskonsulenterne vil kunne bistå kommunalbestyrelsen med udarbejdelse af en risikovurdering. På baggrund af en konkret aftale med handlekommunen vil sikkerhedskonsulenten også kunne forestå eller hjælpe med at udarbejde en risikovurdering efter § 18, stk. 3, i barnets lov. Sikkerhedskonsulenten vil skulle udarbejde risikovurderingen på handlekommunens anmodning i en konkret sag om negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt. For at kunne udarbejde en risikovurdering vil sikkerhedskonsulenten i samarbejde med barnets handlekommune skulle have adgang til at behandle relevante oplysninger om barnet eller andre i barnets familie. Det vil eksempelvis kunne dreje sig om en børnefaglig undersøgelse eller anden relevant historik, som kommunalbestyrelsen måtte være i besiddelse af. Dette vil kunne ske med hjemmel i de i lovforslagets § 2, nr. 4, foreslåede bestemmelser i § 11 g, stk. 1 og 2, i retssikkerhedsloven.

Risikovurderingen vil skulle belyse trussels- og risikoniveauet for barnet eller den unge. Kommunalbestyrelsen vil på baggrund af risikovurderingen kunne vurdere barnets eller den unges risiko for at blive udsat for overgreb, herunder hvilke foranstaltninger der vil skulle træffes i den konkrete sag for at sikre, at barnet eller den unge ikke vil blive udsat for fare fra de personer, der udøver negativ social kontrol mod den pågældende, eller som den pågældende er i en æresrelateret konflikt med.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at sikkerhedskonsulenterne på kommunalbestyrelsens anmodning vil kunne koordinere rådgivningen på tværs af relevante myndigheder og aktører.

Forslaget vil medføre, at sikkerhedskonsulenterne vil kunne rådgive i de sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung, der er dansk statsborger eller har eller haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, er sendt på genopdragelsesrejse.

Handlekommunen vil i sådanne sager være den kommune, der senest var handlekommune for barnet eller den unge forud for udlandsopholdet, jf. § 9 a i retssikkerhedsloven. Hvis sikkerhedskonsulenten således bistår kommunalbestyrelsen med rådgivning i en sag, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at det berørte barn eller den unge er blevet sendt på genopdragelsesrejse, vil sikkerhedskonsulenten fortsat kunne bistå kommunalbestyrelsen med rådgivning i sagen, så længe det berørte barn eller den unge er dansk statsborger eller har haft eller har gyldig opholdstilladelse i Danmark, og i kraft heraf må formodes at have ret til ophold og indrejse i Danmark. I sådanne tilfælde vil kommunalbestyrelsen også kunne søge rådgivning hos koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold, jf. den foreslåede bestemmelse i § 172 c.

''Kendskab til eller grund til at antage'' vil skulle forstås i overensstemmelse med den måde, begrebet i øvrigt anvendes og forstås i § 133, stk. 1, i barnets lov og § 153 i serviceloven. Det vil betyde, at der ikke kræves et kendskab

til barnets eller den unges forhold med en sådan sikkerhed, at der er en formodning om, at barnet eller den unge kan have behov for støtte efter barnets lov. Derimod vil der skulle være tale om en antagelse, der er sagligt begrundet i barnets eller den unges forhold, som har givet grund til bekymring for barnets eller den unges udvikling eller sundhed, der betyder, at barnet eller den unge kan have behov for støtte.

Det foreslås med § 172 a, stk. 2, at som led i sikkerhedskonsulentens rådgivning eller oplysning af sagen kan sikkerhedskonsulenten afholde en eller flere samtaler med barnet eller den unge. Samtalerne kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, såfremt hensynet til barnets eller den unges sikkerhed eller bedste taler for det.

Den foreslåede bestemmelse i § 172 a, stk. 2, vil give hjemmel til, at sikkerhedskonsulenten som led i sin rådgivning eller oplysning af sagen vil kunne afholde en eller flere samtaler med barnet eller den unge, uden at det vil kræve forudgående indhentelse af samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, såfremt hensynet til barnets sikkerhed eller bedste vil tale for det.

Den foreslåede bestemmelse vil finde anvendelse i de sager, hvor kommunalbestyrelsen har anmodet sikkerhedskonsulenten om rådgivning.

I vurderingen af om handlekommune vil skulle undlade at indhente et samtykke fra forældremyndighedsindehaveren til brug for afholdelse af en eller flere samtaler med barnet, vil hensynet til barnets trivsel, tarv og sikkerhed skulle afvejes over for forældremyndighedsindehaverens ret til at give samtykke til, at samtalerne afholdes. I vurderingen vil kommunalbestyrelsen konkret skulle lægge vægt på sikkerhedskonsulentens vurdering af risikoen for, at barnet vil blive udsat for yderlige overgreb eller i øvrigt vil være i fare, såfremt forældremyndighedsindehaveren inddrages i sagen forud for afholdelse af en eller flere samtaler med barnet eller den unge. Vurderingen vil skulle ses i lyset af, at visse sager om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter vil kunne være af ganske alvorlig karakter med en overhængende fare for barnets trivsel, tarv og i yderste fald fysiske sikkerhed. Der vil i vurderingen kunne lægges vægt på sagens historik, herunder om familien eksempelvis tidligere har udsat barnet, en søskende eller et andet familiemedlem for overgreb i form af eksempelvis vold, forfølgelse, indespærring eller lignende. Hvis der vil være tale om en sag, hvor familien har gjort brug af vold eller ekstrem kontrol for at få barnet til at opføre sig i overensstemmelse med familiens ønsker, vil det være et tungtvejende hensyn, som vil tale for at undlade at indhente et samtykke fra forældremyndighedsindehaveren forud for afholdelse af en eller flere samtaler.

I sager, hvor familien ikke vil have grebet til fysisk eller psykisk vold eller lignende overgreb tidligere, vil det være væsentligt, at handlekommunen lader risikoen for, om volden og/eller kontrollen vil kunne eskalere indgå i vurde-

ringen af, om der vil skulle indhentes et samtykke fra forældremyndighedsindehaveren forud for afholdelse af en eller flere samtaler med barnet eller den unge. Kommunalbestyrelsens behandling af sagen vil efter en konkret vurdering i sig selv kunne medføre en eskalering af volden og/eller kontrollen, da der vil være risiko for, at familien vil anse det som værende skadende for familiens omdømme eller ære, at udefrakommende vil blive inddraget i familiens forhold. Der vil derfor som led i vurderingen af, om der vil skulle indhentes samtykke hos forældremyndighedsindehaveren forud for afholdelse af en eller flere samtaler, skulle anlægges et vist forsigtighedsprincip til fordel for barnets sikkerhed og bedste, herunder tarv og trivsel.

§ 18 i barnets lov vil endvidere finde anvendelse, såfremt der vil være tale om en sag, hvor kommunalbestyrelsen vil have pligt til at foretage en screening i medfør af denne. Det vil betyde, at såfremt der vil være tale om en sag, hvor kommunalbestyrelsen ved en screening efter § 18, stk. 1, i barnets lov måtte blive bekendt med, at der vil kunne være tale om en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol, vil kommunalbestyrelsen have pligt til at foretage en risikovurdering, inden barnets eller den unges forældre og netværk inddrages i sagen. Det vil medføre, at kommunalbestyrelsen ikke vil skulle inddrage eller informere forældremyndighedsindehaveren om, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med koordinationsenheden afholder en eller flere samtaler eller foretager en risikovurdering af barnets eller den unges situation.

Børn og unge vil som hidtil selv kunne give samtykke til at modtage rådgivning fra en sikkerhedskonsulent, og dermed til, at sikkerhedskonsulenten vil kunne afholde samtaler med barnet eller den unge, såfremt barnet eller den unge selv henvender sig til sikkerhedskonsulenten for at modtage rådgivning. Det bemærkes, at sikkerhedskonsulenten vil have pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, såfremt sikkerhedskonsulenten i forbindelse med rådgivning af et barn eller en ung bliver bekendt med forhold omfattet af § 133, stk. 1, og § 135 i barnets lov.

Formålet med de foreslåede bestemmelser er at understøtte den mest hensigtsmæssige oplysning af sagen samt iværksættelse af relevante foranstaltninger på et oplyst grundlag, idet barnet eller den unge vil kunne være betrygget i, at rådgivningen af barnet eller den unge selv ikke vil kræve inddragelse af forældremyndighedsindehaveren, ligesom kommunalbestyrelsen med den i lovforslagets § 2, nr. 4, foreslåede § 11 g i retssikkerhedsloven vil kunne indhente rådgivning fra sikkerhedskonsulenten, uden at dette vil kræve, at forældremyndighedsindehaveren vil skulle inddrages.

Sikkerhedskonsulenten vil i medfør af forvaltningslovens § 27, stk. 1, have tavshedspligt både i de sager, sikkerhedskonsulenten behandler for sin ansættelseskommune, og i de sager sikkerhedskonsulenten behandler for øvrige kommuner.

Det vil med forslaget fortsat være barnets eller den unges

handlekommune efter retssikkerhedslovens § 9 a, som vil være ansvarlig for sagen, og som vil have myndighedsansvaret i den konkrete sag.

Det bemærkes, at der med den foreslåede § 172 a i barnets lov ikke foreslås en ændring af sikkerhedskonsulenternes arbejdsområde eller en ændring af de pligter, som handlekommunen i øvrigt har over for et barn eller en ung i medfør af barnets lov eller øvrig relevant lovgivning. Det vil blandt andet betyde, at kommunalbestyrelsen fortsat skal inddrage forældremyndighedsindehaveren, når dette er påkrævet i henhold til barnets lov eller anden relevant lovgivning i øvrigt, eksempelvis ved iværksættelse af støtte eller indsatser i medfør af barnets lov.

Sikkerhedskonsulenterne vil som hidtil skulle bistå kommunalbestyrelser og borgere med rådgivning, faglig sparring og koordinering i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol, genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold. Formålet med den foreslåede bestemmelse er alene at indføre en hjemmel i barnets lov til sikkerhedskonsulenternes arbejde, således at det vil fremgå, hvornår og hvordan sikkerhedskonsulenterne vil kunne bistå med rådgivning og koordinering.

(§ 172 b)

Det foreslås med § 172 b, stk. 1, at indføre en ny bestemmelse, hvorefter sikkerhedskonsulenterne fra den nationale sikkerhedskonsulentordning er ansat i en ansættelseskommune. Sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune skal stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning, jf. § 172 a, stk. 1 og 2, og § 172 c, stk. 1 og 2, i barnets lov, til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og genopdragsrejser.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at det vil fremgå af barnets lov, at sikkerhedskonsulenterne har en ansættelseskommune, og at sikkerhedskonsulentordningen således er en kommunalt forankret ordning. Som noget nyt vil det fremgå af barnets lov, at sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune vil få en myndighedsopgave i at stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og genopdragsrejser. Det vil således med forslaget fremgå af loven, hvilket ansvar ansættelseskommunerne har i forhold til at understøtte, at sikkerhedskonsulenterne har en national rækkevidde og kan understøtte alle landets kommuner med rådgivning i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og genopdragsrejser.

Den kommune, som sikkerhedskonsulenten udlånes til, vil være indlånskommunen, og ansættelseskommunen, der udlåner sikkerhedskonsulenten, vil være udlånskommunen.

Den foreslåede ordning vil alene medføre en formalisering af den ordning, som eksisterer i dag, hvorefter sikkerhedskonsulenterne har en ansættelseskommune, hvorfra de kan rådgive alle landets kommuner ved behov.

Sikkerhedskonsulenterne vil ikke være en selvstændig myndighed, men vil alene kunne agere på anmodning fra en kommune i en konkret sag i kraft af deres ansættelse i deres ansættelseskommune eller i kraft af deres indlån i en anden kommune. Sikkerhedskonsulenterne vil således ikke kunne agere i myndighedssammenhænge uden bemyndigelse hertil fra den berørte borgers handlekommune. Det vil eksempelvis ikke være muligt for en sikkerhedskonsulent at deltage i rådgivningen eller koordineringen af en konkret sag i regi af koordinationsenheden mod genopdragsrejser eller ufrivillige udlandsophold, medmindre dette sker på bemyndigelse af den berørte borgers handlekommune.

Sikkerhedskonsulenten vil dog i alle tilfælde kunne bistå blandt andre myndigheder og borgere med generel rådgivning og anonymiseret rådgivning uden bemyndigelse fra borgerens handlekommune.

Med forslaget vil indlånskommunen vedblive at være handlekommune over for barnet eller den unge i medfør af retssikkerhedslovens § 9 a under hele rådgivningsforløbet.

For en beskrivelse af den dataretlige betydning af forslaget henvises til lovforslagets afsnit 3 om forholdet til databeskyttelsesreglerne.

Indlånskommunen vil være handlekommune over for barnet eller den unge, når indlånskommunen modtager rådgivning fra sikkerhedskonsulenten i den konkrete sag, jf. § 9 a i retssikkerhedsloven. Indlånskommunen vil endvidere være dataansvarlig for de oplysninger, der indgår i borgerens sag, herunder oplysninger som sikkerhedskonsulenten i kraft af sit arbejde måtte blive bekendt med.

Fordi indlånskommunen er handlekommune for det berørte barn eller den unge, vil indlånskommunen have instruktionsbeføjelse over for sikkerhedskonsulenten i den konkrete sag. Indlånskommunen vil endvidere som den ansvarlige myndighed for barnets eller den unges sag have pligt til at føre tilsyn med det arbejde, som sikkerhedskonsulenten udfører på vegne af indlånskommunen. Det vil eksempelvis kunne dreje sig om sikkerhedskonsulentens koordinering af sagen, herunder hvem sikkerhedskonsulenten er i dialog med som led i sagsoplysningen.

Sikkerhedskonsulenten vil under udlånet til indlånskommunen bevare sin ansættelse hos ansættelseskommunen, og udlånet vil ikke medføre øvrige ændringer i sikkerhedskonsulentens løn- og ansættelsesvilkår hos ansættelseskommunen. I den periode sikkerhedskonsulenten vil skulle bistå indlånskommunen med rådgivning, vil ansættelseskommunen endvidere fortsat skulle udbetale løn til sikkerhedskonsulenten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under afsnit 2.1.

(§ 172 c)

Koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivil-

lige udlandsophold blev etableret i 2020 som en del af et udspil fra den daværende regering med titlen ”Èt Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030”. For yderligere beskrivelse af koordinationsenheden henvises til lovforslagets afsnit 2.2.1.

Koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold er ikke reguleret i barnets lov.

Koordinationsenheden kan bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i konkrete sager om genopdragsrejser for børn og unge under 18 år, herunder yde rådgivning om risici ved udarbejdelse af risikovurderinger. Koordinationsenheden understøtter endvidere samarbejdet mellem relevante aktører og myndigheder i konkrete sager om genopdragsrejser.

En sag kan drøftes i koordinationsenheden, når en myndighed eller borger henvender sig til en sikkerhedskonsulent i den kommune, hvor borgeren har eller senest har haft folke-registeradresse, Udlændingestyrelsen eller Udenrigsministeriet. For at koordinationsenheden kan drøfte den pågældende sag, skal der endvidere være tale om en dansk statsborger eller en borger, som har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark og i kraft heraf må formodes at have ret til ophold og indrejse i Danmark.

Kommunalbestyrelsens videregivelse af et barns eller en ungs personoplysninger til en sikkerhedskonsulent og sikkerhedskonsulents behandling af disse er ikke reguleret i national lov, herunder i barnets lov eller retssikkerhedsloven. Videregivelse og behandling af oplysningerne beror derfor på databeskyttelsesforordningens og databeskyttelseslovens generelle regler.

Ved en genopdragsrejse forstås den situation, hvor et barn eller en ung under 18 år sendes til udlandet til forhold, der bringer barnets eller den unges sundhed eller udvikling i alvorlig fare. Der kan godt være tale om en genopdragsrejse, selvom barnet eller den unge er indforstået med at skulle rejse eller er taget frivilligt afsted. Det afgørende for, om der kan være tale om en genopdragsrejse, er således, om barnets eller den unges sundhed eller udvikling bringes i alvorlig fare på grund af rejsen.

Barnets ”sundhed og udvikling” skal forstås i overensstemmelse med § 47, stk. 1, i barnets lov. Forholdene kan eksempelvis handle om mishandling, svigtende omsorg, utilstrækkelig opfyldelse af barnets basale behov for eksempelvis mad, lægelig behandling eller undervisning.

Både piger og drenge kan være i risiko for at blive sendt på en genopdragsrejse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under afsnit 2.1.

Det foreslås med § 172 c, stk. 1, at koordinationsenheden mod genopdragsrejser og ufrivillige udlandsophold bi-

står kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung er i risiko for at blive eller er sendt på genopdragelsesrejse, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger. 1. pkt. kan også finde anvendelse i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, er sendt på genopdragelsesrejse. I sådanne sager vil den kommune, der senest var handlekommune for barnet eller den unge forud for udlandsopholdet, jf. § 9 a i retssikkerhedsloven, være handlekommune.

Den foreslåede bestemmelse i § 172 c, stk. 1, vil medføre, at det vil fremgå af loven, at koordinationsenheden som hidtil vil kunne bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i sager om genopdragelsesrejser, herunder udarbejdelse af risikovurderinger.

Koordinationsenheden vil som hidtil kunne bistå relevante myndigheder med rådgivning om risici og udarbejde en vejledende risikovurdering i en konkret sag, når relevante myndigheder eller koordinationsenheden selv vil finde dette relevant. Det vil konkret være sikkerhedskonsulenten, som vil forestå udarbejdelsen af den vejledende risikovurdering.

Den foreslåede bestemmelse i § 172 c, stk. 1, vil medføre, at koordinationsenheden vil kunne rådgive i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, er sendt på genopdragelsesrejse. I sådanne sager vil det være den kommune, der senest var handlekommune for barnet eller den unge forud for udlandsopholdet, jf. § 9 a i retssikkerhedsloven, der vil være handlekommune. Hvis koordinationsenheden således bistår kommunalbestyrelsen med rådgivning i en konkret sag, hvor det berørte barn eller den unge bliver sendt på genopdragelsesrejse, vil koordinationsenheden fortsat kunne bistå kommunalbestyrelsen med rådgivning i den konkrete sag, så længe det berørte barn eller den unge er dansk statsborger eller har eller har haft en gyldig opholdstilladelse i Danmark og i kraft heraf kan have ret til indrejse og ophold i Danmark. Det vil for eksempel kunne være i en situation, hvor en udlænding som mindreårig er sendt på genopdragelsesrejse eller andet udlandsophold af negativ betydning for udlændingen, og opholdstilladelsen derfor ikke anses for bortfaldet, selvom udlændingen har haft et langvarigt ophold uden for Danmark.

Det vil være den sikkerhedskonsulent, der bistår barnets eller den unges handlekommune med rådgivning i den konkrete sag, som vil skulle deltage i koordinationsenhedens behandling af sagen.

Koordinationsenheden vil som hidtil overordnet varetage tre kerneopgaver for at understøtte sagsbehandlingen i konkrete sager før, under og efter genopdragelsesrejser bestående i 1)

at rådgive kommuner, politi, andre relevante myndigheder og aktører og borgere om handlemuligheder og begrænsninger i konkrete sager, 2) at bidrage til at foretage risikovurderinger af det enkelte barns situation i sager med risiko for genopdragelsesrejser eller ved barnets eller den unges tilbagekomst til Danmark efter et sådan udlandsophold og 3) at koordinere mellem medlemmerne af enheden og øvrige relevante myndigheder og aktører på området, herunder handlekommune, politiet, anbringelsessteder, opholdssteder m.fl.

Etableringen af koordinationsenheden i loven vil heller ikke ændre på ledelses- eller myndighedsansvaret i sagerne. Det vil sige, at barnets eller den unges handlekommune fortsat vil være ansvarlig for den pågældendes sag.

Det vil fortsat være frivilligt for kommunalbestyrelsen at benytte sig af koordinationsenhedens rådgivning i konkrete sager, og der vil således fortsat ikke være krav om, at kommunerne skal benytte koordinationsenhedens rådgivning i konkrete sager.

En sag vil fortsat kunne behandles i koordinationsenheden, hvis sagen vedrører en person, der er dansk statsborger, eller som har eller har haft opholdstilladelse i Danmark, og i kraft heraf kan have ret til ophold og indrejse i Danmark. Et kendskab til eller en grund til at antage, at et barn eller en ung er sendt på genopdragelsesrejse, vil endvidere skulle være den primære årsag til henvendelse hos koordinationsenheden. Henvendelsen vil kunne bringes ind i koordinationsenheden ved henvendelse til en sikkerhedskonsulent, Udenrigsministeriets Borgerservice eller Udlændingestyrelsen. Den relevante sikkerhedskonsulent vil som udgangspunkt være den, som betjener den region, hvori det berørte barn eller den unge vil have adresse eller senest vil have haft adresse. Hvis den umiddelbare risikovurdering vil indikere et behov for handling, vil koordinationsenheden kunne behandle sagen, eksempelvis med henblik på at oplyse sagen yderligere, eller fordi der vil være behov for en fælles, koordineret indsats mellem myndighederne.

Det bemærkes, at hvis et barn eller en ung under 18 år sendes til udlandet til forhold, der bringer barnets eller den unges sundhed eller udvikling i alvorlig fare, vil der kunne være tale om en genopdragelsesrejse, og at dette efter omstændighederne vil kunne være strafbart efter straffelovens § 215 a.

”Barnets sundhed og udvikling” vil skulle forstås i overensstemmelse med § 47, stk. 1, i barnets lov. Det vil eksempelvis kunne handle om mishandling, svigtende omsorg og utilstrækkelig opfyldelse af barnets basale behov for eksempelvis mad, lægelig behandling eller undervisning.

En ung, som er fyldt 18 år, vil selv skulle give samtykke til videregivelse og behandling af dennes personoplysningerne til koordinationsenheden.

”Kendskab til eller grund til at antage” vil skulle forstås i overensstemmelse med den måde, begrebet i øvrigt anvendes.

des og forstås i § 133, stk. 1, i barnets lov og § 153 i serviceloven. Det vil betyde, at der ikke kræves et kendskab til barnets eller den unges forhold med en sådan sikkerhed, at der er en formodning om, at barnet eller den unge kan have behov for støtte efter barnets lov. Derimod vil der skulle være tale om en antagelse, der er sagligt begrundet i barnets eller den unges forhold, som har givet grund til bekymring for barnets eller den unges udvikling eller sundhed, der betyder, at barnet eller den unge kan have behov for støtte.

Det foreslås med § 172 c, stk. 2, at koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold består af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 172 a i barnets lov, Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet.

Med den foreslåede bestemmelse vil det fremgå af loven, at koordinationsenheden som hidtil vil bestå af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet.

Ligesom handlekommunen vil bevare sit ansvar for et barns eller en ungs sag, når sikkerhedskonsulenten bistår med rådgivning, vil Udenrigsministeriet, Udlændingestyrelsen, politiets eller andre myndigheders myndighedsansvar ikke ændre sig som følge af, at koordinationsenheden måtte yde rådgivning i en konkret sag.

Det foreslås med § 172 c, stk. 3, at koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold koordinerer rådgivningen i sager om genopdragelsesrejser for børn og unge mellem medlemmerne af koordinationsenheden samt øvrige relevante myndigheder og aktører. Internt i koordinationsenheden koordinerer en repræsentant fra sikkerhedskonsulentordningen den rådgivende indsats på tværs af medlemmerne af koordinationsenheden.

Den foreslåede bestemmelse i § 172 c, stk. 3, vil medføre, at det vil fremgå af loven, at koordinationsenheden ligesom i dag vil kunne forestå koordineringen af rådgivningen i sager om genopdragelsesrejser mellem medlemmerne af koordinationsenheden samt øvrige relevante myndigheder og aktører. Den foreslåede bestemmelse vil endvidere betyde, at det vil være sikkerhedskonsulenten, som vil have den koordinerende rolle internt blandt koordinationsenhedens øvrige medlemmer.

Det foreslås med § 172 c, stk. 4, at som led i koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsopholds rådgivning eller oplysning af sagen kan der afholdes samtaler med barnet eller den unge. Samtalerne kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, såfremt hensynet til barnets sikkerhed eller bedste taler for det.

Den foreslåede bestemmelse i § 172 c, stk. 4, vil medføre, at det vil fremgå af loven, at koordinationsenheden vil kunne afholde en eller flere samtaler med barnet eller den unge, og at samtalerne vil kunne finde sted uden samtykke fra for-

ældremyndighedsindehaveren, såfremt hensynet til barnets sikkerhed eller bedste vil tale for det.

Koordinationsenheden vil ved vurderingen af, hvorvidt en samtale kan afholdes uden forældremyndighedshaverens samtykke, skulle foretage den samme vurdering, som kommunalbestyrelsen vil skulle foretage i medfør af den foreslåede § 172 a, stk. 2. Der henvises således til de specielle bemærkninger til den i lovforslagets § 3, nr. 8, foreslåede § 172 a, stk. 2, i barnets lov for en nærmere beskrivelse af vurderingen.

§ 18 i barnets lov vil endvidere finde anvendelse, såfremt der vil være tale om en sag, hvor kommunalbestyrelsen vil have pligt til at foretage en screening i medfør af denne. Det vil betyde, at såfremt der vil være tale om en sag, hvor kommunalbestyrelsen ved en screening efter § 18, stk. 1, i barnets lov måtte være blevet bekendt med, at der vil kunne være tale om en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol, vil kommunalbestyrelsen have pligt til at foretage en risikovurdering, inden barnets eller den unges forældre og netværk inddrages i sagen. Det vil medføre, at kommunalbestyrelsen ikke vil skulle inddrage eller informere forældremyndighedsindehaveren om, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med koordinationsenheden afholder en eller flere samtaler eller foretager en risikovurdering af barnet eller den unges situation.

Det bemærkes, at der med den foreslåede § 172 c ikke foreslås en ændring af koordinationsenhedens arbejdsområde. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold vil således som hidtil skulle bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning, faglig sparring og koordinering i sager om genopdragelsesrejser, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger. Formålet med den foreslåede bestemmelse er alene, at indføre en lovhjemmel i barnets lov til koordinationsenhedens arbejde.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under afsnit 2.1.

Til nr. 9

§ 203 i barnets lov vedrører kommunernes ret til statsrefusion for visse udgifter til udlændinge, som er meddelt en opholdstilladelse efter de i § 203, stk. 1, nævnte hjemmelsgrundlag. Efter § 203, stk. 3, nr. 1, afholder staten fuldt ud en kommunes udgifter til et udenlandsk barn eller en udenlandsk ung under 18 år, som er meddelt en opholdstilladelse omfattet af § 203, stk. 1, og som inden to år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold. Bestemmelsen finder dog kun anvendelse, indtil borgeren i en sammenhængende periode på to år har klaret sig selv.

Af ordlyden af § 203, stk. 3, nr. 1, fremgår ikke nærmere om, hvad der forstås ved døgnophold. Af forarbejderne til

bestemmelsen fremgår, at bestemmelsen omfatter anbringelse på et anbringelsessted, jf. Folketingstidende 2022-23, 2. samling, A, L 93 som fremsat, side 476. Af forarbejderne fremgår endvidere, at der f.eks. er tale om døgnophold efter § 66 og 96 i den dagældende bistandslov, jf. Folketingstidende 1991-92, tillæg A, spalte 1785. Indholdet af § 66 i den dagældende bistandslov svarer mere eller mindre til den gældende bestemmelse i § 43 i barnets lov. Bistandsloven indeholdt dog ikke mulighed for anbringelse af børn og unge på eget værelse, efterskoler m.v. § 96 i bistandsloven omfattede anbringelsessteder for børn med handicap. Heller ikke efter denne bestemmelse kunne der ske anbringelse på eget værelse, efterskole m.v., men alene anbringelse på institutioner. Det fremgår videre af forarbejderne, at det ikke er ethvert handicap hos en flygtning, som medfører, at kommunerne kan få refusion fra staten - det gælder kun, når vedkommende får ophold på institution, i bofællesskab eller familiepleje. Udenfor falder tilfælde, hvor den pågældende midlertidigt visiteres til institution eller familiepleje af kortere varighed, som f.eks. aflastningsophold, botræningskurser/bovurderingskurser, behandling m.v., jf. Folketingstidende 1991-92, tillæg A, spalte 1785.

Det foreslås, at det i § 203, stk. 3, nr. 1, i barnets lov efter ”døgnophold” indsættes ”i et tilbud efter § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6.”

Den foreslåede præcisering vil medføre, at kommunerne vil have ret til fuld statsrefusion efter § 203, stk. 3, nr. 1, i barnets lov for udgifter efter barnets lov til en udlænding, som er meddelt opholdstilladelse omfattet af § 203, stk. 1, når udlændingen inden to år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold i et tilbud efter § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på to år har klaret sig selv. Efter § 43, stk. 1, nr. 1-4 og 6, kan der ske anbringelse i plejefamilier, herunder netværksplejefamilier, og børne- og ungehjem.

Med den foreslåede ændring vil der således ske en præcisering af, hvad der forstås ved døgnophold i § 203, stk. 3, nr. 1. Præciseringen skal ses i lyset af, at der skal være tale om et døgnophold, at opholdet skal være begrundet i betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, og at barnet eller den unge ikke klarer sig selv under opholdet. Med præciseringen vil det fremgå udtrykkeligt af bestemmelsen, at der vil skulle være tale om døgnophold i en plejefamilie eller på et børne- og ungehjem.

Den foreslåede præcisering er begrundet i, at det ikke bør give anledning til tvivl, hvornår et barn eller en ung har døgnophold som omhandlet i § 203, stk. 3, nr. 1, og kommunen således har ret til fuld statsrefusion.

Til nr. 10

§ 213 i barnets lov vedrører overgangsbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af barnets lov, hvor bestemmelserne om støtte og indsatser til børn og unge er flyttet fra

serviceloven til barnets lov. Det fremgår af bestemmelsen, at indstillinger og henvendelser m.v., som er modtaget eller påbegyndt før 1. januar 2024, men ikke færdigbehandlet senest den 31. december 2023, færdigbehandles efter reglerne i barnets lov. Det fremgår videre, at afgørelser, der vedrører støtte og indsatser m.v. til børn, unge, forældre og vordende forældre, der er truffet efter reglerne i serviceloven før 1. januar 2024, videreføres. Bestemmelsen indebærer, at kommunalbestyrelsen eller børne- og ungeudvalget i sager om anbringelse uden samtykke ikke skulle træffe fornyet afgørelse om støttende indsatser, anbringelse eller handicapkompenserende foranstaltninger efter barnets lov, når der allerede var iværksat en indsats før 1. januar 2024, men at disse kunne fortsætte uændret, indtil der i øvrigt er behov for ændringer på baggrund af opfølgning i sagen eller ændringer i barnets, den unges, familiens eller de vordende forældres behov, indsatsen ophører, eller der træffes afgørelse om hjemgivelse.

§ 198 i barnets lov vedrører kommunernes adgang til statsrefusion i særligt dyre enkeltsager, herunder regler om adgang til refusion når der er tale om flere børn og unge, der tilhører samme husstand, og adgang for social- og boligministeren til at fastsætte nærmere regler om statsrefusion efter § 198.

§ 199 i barnets lov vedrører statsrefusion for 50 pct. af kommunernes udgifter til merudgiftsydelse efter § 86, tabt arbejdsfortjeneste efter § 87 og gratis advokatbistand efter § 140.

§ 202 i barnets lov vedrører statsrefusion for kommunernes udgifter til ydelser, når ydelsen er omfattet af EU-rettens regler om mellemstatslig refusion.

§ 203 i barnets lov vedrører statsrefusion for kommunernes udgifter til børn og unge, der efter nærmere angivne bestemmelser i udlændingeloven har fået opholdstilladelse i Danmark. Adgangen til statsrefusion omfatter visse former for hjælp og støtte efter barnets lov, herunder støttende indsatser efter § 32, merudgiftsydelse efter § 86 og tabt arbejdsfortjeneste efter § 87 i de første tre år efter meddelelse af opholdstilladelsen. Der er desuden fastsat regler om statsrefusion til anbringelse i døgnophold for uledsagede børn og unge under 18 år samt for børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne i visse tilfælde.

Der er ikke fastsat overgangsbestemmelser, der sikrer, at udgifter vedrørende børn, unge og deres familier, der efter den 31. december 2023 afholdes på baggrund af afgørelser truffet efter serviceloven, kan indgå i opgørelse af statsrefusion efter reglerne i barnets lov.

Det foreslås, at det som et nyt § 213, stk. 7, indsættes, at udgifter til indsatser og støtte vedrørende børn, unge og deres familier samt kommende forældre, som følger af afgørelser, der er truffet efter serviceloven før den 1. januar 2024, men hvor udgiften afholdes fra den 1. januar 2024, og hvor bestemmelsen, som indsatsen eller støtten ydes efter, med § 1

i lov nr. 753 af 13. juni 2023 er ophævet i serviceloven med virkning fra den 1. januar 2024, kan medtages i refusionsopgørelser efter §§ 198, 199, 202 og 203.

Bestemmelsen har til formål at sikre kommunerne samme adgang til refusion som før ikrafttrædelsen af barnets lov.

Bestemmelsen indebærer, at uanset om støtte til et barn eller en ung er bevillet efter serviceloven eller barnets lov, vil udgiften hertil kunne indgå i en opgørelse af refusionsudgifter efter §§ 198, 199, 202 og 203 i barnets lov efter de konkrete regler herfor, også når udgiften afholdes efter den 1. januar 2024. Bestemmelsen vil i sammenhæng med den foreslåede § 5 om lovforslagets ikrafttræden og virkning indebære, at kommunerne efter lovens ikrafttræden kunne indeholde de nævnte udgifter fra 1. januar i refusionsopgørelser efter §§ 198, 199, 202 og 203.

Til nr. 11

Det fremgår af § 4, stk. 1, 1. pkt., i barnets lov, at enhver, der opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter barnets lov. Loven finder således ikke anvendelse for personer, der ikke opholder sig fysisk i Danmark. Det fremgår af § 214, stk. 1, at loven ikke finder anvendelse for Færøerne og Grønland.

Social- og boligministeren er dog ved § 214, stk. 3, givet bemyndigelse til efter aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut at fastsætte visse regler vedrørende grønlandske og færøske borgere. Ministeren kan således efter § 214, stk. 3, 1. pkt., fastsætte regler om visitation, betaling og refusion, handleplaner, handle- og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., når personer på foranledning af færøske eller grønlandske myndigheder får ophold i Danmark og modtager tilbud efter serviceloven.

Bemyndigelsen er anvendt til at fastsætte regler i Grønlandsbekendtgørelsen og Færøbekendtgørelsen. Disse to bekendtgørelser indeholder bl.a. regler om aftaler mellem danske hhv. grønlandske og færøske sociale myndigheder om et barns anbringelse i sociale tilbud, lovvalg, handleplan, tilsyn, magtanvendelse, ændringer i indsatsen, ophør af indsatsen, betalingsansvar og besøgsrejser.

Bemyndigelsen i § 214, stk. 3, i barnets lov finder alene anvendelse for børn, der anbringes i tilbud i Danmark af en grønlandsk hhv. færøsk social myndighed. Bemyndigelsen finder således ikke anvendelse for børn, der som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelsen af en dom afsagt af Retten på Færøerne eller en grønlandsk ret er anbragt i et tilbud i Danmark.

Kriminallov for Grønland indeholder i kapitel 32 regler om særlige foranstaltninger over for unge kriminelle, som kan anvendes, hvis gerningsmanden på domstidspunktet er under 18 år eller i særlige tilfælde under 20 år. Det følger bl.a. af §§ 152 og 153, at retten ved dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge fastsætter, at den unge undergives tilsyn af de sociale myndigheder med hjælpefor-

anstaltninger efter den sociale lovgivning, og at de sociale myndigheder fastsætter de nærmere hjælpeforanstaltninger i henhold til den sociale lovgivning.

Kriminallovens kapitel 33 indeholder regler om særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle, som bl.a. kan anvendes, hvis gerningsmanden på tidspunktet for lovovertrædelsen var sindssyg eller i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, eller var mentalt retarderet. Det følger bl.a. af § 157 stk. 1, at retten kan bestemme, at den dømte skal anbringes på hospital eller anden institution i Danmark, eller træffe bestemmelse om behandling på hospital eller anden institution i Danmark.

Efter kriminallovens § 234, stk. 1, kan ledelsen af Kriminalforsorgen i Danmark beslutte, at den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af anbringelsestiden anbringes på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller institution i en række angivne situationer. Efter stk. 2 kan dømte, der er under 18 år, anbringes i en institution mv. som nævnt i stk. 1, med mindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for anstalt. Det følger videre af § 234, stk. 5, at ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om anbringelse i institution m.v. uden for anstalt. Der er med hjemmel i denne bemyndigelsesbestemmelse udstedt anbringelse- og overførselsbekendtgørelsen.

Det fremgår af § 78, stk. 1, i straffuldbyrdelsesloven for Færøerne, at justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, kan bestemme, at den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af straffetiden anbringes på hospital, i familiepleje, i eget hjem eller institution på Færøerne eller i Danmark. Det er en forudsætning for en sådan anbringelse, at 1) den dømte har behov for særlig behandling eller pleje, som i væsentlig grad kan tilgodeses i den pågældende institution m.v., 2) der på grund af den dømtes alder, helbredstilstand eller andre særlige omstændigheder er særlige grunde til ikke at anbringe eller beholde den dømte i arresthus eller fængsel, og 3) afgørende hensyn til retshåndhævelsen ikke taler imod anbringelse uden for arresthus eller fængsel.

Efter § 78, stk. 2, i straffuldbyrdelsesloven for Færøerne, kan dømte, der er under 18 år, anbringes i en institution mv. som nævnt i stk. 1, med mindre det skønnes bedst for den unge at udstå straffen på Færøerne, og der ikke kan findes en egnet institution mv. på Færøerne, eller afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for arresthus eller fængsel. Justitsministeren kan efter § 78, stk. 5, fastsætte nærmere regler om anbringelse af dømte i institutioner mv. uden for arresthus eller fængsel.

Af § 1 i retsplejelov for Færøerne fremgår, at de almindelige domstole er Højesteret, Østre Landsret og Retten på Færøerne samt Sø- og Handelsretten.

Af § 1 i retsplejelov for Grønland fremgår, at de almindelige domstole er kredsretterne, Retten i Grønland, Grønlands Landsret og Højesteret.

Det foreslås, at bemyndigelsen i § 214, stk. 3, 1. pkt., udvi-

des, således at det efter ”myndigheder” indsættes ”, eller som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelsen af en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland.”

Den foreslåede ændring vil medføre, at social- og boligministeren efter aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut i en bekendtgørelse vil fastsætte regler om visitation, betaling og refusion, handleplaner, handle og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., når en varetægtsfængsling gennemføres eller en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland, fuldbyrdes i Danmark ved anbringelse i et tilbud efter barnets lov. Der vil således være samme muligheder for at fastsætte regler for de situationer, hvor varetægtsfængslingen af et barn gennemføres eller en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland, fuldbyrdes ved, at et barn anbringes i et tilbud efter barnets lov i Danmark, som når barnet anbringes i tilbuddet på baggrund af afgørelse truffet af de sociale myndigheder i Grønland eller på Færøerne.

Den foreslåede bemyndigelse forventes at blive anvendt til at fastsætte regler, der tilsvarende regler, der er fastsat i Grønlandsbekendtgørelsen hhv. færøsbekendtgørelsen for børn, der af grønlandske hhv. færøske sociale myndigheder anbringes i et tilbud efter barnets lov i Danmark. Dog forventes der i modsætning til disse regler ikke fastsat bestemmelser om, at barnets anbringelse i tilbuddet er betinget af en aftale mellem den danske kommune og den grønlandske hhv. færøske myndighed, idet barnets anbringelse er en følge af varetægtsfængslingen eller dommen. Som følge heraf forventes der fastsat regler om, at den grønlandske hhv. færøske myndighed vil skulle afholde udgifterne ved den danske kommunes tilsyn og administration m.v.

Den foreslåede bemyndigelse er begrundet i hensynet til at sikre en klar retstilstand mht. bl.a. finansieringsansvar, visitationskompetence og magtanvendelse for børn, der som følge af varetægtsfængsling eller dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland, er anbragt i et tilbud efter barnets lov i Danmark.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.5.2 og 2.5.3.

Til § 4

Med lov nr. 550 af 26. maj 2010 om ændring af retssikkerhedsloven og serviceloven (Sammenhæng mellem visitationskompetence og finansieringsansvar på det specialiserede

socialområde) blev der gennemført en samling af visitationskompetence og betalingsansvar på det sociale område som helhed, dvs. at handlekommuneansvaret for en borger blev samlet hos én kommune.

Loven indeholder i § 3 en række overgangsbestemmelser. Af § 3, stk. 4, 1. pkt., fremgår, at en kommunalbestyrelse inden den 1. oktober 2010 under hensyntagen til den pågældendes forhold og af administrative hensyn kan træffe afgørelse om ikke at overtage pligten til at yde hjælp efter serviceloven til de personer, der er nævnt i § 3, stk. 3. Personer omfattet af § 3, stk. 3, var personer, der ved lovens ikrafttræden den 1. august 2010 havde ophold i en boform m.v. omfattet af § 9, stk. 7-9, og § 9 a, stk. 7, i retssikkerhedsloven som affattet ved § 1, nr. 2 og 4, i lov nr. 550 af 26. maj 2010, og den 1. januar 2011 stadig opholder sig i en sådan boform. Boformer m.v. omfattet af § 9, stk. 7-9, og § 9 a, stk. 7, i retssikkerhedsloven som affattet ved § 1, nr. 2 og 4, i lov nr. 550 af 26. maj 2010 var boformer efter §§ 107-110 og 192 i serviceloven, boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i almenboligloven, institutioner under sygehusvæsenet, institutioner under Kriminalforsorgen og boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med de forannævnte boformer m.v. Det følger videre af § 3, stk. 4, 2. pkt., i lov nr. 550 af 26. maj 2010, at en afgørelse efter lovens § 3, stk. 4, 1. pkt., om ikke at overtage pligten til at yde hjælp af den person, afgørelsen vedrører, kan indbringes for det sociale nævn efter kapitel 10 i retssikkerhedsloven.

§ 3, stk. 4, i lov nr. 550 af 26. maj 2010 gav således mulighed for, at en kommunalbestyrelse inden den 1. oktober 2010 kunne beslutte, at kommunalbestyrelsen ikke ønskede at overtage visitationskompetencen og pligten til at yde hjælp til en borger. Såfremt kommunalbestyrelsen traf en sådan afgørelse, ville handlekommuneansvaret ikke blive samlet hos én kommune, og den pågældende kommune ville fortsat alene have betalingsansvaret for hjælp efter serviceloven til borgeren.

Med § 3, nr. 1, i lov nr. 754 af 13. juni 2023 blev indsat et nyt punktum som § 3, stk. 4, 3. pkt., i lov nr. 550 af 26. maj 2010. Efter denne bestemmelse kan kommunalbestyrelsen, såfremt kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse efter § 3, stk. 4, 1. pkt., om ikke at overtage pligten til at yde hjælp til personer, der er nævnt i § 3, stk. 3, under hensyntagen til den pågældendes forhold og af administrative hensyn og med den pågældendes samtykke på et senere tidspunkt med tre måneders varsling og med virkning fra 1. januar i en valgperiodes tredje år træffe afgørelse om at overtage pligten til at yde hjælp. Under folketingsbehandlingen blev ikrafttrædelsen for lov nr. 754 af 13. juni 2023 udskudt fra den 1. oktober 2023 til den 1. januar 2024. Derved vil det ikke i indeværende kommunale valgperiode være muligt at anvende muligheden i § 3, stk. 4, 3. pkt.

Det foreslås, at det som § 3, stk. 4, 4. pkt., i lov nr. 550 af 26. maj 2010 indsættes, at for valgperioden, hvis første år er 2022, vil en afgørelse efter 3. pkt. dog have virkning fra den 1. januar 2025.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at virkningstidspunktet fraviges i § 3, stk. 4, 3. pkt., for så vidt angår den indeværende kommunale valgperiode, som startede den 1. januar 2022. Det vil således i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse efter § 3, stk. 4, 1. pkt., om ikke at overtage pligten til at yde hjælp til personer, der er nævnt i § 3, stk. 3, være muligt under hensyntagen til den pågældendes forhold og af administrative hensyn og med den pågældendes samtykke på et senere tidspunkt med tre måneders varsling og med virkning fra 1. januar 2025 at træffe afgørelse om at overtage pligten til at yde hjælp. Varslet vil således skulle være givet senest den 1. oktober 2024.

Den foreslåede bestemmelse er begrundet i, at ikrafttrædelsestidspunktet for lov nr. 754 af 13. juni 2023 under folketingsbehandlingen blev udskudt til den 1. januar 2024, hvilket medfører, at muligheden i § 3, stk. 4, 3. pkt., i lov nr. 550 af 26. maj 2010 for at hjemtage handlekommuneansvaret ikke er mulig at anvende i indeværende kommunale valgperiode, hvilket findes uhensigtsmæssigt. Der foreslås derfor indført en særlig ordning for indeværende kommunale valgperiode, som påbegyndtes den 1. januar 2022.

Til § 5

Det foreslås med § 5, stk. 1, at loven træder i kraft den 1. marts 2024.

Den foreslåede ikrafttrædelsesbestemmelse i § 5, stk. 1, vil betyde, at de foreslåede regler vil træde i kraft den 1. marts 2024.

Det kan fremhæves vedrørende den i lovforslagets § 1, nr. 8, foreslåede ændring af § 181, stk. 3, i serviceloven og den i lovforslagets § 3, nr. 9, foreslåede ændring af § 203, stk. 3, nr. 1, i barnets lov, at ændringerne vil finde anvendelse for udgifter, som kommunen har afholdt efter lovforslagets ikrafttræden. Der vil således alene kunne anmodes om statsrefusion efter § 181, stk. 3, i serviceloven hhv. § 203, stk. 3, nr. 1, i barnets lov, for udgifter, der er afholdt efter den 1. marts 2024, såfremt kravene i § 181, stk. 3, i serviceloven som ændret ved dette lovforslags § 1, nr. 8, hhv. § 203, stk. 3, nr. 1, i barnets lov som ændret ved dette lovforslagets § 3, nr. 8, er opfyldte.

Særligt vedrørende den i lovforslagets § 2, nr. 1, foreslåede

nye bestemmelse i § 9, stk. 3, nr. 4, i retssikkerhedsloven kan det fremhæves, at den foreslåede bestemmelse vil finde anvendelse for ophold afsluttet efter lovens ikrafttræden. Såfremt personens ophold på et indkvarteringssted under Udlændingestyrelsen er afsluttet inden den 1. marts 2024, vil den foreslåede bestemmelse således ikke være relevant.

Det foreslås med § 5, stk. 2, at de foreslåede bestemmelser i lovens § 1, nr. 5, og § 3, nr. 10, om statsrefusion vil have virkning fra den 1. januar 2024.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at sikre, at kommunerne har samme adgang til statsrefusion efter ikrafttrædelsen af barnets lov, som efter de indtil 1. januar 2024 gældende regler i serviceloven.

Den foreslåede bestemmelse vil kunne finde anvendelse, når der er tale om udgifter efter barnets lov, der vedrører forældre, og når der er tale om udgifter, der afholdes fra den 1. januar 2024 til indsatser, der er truffet afgørelse om efter reglerne i serviceloven før den 1. januar 2024, og som videreføres efter den 31. december 2023.

Det foreslås med § 5, stk. 3, at den foreslåede bestemmelse i lovens § 1, nr. 6, om statsrefusion vil finde anvendelse fra den 1. oktober 2023.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at sikre, at kommunerne har mulighed for at modtage statsrefusion for udgifter til ophold og støtte efter § 107 i serviceloven, når udgifterne er afholdt fra og med den 1. oktober 2023, såfremt borgeren efter den 1. oktober 2023 har haft ophold i en boform efter § 110, og der i umiddelbar forlængelse af udskrivningen fra boformen efter § 110 efter den 1. oktober 2023 er truffet afgørelse om botilbud efter § 107. Tidspunktet vil dermed følge ikrafttrædelsestidspunktet for lov nr. 482 af 12. maj 2023 om ændring af lov om social service, lov om almene boliger m.v., lov om leje af almene boliger og forskellige andre love om omlægning af indsatsen mod hjemløshed, udvidelse af ordning om udslningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.

Loven vil ikke gælde for Færøerne og Grønland. Dette er begrundet i, at retssikkerhedsloven, serviceloven, barnets lov og lov nr. 550 af 26. maj 2010 ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft for disse dele af riget.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 2. ---
Stk. 2-3. ---

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1089 af 16. august 2023 som ændret ved § 1 i lov nr. 482 af 12. maj 2023, § 1 i lov nr. 753 af 13. juni 2023 og § 2 i lov nr. 754 af 13. juni 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 2 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Loven finder uanset stk. 1 anvendelse for personer uden lovligt ophold i Danmark, hvis personen er frifundet for straf efter straffelovens § 16, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 2, og retten har truffet afgørelse om anbringelse på en institution for personer med vidtgående psykiske handicap efter straffelovens § 68, eller hvis retten har truffet afgørelse om at anbringe personen på en institution for personer med vidtgående psykiske handicap efter straffelovens § 69, jf. § 68.«

2. Efter § 12 b indsættes i *kapitel 3*:

»*Den nationale sikkerhedskonsulentordning samt koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold*

§ 12 c. Sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning bistår kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med gratis vejledende rådgivning i sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Sikkerhedskonsulenterne kan rådgive om risici og kan på kommunalbestyrelsens anmodning udarbejde risikovurderinger. På anmodning fra kommunalbestyrelsen koordinerer sikkerhedskonsulenten endvidere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører, der er i kontakt med borgeren.

Stk. 2. Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes virksomhed og vidensindsamling.

§ 12 d. Sikkerhedskonsulenterne fra den nationale sikkerhedskonsulentordning er ansat i en ansættelseskommune. Sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune skal stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning, jf. §§ 12 c og 12 e til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og ufrivillige udlandsophold.

Stk. 2. Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om sikkerhedskonsulenternes organisering.

§ 12 e. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold bistår kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med

§ 79. ---

Stk. 2 ---

Stk. 3. Ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om betaling for tilbud efter stk. 1, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.

§ 176. I de tilfælde, hvor udgifterne til hjælp og støtte efter loven for en person under 67 år i en konkret sag overstiger 860.000 kr. årligt (2022-niveau), refunderer staten 25 pct. af den del af kommunens udgifter, som ligger over dette beløb. For den del af udgifterne, der overstiger 1.680.000 kr. årligt (2022-niveau), udgør statsrefusionen 50 pct. For den del af udgifterne, der overstiger 2.120.000 kr. årligt (2022-niveau), udgør statsrefusionen 75 pct..

Stk. 2 -4. ---

§ 176 a. ---

Stk. 2. Staten refunderer 50 pct. af kommunens udgifter til botilbud efter § 107 i op til 6 måneder inden for en periode på 1 år efter borgerens udskrivning fra en boform efter § 110, når kommunalbestyrelsen har truffet afgørelsen om botilbud efter § 107 inden borgerens udskrivning.

Stk. 3. ---

§ 181. ---

rådgivning i sager om ufrivillige udlandsophold, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger. 1. pkt. kan også finde anvendelse i sager, hvor en borger, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, opholder sig ufrivilligt i udlandet som følge af en æresrelateret konflikt. I sådanne sager vil den kommune, som senest har været handlekommune for borgeren i sager efter lov om social service, jf. § 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, være handlekommune.

Stk. 2. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold består af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 12 c, stk. 1, Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet.

Stk. 3. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold koordinerer rådgivningen i sager om ufrivillige udlandsophold mellem medlemmerne af koordinationsenheden samt øvrige relevante myndigheder og aktører. Internt i koordinationsenheden koordinerer en repræsentant fra sikkerhedskonsulentordningen den rådgivende indsats på tværs af medlemmerne af koordinationsenheden.

Stk. 4. Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsopholds organisering.«

3. I § 79, stk. 3, indsættes efter »stk. 1«: »på ældreområdet«.

4. I § 79 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Social- og boligministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om betaling for tilbud på socialområdet efter stk. 1, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.«

5. I § 176, stk. 1, indsættes som 4. pkt.:

»I opgørelsen af udgifterne efter 1- 3. pkt. indgår kommunens udgifter efter §§ 75, 76, 87 og 88 i barnets lov.«

6. I § 176 a, stk. 2, indsættes efter »kommunens«: »samlede«, og efter »udgifter til« indsættes: »ophold og støtte i«.

7. I § 176 a indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Social- og boligministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte nærmere regler om statsrefusion efter stk. 1-3.«

Stk. 2. ---

Stk. 3. Uanset bestemmelserne i stk. 2 afholder staten en kommunes udgifter til udlændinge, som inden 2 år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på 2 år har klaret sig selv.

§ 196. ---

Stk. 2. Social- og boligministeren fastsætter efter aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut i en bekendtgørelse regler om visitation, betaling og refusion, handleplaner, handle- og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., når personer på foranledning af færøske eller grønlandske sociale myndigheder får ophold i Danmark og modtager tilbud efter denne lov. Tilsvarende kan der efter aftale fastsættes regler i en bekendtgørelse for personer, der fra Danmark får ophold på Færøerne eller i Grønland på foranledning af danske sociale myndigheder. Tilsvarende kan der efter aftale fastsættes regler i en bekendtgørelse om underretningspligt mellem sociale myndigheder i Danmark og Grønland og mellem sociale myndigheder i Danmark og på Færøerne.

Stk. 3. ---

§ 9. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. En kommune vedbliver at være handlekommune for en borger i sager efter lov om social service og efter § 115, stk. 2 og 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., når denne kommune eller en anden offentlig myndighed har medvirket til, at borgeren i en anden kommune har fået ophold i

- 1) boformer efter §§ 107-110 og 192 i lov om social service,
- 2) boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger m.v.,
- 3) institutioner under sygehusvæsenet,
- 4) institutioner under Kriminalforsorgen eller
- 5) boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med boformer m.v. under nr. 1-4.

Stk. 4-12. ---

§ 9 c. ---

Stk. 2-5. ---

Stk. 6. Handlekommunen har ret til refusion for udgifter til hjælp efter de love, der er nævnt i stk. 1, og efter lov om social service og barnets lov, når en person får ophold i et tilbud som nævnt i stk. 2 og 5 eller der iværksættes foranstaltning som nævnt i stk. 4 og den tidligere handlekom-

8. I § 181, stk. 3, indsættes efter »døgnophold«: »i et tilbud efter §§ 107, 108 eller 192 i denne lov, eller § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, i barnets lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed«.

9. I § 196, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »sociale myndigheder«: », eller som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelsen af en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland«.

§ 2

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovekendtgørelse nr. 1109 af 24. august 2023 som ændret ved § 2 i lov nr. 482 af 12. maj 2023, § 2 i lov nr. 753 af 13. juni 2023 og § 1 i lov nr. 754 af 13. juni 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 9, stk. 3, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:
»4) indkvarteringssteder under Udlændingestyrelsen,«.
Nr. 4 og 5 bliver herefter nr. 5 og 6.

2. I § 9, stk. 3, nr. 5, der bliver nr. 6, ændres »nr. 1-4« til: »nr. 1-5«.

3. I § 9 c, stk. 6, 2. pkt., udgår »og barnets lov«.

mune var bekendt med de forhold, der begrundet tilbuddet, og det var åbenbart, at der måtte gribes ind. Handlekommunen har ret til refusion for udgifter til hjælp efter de love, der er nævnt i stk. 1, og efter barnets lov og barnets lov, når et barn eller en ung får ophold i et anbringelsessted, jf. § 43 i barnets lov, som følge af en tidligere handlekommunes beslutning om hjemgivelse, når det er åbenbart, at beslutningen om hjemgivelse var ubegrundet.

Stk. 7-13. ---

4. Efter § 11 f indsættes før overskriften før § 12:

»Videregivelse af oplysninger til sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning

§ 11 g. Indhenter en kommunalbestyrelse som led i behandling af en sag om negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller en genopdragelsesrejse rådgivning fra en sikkerhedskonsulent fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 172 a, stk. 1 og 2 eller § 172 c, stk. 1 og 2, i barnets lov, kan kommunalbestyrelsen uden samtykke videregive de nødvendige oplysninger, herunder om barnets eller den unges rent private forhold til sikkerhedskonsulenten.

Stk. 2. Sikkerhedskonsulenter kan uden samtykke behandle nødvendige oplysninger om et barns eller en ungs rent private forhold i sager, der behandles efter §§ 172 a og 172 c i barnets lov.

Stk. 3. Sikkerhedskonsulenter kan i forbindelse med rådgivning i sager omfattet af § 172 a, stk. 1 og 2, eller § 172 c, stk. 1 og 2, i barnets lov, videregive de oplysninger om barnet eller den unge, som sikkerhedskonsulenten som led i sit arbejde behandler efter stk. 2, til den kommune, som sikkerhedskonsulenten er udlånt til.

§ 11 h. Indhenter en kommunalbestyrelse som led i behandlingen af en sag om negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller et ufrivilligt udlandsophold rådgivning fra en sikkerhedskonsulent fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 12 c, stk. 1, eller § 12 e, stk. 1, i lov om social service, kræves samtykke fra den berørte borger til videregivelse af de nødvendige oplysninger om borgeren til sikkerhedskonsulenten. Opholder den berørte borger sig i udlandet, og er det ikke muligt at indhente et samtykke fra den pågældende, og er der grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, kan kommunalbestyrelsen uden borgerens samtykke videregive oplysningerne, herunder oplysninger om borgerens rent private forhold, til sikkerhedskonsulenten.

Stk. 2. Sikkerhedskonsulenter kan på baggrund af et samtykke fra den berørte borger behandle nødvendige oplysninger, herunder oplysninger om borgerens rent private forhold i sager omfattet af §§ 12 c og 12 e i lov om social service. Opholder den berørte borger sig i udlandet, og er det ikke muligt at indhente et samtykke fra den pågældende, og er der grund til at tro, at udlandsopholdet er ufrivilligt, kan sikkerhedskonsulenten uden borgerens samtykke behandle oplysningerne som nævnt i 1. pkt.

§ 19. Børne- og ungeudvalget består af

- 1) 2 medlemmer, der vælges af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer,
- 2) 1 byretsdommer, der udpeges af retspræsidenten i retskredsen, og
- 3) 2 pædagogisk-psykologisk sagkyndige, der udpeges af Familieretshuset for en periode, som svarer til den kommunale valgperiode.

Stk. 2. Efter samme regler vælges og udpeges tillige for hvert medlem en stedfortræder, der indkaldes til at møde, når medlemmet er forhindret i at deltage.

Stk. 3. De pædagogisk-psykologisk sagkyndige, som udpeges efter stk. 1, nr. 3, kan ikke deltage i behandling af andre sager vedrørende samme person eller samme familie inden for den offentlige forvaltning, herunder behandlingen af sager i Familieretshuset og klagesager.

§ 20. Børne- og ungeudvalget vælger selv sin formand og næstformand blandt de medlemmer, der er valgt af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. ---

§ 21. Social- og ældreministeren fastsætter forretningsordenen for børne- og ungeudvalget. Social- og ældreministeren kan i forretningsordenen bemyndiges til at dispensere fra kravet i § 19, stk. 2, om, at der for hvert medlem udpeges en stedfortræder.

Stk. 2. ---

§ 69. Ankestyrelsen kan efterprøve retlige spørgsmål.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Sikkerhedskonsulenter kan i forbindelse med rådgivning i sager omfattet af § 12 c, stk. 1, og § 12 e, stk. 1 i lov om social service, på baggrund af den berørte borgers samtykke videregive de oplysninger om borgerens rent private forhold, som sikkerhedskonsulenten som led i sit arbejde behandler efter stk. 2, til den kommune, som sikkerhedskonsulenten er udlånt til.«

5. I § 19, stk. 2, indsættes som 2.-4. pkt.:

»Kommunalbestyrelsen i kommuner med 55.000 indbyggere og derover kan beslutte, at der udpeges 2 stedfortrædere for hvert medlem af børne- og ungeudvalget. Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune kan beslutte, at der udpeges 3 stedfortrædere for hvert medlem af børne- og ungeudvalget. Indbyggertallet i 2. pkt. opgøres pr. 1. juli i de år, hvor der er valg til kommunalbestyrelsen og gælder for hele den efterfølgende kommunale valgperiode«.

6. I § 19 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»*Stk. 3.* Er et medlem efter stk. 1, nr. 1, eller et sådant medlems stedfortræder efter stk. 2 forhindret i at deltage i et møde, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at en stedfortræder for det andet kommunalbestyrelsesmedlem indkaldes til at deltage i mødet.

Stk. 4. Er et sagkyndigt medlem efter stk. 1, nr. 3, eller et sådant medlems stedfortræder efter stk. 2 forhindret i at deltage i et møde, kan kommunalbestyrelsen indkalde en stedfortræder for det andet sagkyndige medlem til at deltage i mødet.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 5.

7. I § 20, stk. 1, indsættes efter »næstformand«: »jf. dog 2. og 3. pkt.« og der indsættes som 2. og 3. pkt.:

»Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune kan beslutte, at i alt 3 personer udnævnes til næstformænd for børne- og ungeudvalget i kommunen. Næstformændene efter 2. pkt. vælges blandt de valgte medlemmer, jf. § 19, stk. 1, nr. 1, og stk. 2.«

8. I § 21, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »børne- og ungeudvalget«: », herunder regler om valg af formand og næstformand ved stemmelighed, om udpegning af nye medlemmer eller midlertidige stedfortrædere ved længerevarende fravær eller et medlems udtræden af børne- og ungeudvalget samt om virtuel deltagelse i møder i helt særlige tilfælde.«

9. § 69, stk. 1, affattes således:

»Ankestyrelsen kan efterprøve retlige spørgsmål, jf. dog stk. 2.«

§ 74. Social- og ældreministeren fastsætter efter forhandling med beskæftigelsesministeren regler for behandling af klagesager, herunder også regler om tidsfrister for indsendelse og videresendelse af klager m.v.

Kapitel 12
Statistik, analyse, information m.v.

§ 82. Kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en af ministeren fastsat frist at tilvejebringe og indsende statistiske oplysninger m.v., som social- og boligministeren anmoder om.

Stk. 2. Social- og boligministeren kan forlange, at kommunalbestyrelser og regionsråd, der gentagne gange ikke overholder forpligtelsen efter stk. 1, inden for en af ministeren fastsat frist iværksætter en handlingsplan for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger.

Stk. 3. Kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en af ministeren fastsat frist at tilvejebringe og indsende statistiske oplysninger m.v., som ældreministeren anmoder om, med hensyn til hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i lov om social service og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Stk. 4. Social- og boligministeren kan fastsætte retningslinjer for udarbejdelsen af den handlingsplan, der er nævnt i stk. 2.

10. I § 74 ændres »Social- og ældreministeren« til »Social- og boligministeren«, og efter »beskæftigelsesministeren« indsættes »og ældreministeren«.

11. *Overskriften* til kapitel 12 affattes således:

»Kapitel 12
Indsamling af oplysninger til brug for statistik m.v.«

12. Før § 82 indsættes:

»Social- og boligministerens indsamling af oplysninger, herunder krav til indsendelse af oplysninger og udarbejdelse af handlingsplaner«.

13. § 82 affattes således:

»§ 82. Offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud efter lov om social service og barnets lov, kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en frist, der fastsættes af social- og boligministeren, at tilvejebringe og indberette oplysninger til brug for statistik, som ministeren anmoder om.

Stk. 2. Social- og boligministeren kan forlange, at leverandører af ydelser og tilbud efter lov om social service og barnets lov, kommunalbestyrelser og regionsråd, der gentagne gange ikke har overholdt forpligtelsen efter stk. 1, inden for en frist, der fastsættes af ministeren, skal udarbejde en handlingsplan og iværksætte arbejdet, der er beskrevet heri, for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger. Ministeren kan tillige fastsætte retningslinjer for handlingsplanen.

Stk. 3. Social- og boligministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger efter stk. 1 og om, hvordan oplysningerne skal registreres og indberettes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.«

14. Efter § 82 indsættes:

»Ældreministerens indsamling af oplysninger, herunder krav til indberetning af oplysninger og udarbejdelse af handlingsplaner

§ 82 a. Offentlige og private leverandører af ydelser og tilbud som nævnt i stk. 3, kommunalbestyrelserne og regionsrådene har pligt til inden for en frist, der fastsættes af ældreministeren, at tilvejebringe og indberette oplysninger til brug for statistik, som ministeren anmoder om.

Stk. 2. Forpligtelsen til at tilvejebringe og indberette oplysninger efter stk. 1 angår hjælp og støtte efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og

§ 84. Social- og boligministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger, jf. § 82, stk. 1, og § 83, stk. 1 og 3, og om, hvordan de skal ajourføres og indsendes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

Stk. 2. Ældreministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger for hjælpen efter §§ 79, 79 a, 83-84, 86, 88, 90-94 a, 119-122, 151-151 c, § 161, stk. 2 og 3, og §§ 192 og 192 a i lov om social service og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov, jf. § 82, stk. 3, og § 83, stk. 2 og 4, og om, hvordan oplysningerne skal ajourføres og indsendes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.

§ 90. ---

Stk. 2. ---

3, §§ 192 og 192 a i lov om social service og § 90, nr. 1-3 og 11, i barnets lov.

Stk. 3. Ældreministeren kan forlange, at leverandører af ydelser og tilbud som nævnt i stk. 3, kommunalbestyrelser og regionsråd, der gentagne gange ikke har overholdt forpligtelsen efter stk. 1, inden for en frist, der fastsættes af ministeren, skal udarbejde en handlingsplan og iværksætte arbejdet, der er beskrevet heri, for at sikre rettidige og retvisende dataindberetninger. Ministeren kan tillige fastsætte retningslinjer for handlingsplanen.

Stk. 4. Ældreministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysninger efter stk. 1 og om, hvordan oplysningerne skal registreres og indberettes, herunder om leveranceform, leveranceformat og leverancefrist, og hvem der er datamodtager.«

15. Før § 83 indsættes:

»Oplysninger om kommunalbestyrelses beslutninger og forventninger vedrørende udviklingen på social- og ældreområdet m.v.«

16. Før § 84 indsættes:

»Øvrig indsamling af oplysninger«.

17. § 84 affattes således:

»§ 84. Ældreministeren kan fastsætte regler for indsamling af oplysninger om indsatser for borgere i alderen 18 år og derover efter § 138 i sundhedsloven efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler for indsamling af oplysninger om indsatser for borgere i alderen 18 år og derover efter §§ 83-84 og 86 i lov om social service efter forhandling med ældreministeren«.

18. Før § 84 a indsættes:

»Danmarkskort med omgørelsesprocenter«.

19. I § 90 indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. Social- og boligministeren kan fastsætte særlige regler om handlekommuneforholdet efter ophør af en grønlandsk eller færøsk borgers ophold i et tilbud i Danmark på baggrund af en aftale mellem en dansk kommune og en grønlandsk eller færøsk social myndighed efter regler udstedt i medfør af § 196, stk. 2, i lov om social service eller § 214, stk. 3, i barnets lov.«

§ 4. ---*Stk. 2. ---*

Stk. 3. Social- og boligministeren fastsætter regler om, hvilke ydelser efter denne lov der kan medtages under midlertidige ophold i udlandet, og om betingelserne herfor.

*Stk. 4. ---***§ 48. ---**

Stk. 2. Anmoder et barn eller ung om at blive anbragt uden for hjemmet efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen vurdere, om der af hensyn til barnets eller den unges bedste skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse, jf. § 20, herunder om betingelserne i §§ 46 eller 47 er opfyldt.

§ 95. Kommunalbestyrelsen skal løbende følge op på barnets eller den unges trivsel og udvikling eller de kommende forældres forhold, når der er iværksat en indsats efter §§ 32, 46, 47, 114-116 og 120 i denne lov eller et forbedringsforløb efter §§ 13 og 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Stk. 2. Opfølgningen efter stk. 1 skal første gang finde sted på det tidligste af følgende tidspunkter:

- 1) Når afdækningen eller undersøgelsen, som er foretaget sideløbende med en støttende indsats efter § 32, stk. 4, eller en anbringelse efter §§ 46 eller 143, af barnets eller den unges behov efter §§ 19, 20 eller 26 er afsluttet.
- 2) 3 måneder efter iværksættelse af indsatsen.

Stk. 3. ---

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med den løbende opfølgning vurdere, om indsatsen skal justeres, eller om der er behov for yderligere afdækning eller undersøgelse af barnets eller den unges behov, jf. §§ 19, 20 eller 26. Kommunalbestyrelsen skal desuden løbende tage stilling til tilrettelæggelsen af opfølgningen og vurdere, om der er behov for at udarbejde eller revidere barnets plan, jf. § 91 i denne lov, eller ungeplanen, jf. § 108 i denne lov, eller revidere relevante dele af den helhedsorienterede plan, jf. § 110 i denne lov, eller et forbedringsforløb, jf. §§ 13 og 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

*Stk. 5-6. ---***§ 108. ---**

Stk. 2. I sager om anbringelse uden for hjemmet, jf. §§ 46 og 47, og ved genetablering af døgnophold, jf. § 116, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en ungeplan.

Stk. 3-4. ---

I barnets lov, lov nr. 721 af 13. juni 2023 som ændret ved § 22 i lov nr. 1532 af 12. december 2023, § 2 i lov nr. 1544 af 12. december 2023 og § 1 i lov nr. 1562 af 12. december 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 4, stk. 3, udgår »og«, og efter »herfor« indsættes: », og om hvem der kan ansøge og indgive klage«.

2. I § 48, stk. 2, indsættes som 2. og 3. pkt.:

»Træffer kommunalbestyrelsen på baggrund af en anmodning efter stk. 1 hverken afgørelse om anbringelse eller en støttende indsats efter denne lov, kan kommunalbestyrelsens beslutning herom indbringes for Ankestyrelsen. § 144 i denne lov og § 25 i forvaltningsloven finder tilsvarende anvendelse for indbringelse efter 2. pkt.«

3. I § 95, stk. 2, nr. 1, og i stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »20«: », 25«.

4. I § 108, stk. 2, indsættes efter »47«: », hvor den unge er fyldt 16 år«

5. I § 108 indsættes som stk. 5:

§ 111. Kommunalbestyrelsen i den unges opholdskommune skal senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år træffe afgørelse om ungestøtteindsatser til den unge efter §§ 114-116 og 120.

Stk. 2-3. ---

§ 145. ---

Stk. 2-3. ---

»*Stk. 5.* Der kan udarbejdes én samlet ungeplan for flere unge i familien. Den samlede ungeplan skal i så fald tage højde for de unges individuelle forhold.«

6. I § 111, stk. 1, ændres »opholdskommune« til: »handlekommune«.

7. I § 145 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Beslutninger efter § 48, stk. 2, 2. pkt., kan af barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.«

8. Efter § 172 indsættes før overskriften før § 173:

»*Den nationale sikkerhedskonsulentordning samt koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold*

§ 172 a. Sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning bistår kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med gratis vejledende rådgivning i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at der pågår en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol. Sikkerhedskonsulenterne kan rådgive om risici og kan på kommunalbestyrelsens anmodning udarbejde risikovurderinger. På anmodning fra kommunalbestyrelsen koordinerer sikkerhedskonsulenten endvidere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelse, andre relevante myndigheder og aktører. 1. - 3. pkt. kan også finde anvendelse i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung, der er dansk statsborger eller har eller har haft en gyldig opholdstilladelse i Danmark, er sendt på genopdragelsesrejse. I sådanne sager vil den kommune, der senest var handlekommune for barnet eller den unge forud for udlandsopholdet, jf. § 9 a, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, være handlekommune.

Stk. 2. Som led i sikkerhedskonsulentens rådgivning eller oplysning af sagen kan sikkerhedskonsulenten afholde en eller flere samtaler med barnet eller den unge. Samtalerne kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, såfremt hensynet til barnets eller den unges sikkerhed eller bedste taler for det.

§ 172 b. Sikkerhedskonsulenterne fra den nationale sikkerhedskonsulentordning er ansat i en ansættelseskommune. Sikkerhedskonsulenternes ansættelseskommune skal stille sikkerhedskonsulenternes rådgivning, jf. § 172 a, stk. 1 og 2, og § 172 c, stk. 1 og 2, i barnets lov, til rådighed for andre kommuner i sager om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og genopdragelsesrejser.

§ 172 c. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold bistår kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung er i risiko for at blive eller er sendt på genopdragelsesrejse, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger. 1. pkt. kan også finde anvendelse i sager, hvor der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung, der er dansk statsborger eller har eller har haft gyldig opholdstilladelse i Danmark, er sendt på genopdragelsesrejse. I sådanne sager vil den kommune, der senest var handlekommune for barnet eller den unge forud for udlandsopholdet, jf. § 9 a, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, være handlekommune.

Stk. 2. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold består af repræsentanter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning, jf. § 172 a, Udlændingestyrelsen og Udenrigsministeriet.

Stk. 3. Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold koordinerer rådgivningen i sager om genopdragelsesrejser for børn og unge mellem medlemmerne af koordinationsenheden samt øvrige relevante myndigheder og aktører. Internt i koordinationsenheden koordinerer en repræsentant fra sikkerhedskonsulentordningen den rådgivende indsats på tværs af medlemmerne af koordinationsenheden.

Stk. 4. Som led i koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsopholds rådgivning eller oplysning af sagen kan der afholdes samtaler med barnet eller den unge. Samtalerne kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, såfremt hensynet til barnets sikkerhed eller bedste taler for det.«

§ 203. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Uanset bestemmelserne nævnt i stk. 2 afholder staten en kommunes udgifter til hjælp til følgende:

- 1) Et udenlandsk barn eller en udenlandsk ung under 18 år, som inden 24 måneder regnet fra meddelelsen af opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på 2 år har klaret sig selv.
- 2) Et udenlandsk barn eller en udenlandsk ung under 18 år, når opholdstilladelsen er meddelt en mindreårig, dog kun indtil barnets eller den unges forældre får lovligt ophold her i landet.

§ 213. ---

Stk. 2. Afgørelser vedrørende børn og unge truffet efter lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022, som ændret ved § 41 i lov nr. 324 af 16. marts 2022 og § 2 i lov nr. 892 af 21. juni 2022, og planer efter §§ 54, 140 og 140 a i samme lov er fortsat gældende.

Stk. 3-6. ---

9. I § 203, stk. 3, nr. 1, indsættes efter »døgnophold«: »i et tilbud efter § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6«.

10. I § 213 indsættes som *stk. 7*:

»*Stk. 7.* Udgifter til indsatser og støtte vedrørende kommende forældre, børn, unge og deres forældre, som følger

§ 214. ---*Stk. 2. ---*

Stk. 3. Social- og boligministeren fastsætter efter aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut regler om visitation, betaling, refusion, handleplaner, handle- og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., når personer på foranledning af færøske eller grønlandske myndigheder får ophold i Danmark og modtager tilbud efter denne lov. Tilsvarende kan der efter aftale fastsættes regler for personer, der fra Danmark får ophold på Færøerne eller i Grønland på foranledning af danske sociale myndigheder. Tilsvarende kan der efter aftale fastsættes regler om underretningspligt mellem sociale myndigheder i Danmark og Grønland og mellem sociale myndigheder i Danmark og på Færøerne.

§ 3. ---*Stk. 2-3. ---*

Stk. 4. En kommunalbestyrelse kan dog inden den 1. oktober 2010 under hensyntagen til den pågældendes forhold og af administrative hensyn træffe afgørelse om ikke at overtage pligten til at yde hjælp efter lov om social service til de personer, der er nævnt i stk. 3. Afgørelsen efter 1. pkt. om ikke at overtage pligten til at yde hjælp kan af den person, afgørelsen vedrører, indbringes for det sociale nævn efter kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Såfremt kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse efter 1. pkt. om ikke at overtage pligten til at yde hjælp til personer, der er nævnt i stk. 3, kan kommunalbestyrelsen under hensyntagen til den pågældendes forhold og af administrative hensyn og med den pågældendes samtykke på et senere tidspunkt med 3 måneders varsling og med virkning fra den 1. januar i en valgperiodes tredje år træffe afgørelse om at overtage pligten til at yde hjælp.

Stk. 5-6. ---

af afgørelser, der er truffet efter lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1089 af 16. august 2023, før den 1. januar 2024, men hvor udgifter afholdes fra den 1. januar 2024, og hvor bestemmelsen, som indsatsen eller støtten ydes efter, i medfør af § 1 i lov nr. 753 af 13. juni 2023 er ophævet i lov om social service med virkning fra 1. januar 2024, kan medtages i refusionsopgørelser efter §§ 198, 199, 202 og 203.«

11. I § 214, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »myndigheder«: »), eller som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelsen af en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland«.

§ 4

I lov nr. 550 af 26. maj 2010 om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om social service (Sammenhæng mellem visitationskompetence og finansieringsansvar på det specialiserede socialområde), som ændret ved § 3 i lov nr. 754 af 13. juni 2023, foretages følgende ændring:

1. I § 3, stk. 4, indsættes som 4. pkt.:

»For valgperioden, hvis første år er 2022, vil en afgørelse efter 3. pkt. dog have virkning fra den 1. januar 2025.«